

KUNGL. MAJ:TS OCH RIKETS KAMMARKOLLEGIUM

UNDERDÅNIGA UTLÅTANDE

ÖFVER DET AF

UTSEDDE KOMMITTERADE

DEN 20 NOVEMBER 1905

AFGIFNA

UNDERDÅNIGA BETÄNKANDE OCH FÖRSLAG

TILL

FÖRORDNING ANGÅENDE JORDREGISTER

STOCKHOLM

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

1906.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Inledning.....	1
Finnes behof af ett nytt underlag för fastighetsböckerna? I hvilken form bör i så fall ett sådant underlag beredas och i hvilket förhållande bör det stå till jordeboken?	3
Förslaget till förordning angående jordregister	24
Kap. 1. Allmänna bestämmelser.....	25
» 2. Särskilda bestämmelser för jordregistrets första uppläggande	43
» 3. » » » » » förande.....	48
Förslagen till lagar angående ändrad lydelse af § 21 i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, agostyckning och jordafsöndring samt § 8 i lagen den 25 maj 1905 rörande afgäld från afsöndrad lägenhet	70
Formulär med anvisningar	81
Formulär A	81
Anvisning till formulär B	81
Servitutsförhållanden	82
Afsöndrade lägenheter, för hvilka fastställelse genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej ifrågakommit, och som ej heller blfvit lagfarna	83
De tjänstemän, hvilkas arbete för jordregistret skulle tagas i anspråk samt ersättningen till dem	84
Kostnadsberäkningarna för jordregistret och tiden för dess upprättande.....	90
Jordregistret och ekonomiska kartverket.....	93
Protokollsutdrag.....	94

Till KONUNGEN.

I underdånig skrifvelse den 3 maj 1904 hade lagberedningen, som förutsatt att i följd af inträdda ändrade förhållanden i fråga om jordbeskattningen erfordrades uppläggandet af nya jordeböcker, på an-

förda grunder, anhållit, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke åt de åtgärder, som för upplägandet af de nya jordeböckerna påkallades, kunde gifvas den omfattning, att därigenom tillika behovet af ett förändradt fastighetsbokssystem blefve tillgodosedt.

Vid underdånig föredragning den 30 september 1904 af berörda skrifvelse förordnade Eders Kungl. Maj:t landtmäteridirektören H. Rhodin, undertecknad Thulin och hofrättsfiskalen Axel Östergren att verkställa utredning, huruvida åt de uppgifter angående fastighetsförhållandena, hvilka för närvarande skulle upptagas i jordeboken, kunde gifvas den omfattning och i öfrigt sådan anordning, att därigenom bereddes jämväl ett ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, äfvensom afgifva det förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Sedan kommitterade efter en del förberedande undersökningar kommit till den uppfattning, att ett ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen kunde vinnas genom att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som skett i Finland, för riket upprättades ett på jordeboken grundadt jordregister, samt kommitterade, efter det åtskilliga försöksarbeten ägt rum, utarbetat förslag till förordning angående sådant jordregister, hvarvid kommitterade afsett, att för registrets förande nya tjänstebefattningar ej skulle erfordras och att införandet af registerbeteckningar i fastighetsböckerna ej skulle för de enskilde medföra särskilda kostnader, öfverlämnade kommitterade med underdånig skrifvelse den 20 november sistlidet år till Eders Kungl. Maj:t underdånigt betänkande, innefattande

dels berörda förslag till förordning angående jordregister, dels ock förslag till lag angående ändrad lydelse af § 21 i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring, förslag till lag angående ändrad lydelse af § 8 i lagen den 25 maj 1905 rörande afgäld från afsöndrad lägenhet, förslag till förordning angående ändrad lydelse af § 6 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning, äfvensom motiv och åtskilliga formulärbilagor med tillhörande anvisningar;

hvarefter Eders Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 15 december sistlidet år anbefallt kaumarkollegium att, efter inhämtande af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes samt förste landtmätarnes i länen underdåniga yttranden öfver det af kommitterade uppgjorda förslag, med eget underdånigt utlåtande till Eders Kungl. Maj:t inkomma.

Till följd af berörda nådiga föreskrift har kollegium infordrat underdåniga yttranden från förste landtmätarne och Eders Kungl. Maj:ts

befallningshafvande i samtliga länen, hvarjämte Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län insändt underdåniga yttranden, afgifna af häradskrifvarne i nämnda län; och då de till ärendet hörande handlingar härhos till Eders Kungl. Maj:t öfverlämnas, får kollegium för egen del öfver kommitterades förslag yttra sig som följer.

Därvid har kollegium ansett sig först böra till behandling upptaga frågan, huruvida behof förefinnes af ett nytt underlag för fastighetsböckerna samt i så fall i hvilken form ett sådant underlag lämpligast bör beredas och i hvilket förhållande detsamma bör stå till jordeboken, och kommer kollegium därefter att behandla dels de af kommitterade afgifna särskilda författningsförslagen i de delar, med afseende å hvilka kollegium ansett sig böra göra någon erinran, dels ock vissa i samband med upprättande af ett nytt underlag för fastighetsböckerna stående särskilda frågor, af hvilka flertalet utaf kommitterade berörts i den allmänna motiveringen.

Under hvarje särskild afdelning lämnas redogörelse för de i de infortrade yttrandena därutinnan gjorda uttalanden, äfven om de ej föranledt något uttalande från kollegii sida.

Finnes behof af ett nytt underlag för fastighetsböckerna? I hvilken form bör i så fall ett sådant underlag beredas och i hvilket förhållande bör detsamma stå till jordeboken?

Uti sin allmänna motivering hafva kommitterade framhållit:

att de hufvudsakliga anmärkningar, som kunde göras emot våra fastighetsböcker, jämförda med motsvarande böcker i andra länder, afsåge dels böckernas bristande öfverskådlighet, i det att ett flertal särskilda fastigheter ofta upptoges på samma upplägg, och dels det förhållandet, att de på samma upplägg förda fastigheter i regeln icke hade sådana beteckningar, att de kunde sägas vara i boken individualiserade;

att emellertid, äfven fränsedt bristen på öfverskådlighet och saknaden af särskilda beteckningar å brukningsdelarna, mot våra fastighetsböcker kunde göras den anmärkning, att de i regeln ej utvisade direkt eller indirekt, hvilken å marken utlagd fastighet inskrifningen afsåge, hvilket vållade svårighet att individualisera fastigheter äfvensom oreda och osäkerhet i äganderättsförhållandena;

att visserligen upplysningar, medelst hvilka fastigheter kunde individualiseras, vore att hämta ur jordeböcker och mantalslängder, lagfarts- och inteckningsprotokoll, lagfarts- och inteckningsböcker samt de i landtmäterikontoren förvarade kartor och handlingar, men att, då dessa urkunder förvarades på olika ställen och många upplysningar kunde vinnas endast genom tidsödande forskning, det ofta blefve förenadt med svårigheter och kostnader att hopsamla erforderliga uppgifter, liksom ock i fråga om ett stort antal fastigheter icke ens efter granskning af berörda urkunder sådana upplysningar vunnes, att fastigheten blefve nöjaktigt individualiserad; samt

att för undanröjande af de olägenheter, som vore förbundna med de nuvarande fastighetsböckerna, och för beredande af trygghet i jordbesittning samt ordning och reda i rikets för närvarande på många ställen ganska invecklade jordförhållanden, det syntes vara nödvändigt, att ett annat underlag bereddtes för fastighetsböckerna, så att i dem kunde, på sätt lagberedningen framhållit, upptagas hvarje särskild fastighet, vare sig den utgjorde en från äldre tid för sig bestående, i jordeboken under särskildt nummer upptagen enhet eller en från sådan enhet genom landtmäteriförrättning eller eljest i behörig ordning afskild del, hvarigenom man erhöle en matrikel öfver rikets jord, sådan denna vore å marken delad i särskilda, i rättsligt hänseende skilda fastigheter.

Sedan kommitterade därefter framhållit, att, ehuru fastighetsböckerna grundats på jordeböckerna och den kamerala beteckningen å fastigheter ännu vore den vanligast förekommande, det dock, då numera de flesta fastigheter på landet blifvit genom laga delningar till läge och gränser fullt skilda från hvarandra, ej längre vore behöfligt att till underlag för fastighetsböckerna begagna de gamla kamerala beteckningarna å fastigheterna, och detta desto mindre som efter grundskatternas afskrifvande äfven den kamerala gemenskapen mellan utbrutna lotter i en enhet till hufvudsaklig del upphört, hvadan hinder ej borde möta att åt hvarje fastighet i riket, i syfte af dess behöriga individualisering, gifva sådan konstant beteckning, som eljest kunde anses lämplig, hafva kommitterade vidare anfört:

»Fråga uppstår då, om det under nuvarande förhållanden är lämpligt eller möjligt att upprätta en kataster i den betydelse, i hvilken detta ord nu användes i de större kulturländerna. Såsom — — nämndt, fordras för en modern kataster, utom register öfver alla fastigheter, en särskild förteckning öfver hvarje fastighets särskilda delar eller parceller samt en noggrann uppmätning och kartläggning af hvarje parcell

för att i skattehänseende kunna åstadkomma en sorgfällig beräkning af fastigheternas skatteförmåga. I Sverige äro visserligen de fastigheter, som undergått laga skifte eller genom annan landtmäteriförrättning blifvit ur samfällighet utbrutna, till sina särskilda delar uppmätta och kartlagda. Och då dessa landtmäteriförrättningar blifvit underkastade pröfning och erhållit fastställelse, så att gränserna för de särskilda fastigheterna äro att anse såsom rättsligt bestämda, kan således det kartmaterial, som i vårt land skulle kunna läggas till grund för en kataster, i detta afseende anses öfverträffa de kartverk, som fleststädes i utlandet tjänat till grundval för katastern. Men å andra sidan hafva mätningarna vid landtmäteriförrättningarna i Sverige ej verkställts med den noggrannhet eller medelst de mera vetenskapliga och exakta mätningssmetoder, som sedan länge och framför allt vid mätningar för katasterverket tillämpats i utlandet. Till följd däraf torde det vara tvifvelaktigt, huruvida den mätning, som Sveriges jord undergått, må anses vara af beskaffenhet att kunna läggas till grund för ett fullt modernt katasterverk. Dessutom finnas i vårt land stora arealer, som ännu icke varit föremål för någon mätning. Hit är att räkna dels ägora till alla de byar och hemman, som ej undergått skifte, dels ock ett särskildt slag af fastigheter, hvilka allenast i enstaka fall varit föremål för mätning, nämligen de genom jordafsöndring uppkomna lägenheter. Dessa fastigheter hafva nämligen uppkommit genom ett jorddelningsinstitut, vid hvars tillämpande — — — — det afsöndrade området enligt såväl äldre som nu gällande lagstiftning ej behöft eller behöfver äfträttas å karta.»

»För att här i landet kunna grunda en kataster på ett exakt kartverk skulle alltså erfordras, om ej att all landets jord blefve i enlighet med nyare mätningssmetoder uppmätt, åtminstone att de många byar, hemman och lägenheter, hvilkas areal ej är uppmätt, blefve föremål för mätning. Men denna mätning komme naturligen att blifva både synnerligen dyrbar och tidsödande och skulle därjämte, då tvistiga frågor om rågångar och andra äganderättsspörsmål uppenbarligen skulle vid bestämmandet af de särskilda fastigheternas gränser och ägovälden i stor mängd uppstå, gifva anledning till många och långvariga rättgångar. Af dessa skäl och då i vårt land för närvarande ej föreligger behof att för beskattningsändamål erhålla en noggrann beräkning af fastigheternas afkastningsförmåga, hvilket varit det hufvudsakliga ändamålet med inrättandet af utlandets katasterverk, samt en fastighetsmatrikel, som kan blifva ett fullt användbart och tillförlitligt underlag för fastighetsbokföringen i riket, enligt kommitterades mening ändock kan

erhållas, har det syntts obehöfligt och olämpligt att till grundval för fastighetsboksväsendet lägga ett katasterverk af ofvannämnda slag.»

»Hvad då angår frågan om beskaffenheten af en jordmatrikel, som i vårt land kunde anses blifva ett tillräckligt och ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, torde böra erinras, att, såsom ofvan nämnts, jordeboken hittills utgjort underlaget för fastighetsbokföringen, och att den utveckling, jordbesittningsförhållandena å landet under tidernas lopp genomgått, haft till följd, att jordeboksenheterna, framför allt de, som äro af den natur att de kunna blifva föremål för enskildes förfoganden, i stor utsträckning uppdelats i särskilda fastigheter, som äro på marken till sina gränser fullt skilda från hvarandra.»

»Om därför de till en och samma jordeboksenhet hörande fastigheter gifves sådan beteckning, att äfven därigenom framginge, att de medelst utbrytning ur samfällighet blifvit särskilda fastigheter, och man läte fastighetsböckerna ansluta sig till förhållandena å marken, så att ett upplägg i böckerna gjordes för hvarje särskild fastighet, synes ett jordregister, som medgifve specialisering af inskrifningarna i fastighetsböckerna och undanröjde bristerna i vårt nuvarande fastighetsboksväsen, utan synnerliga svårigheter kunna inrättas på det sätt, att i registret, som borde föras sockenvis, gjordes ett upplägg för hvarje af de inom socknen belägna, i jordeboken uppförda hemman, kvarnar, fisken, torp och andra lägenheter och att hvarje genom laga skifte, hemmansklyfning, ägostyckning eller jordafsöndring eller annorledes behörigen utbruten del af jordeboksenheten inregistrerades i särskildt rum å upplägget.»

I afseende å det kommitterade i enlighet med angifna grunder upprättade förslaget till jordregister, har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län*: att kommitterades förslag angående sättet för jordregistrets uppläggande och förande, för så vidt det tillkomme Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att därom döma, hvilade å riktiga grunder och vore ägnadt att medföra de fördelar, som under för handen varande förhållanden varit möjliga att uppnå;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Uppsala län*: att den granskning af kommitterades förslag, som hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ägt rum, icke gifvit anledning till några anmärkningar mot detsamma;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län*: att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som på de af kommitterade anförda skäl ansåge, att ett jordregister, till den omfattning som af kommitterade föreslagits, vore synnerligen gagneligt att erhålla och,

i den mån jorden uppdelades i flera själfständiga fastigheter, allt mera blefve af behovet påkalladt, icke hade något mot kommitterades förslag att erinra samt att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande för den skull och då de för jordregistrets första uppläggande af kommitterade beräknade kostnader, som skulle komma att på flera år fördelas, syntes vara mindre afsevärda, i förhållande till den stora nytta som med jordregistret uppenbarligen komme att vinnas, obetingadt förordade framgång åt förenämnda förslag;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län*: att förslaget till förordning angående jordregister syntes vara så väl utarbetadt, att några erinringar af vidare betydelse icke kunde mot det samma andragas;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län*: att det föreslagna jordregistret torde föranleda ett mycket vidlyftigt arbete och särskildt i de orter, där en mängd lägenheter genom afsöndring utbrutits från de särskilda hemmanen, blifva af synnerligen stor omfattning äfvensom draga betydliga kostnader, men att då detsamma i hög grad komme att befordra ordning och reda i jordförhållandena och emot det föreliggande författningsförslaget samt de förslaget bifogade formulären till jordregistrets uppställande, hvilka, enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förmenande, voro synnerligen väl och redigt affattade, icke syntes kunna framställas några erinringar af vikt, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke tvekade att i hufvudsak tillstyrka förslaget till antagande; att emellertid, därest ett jordregister upprättades, det efter Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förmenande icke vore nödigt att bibehålla jordeböckerna för annat ändamål än för inhämtande af upplysningar rörande från äldre tider kvarstående förhållanden, enär jordeböckerna, sedan grundskatterna utom i några få fall afskrifvits, icke hade så stor betydelse som förut, och till och med skulle blifva alldeles obehöfliga, om i jordregistret antecknades de grundräntor, som ännu kunde ifrågakomma, odlingslån, afgälder m. m.;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kronobergs län*: att de skäl, som af lagberedningen anförts för införande af ett förändradt fastighetsbokssystem, och den riktning, hvaruti förändringen föreslagits böra gå, syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fullgiltiga och riktiga, liksom det äfven tillfredsställande blifvit ådagalagdt, att ett annat underlag än jordeboken för sådant ändamål behöfde anlitas; att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke funnit anledning att göra några erinringar beträffande grunden för och uppställningen af detta underlag i form af jordregister, af hvilken anordning man ur flera

synpunkter kunde vänta många och värdefulla fördelar, liksom ock dess genomförande, äfven med stora kostnader, helt visst komme att lända såväl det allmänna som den enskilde till högst betydligt gagn, icke minst med hänsyn till den raskt fortgående egnahemsrörelsen och den däraf följande utsträckta jordparcelleringen i vårt land; samt att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande därför såsom sin mening ville uttala önskvärdheten af det föreliggande förslaget upphöjande till lag;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län*: att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande till alla delar instämde uti hvad kommitterade anfört i fråga om bristerna i våra nuvarande fastighetsböcker och behovet af ett bättre underlag för fastighetsbokföringen än nu gällande jordeböcker erbjöde, under uttalande tillika att ett jordregister af den omfattning kommitterade föreslagit väl torde komma att fylla det ändamål, som därmed afsåges;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gottlands län*: att det af kommitterade afgifna förslag till förordning angående jordregister på ett tillfredsställande sätt syntes fylla det allt starkare framträdande behovet af ett dylikt register samt att, då kostnaderna för dess upprättande icke syntes blifva större, än att statsverket borde för målets vinnande ikläda sig desamma, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande för sin del förordade nådigt bifall till förslaget;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län*: att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande funnit den föreslagna anordningen för fastigheternas registrering fullt ändamålsenlig till underlag för beskattningsändamål och fastighetsboksväsendet;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län*: att, därest det af kommitterade uppgjorda förslaget blefve upphöjdt till lag, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke hade något att erinra mot de bestämmelser däruti, hvilka komme att falla inom området för Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes och dess underlydande ämbets- och tjänstemäns ämbetsverksamhet;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län*: att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter tagen noggrann kännedom om kommitterades förslag, funnit jordregistret blifva synnerligen åskådligt och redigt uppställt, tillstyrkte antagandet af sagda förslag, hvilket otvifvelaktigt komme att medföra ordning och reda i jordförhållandena samt att i mångahanda hänseenden blifva till verkligt gagn för enskilda såväl som myndigheter, icke minst för Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i dess ämbetsverksamhet;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län*: att, sedan grundskatterna afskrifvits, jordeboken i dess nuvarande form och uppläggning förlorat sin väsentligaste betydelse, under det behofvet af ett register, däruti så att säga hvarje område af vårt land kunde redovisas, gjort sig så mycket mera gällande; att det af kommitterade uppgjorda förslaget afsåge att fylla detta behof, såvidt anginge land i motsats till stad; att det om förslaget i dess helhet torde kunna sägas, att detsamma vore ägnadt att väl tillgodose det kraf, man borde uppställa på ett jordregister af ofvan angifven beskaffenhet med det betydelsefulla ändamålet dessutom att tjäna såsom underlag för det i svensk lagstiftning redan införda fastighetsbokssystemet och att för dettas vidare utveckling blifva en värdefull stödjepunkt; att *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande* därför icke tvekade att, oafsedt de kostnader som det föreslagna jordregistrets uppläggande och förande komme att medföra för statsverket, på det kraftigaste förorda, att ett jordregister, på sätt och i den ordning kommitterades förslag innehölle, blefve infördt i rikets landsbygd, men att *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande*, som icke hade anledning till någon erinran mot de bestämmelser i sagda förslag, hvilka afsåge jordregistrets första uppläggande eller sedermera förande, icke kunde dela den uppfattning, som enligt vissa bestämmelser i förslaget syntes hafva hysts af kommitterade, nämligen att, äfven efter det jordregistret blifvit upplagdt, hos *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande* skulle föras jordebok och afsöndringsförteckning med hvad därmed stode i samband, utan att, då jordeboken i och med jordregistrets införande förlorat sin hufvudsakliga betydelse, densamma från och med den tidpunkt, då jordregistret blifvit upplagdt och skulle tillämpas, icke borde föras i annat afseende än som möjligen erfordrades, i den mån den kunde hafva inverkan på ännu bestående, från äldre tider härflytande rättsliga förhållanden, såsom beträffande afgälder och dylikt, på det att jordeboken skulle bilda en afslutning på och innehålla de nödiga uppgifterna om dessa förhållanden, liksom fallet varit hvad anginge de redan upphörda grundskatterna; att *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande* så mycket starkare ville framhålla denna åsikt, som det jämväl från synpunkten af tilliten till ett blifvande jordregister innebure en fara att vid sidan af detta alltjämt hafva en i afseende å områdesbestämning gällande jordebok och afsöndringsförteckning, enär detta lätteligen kunde komma att leda till förvecklingar och i händelse af olikhet mellan dessas och jordregistrets innehåll äfven till tvekan om, åt hvilketdera borde lämnas företräde; samt att jordebok och afsöndringsförteckning icke heller kunde blifva till någon kontroll på jord-

registrets förande, då jordregistret komme att omfatta vida flera frågor än som vore föremål för anteckning i jordeboken och afsöndringsförteckningen, t. ex. laga skiftesförrättningar, ägostyckningar o. d., liksom ock å andra sidan erforderlig kontroll å jordregistrets förande erhöles genom det nära samband, hvori detta måste stå till domstolarnas fastighetsböcker;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län:* att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i likhet med kommitterade funnit förslaget om upprättande af ett jordregister för rikets landsbygd särskildt ägnadt att bilda ett tillräckligt och ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, men tillika kunna lända till gagn äfven för andra ändamål, såsom stärkande af fastighetskrediten samt underlättande af arbetet med fastighetsbeskattningen, jordbruksstatistiken och landtmäteriväsendet; att då kommitterade emellertid tänkt sig ej allenast att de nuvarande jordeböckerna skulle föras vid sidan af jordregistret, utan ock att tilläfväntys nya jordeböcker skulle komma att upprättas, hvarvid jordregistret skulle tjäna till ledning, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansåge kommitterade hafva underskattat betydelsen af det nya jordregistret, emedan detsamma, därest det, såsom föreslaget blifvit, komme att upprättas så noggrant och fullständigt som möjligt, borde kunna tillfullo ersätta behovet af åtminstone nya jordeböcker; att nämligen de med hänsyn till skatteväsendet tillkomna jordeböckerna efter grundskatternas afskrifning förlorat sin hufvudsakliga betydelse och därför, sedan de fått tjäna till ledning vid jordregistrets upprättande, icke för framtiden behöfde föras vidare än såsom afslutning på de äldre förhållanden de afsåge, men icke med hänsyn till förhållanden af nyare art, som tillkomme efter det jordregistret trädte i kraft;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Älfsborgs län:* att kommitterades förslag, hvilket på ett lyckligt sätt syntes hafva löst den svåra uppgift, som varit kommitterade förelagd, icke föranledt någon anmärkning från Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes sida i hvad detsamma afsåge eller berörde länsstyrelsen och dennas verksamhet;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län:* att det vore uppenbart, att det af kommitterade uppgjorda förslaget till jordregister, vid hvilket Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej funnit något att erinra, skulle medföra större trygghet och reda i äganderättsförhållandena och äfven delvis blifva till gagn för beskattningsmyndigheterna;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län:* att behovet af ett ändradt jordebokssystem enligt kommitterades förslag

ytterst vore motiveradt af bristande öfverskådlighet hos de vid landt-
 domstolarna förda fastighetsböckerna, hvaraf vållats olägenheter, som
 med en intensivare jordstyckning alltmera framträdde och skapade svår-
 igheter af allvarligaste slag; att, om sålunda frågan om jordregistrets
 uppläggande kunde anses tvingande på rättsliga grunder, frågan ställde
 sig annorlunda från administrativ eller kameral synpunkt; att visserligen
 med aflyftande från jorden af grundskatter och allmänna besvär de
 nuvarande jordeböckerna liksom mantalsbeteckningen förlorat mycket af
 sin ursprungliga betydelse, men att antagandet, att dessa förändringar på
 jordbeskattningens område, på sätt lagberedningen anmärkt, i och för sig
 skulle påfordra uppläggande af nya jordeböcker, torde sakna grund, hvar-
 för behöfligheten af ett till sina konsekvenser så vidtgående företag, som
 uppläggande af ett efter jorddelningen sig anslutande jordregister, måste
 bestämmas af andra skäl, i hvilket afseende kommitterade bland annat
 framhållit, att jordregistret skulle befrämja ordning och reda i fastighets-
 förhållandena och härigenom bereda fördelar af ekonomisk art för fastig-
 hetskrediten äfvensom till gagn för allmänheten underlätta upplysningar
 från kartor och landtmäterihandlingar rörande en fastighets storlek och
 beskaffenhet i skilda ägoslag m. m., hvarförutom registret antagits för
 beskattningsmyndigheterna bereda afsevärd nytta vid fastighetstaxering-
 en; att dessa fördelar efter Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes
 förmenande dock ägde hufvudsakligen teoretisk betydelse; att registret
 visserligen för landtmäterikontoret och landtmätarna skulle lända till
 gagn såsom en lätt tillgänglig uppslagsbok, men sannolikt visa sig
 vara af mindre värde för den stora allmänheten, som knappast kunde
 antagas komma att från registret hämta upplysningar rörande en fastig-
 hets storlek eller beskaffenhet till ägoslag o. d.; att då, såsom natur-
 ligt vore, jordregistret icke kunde tilläggas betydelse af vitsord i jorda-
 tvister, det ej heller kunde få någon synnerlig betydelse vid mera in-
 vecklade jordförhållanden, alldenstund fastighetsägaren, hvilken i regel
 själf vore i besittning af skifteshandlingar och kartor öfver sin egen-
 dom, i främsta rummet hade att från dylika och andra rättshandlingar
 hämta bevismaterial; att ej heller för fastighetstaxeringen registret torde
 blifva till något synnerligt värde, då taxeringsvärdet vanligen grunda-
 des på personlig kännedom om fastighetens beskaffenhet; att då alltså
 de uppgifter, som från administrativa eller ekonomiska synpunkter
 kunde tillmätas ett jordregister, icke torde svara mot det vidlyftiga ar-
 bete och de sannolikt högst betydliga kostnader, som därmed vore för-
 enade, frågan om jordregisters införande i vårt land hufvudsakligen
 borde bedömas från det värde, som i rättsligt afseende kunde vinnas

af ett register, eller i föreliggande fall dess betydelse för fastighetsbokföringen, hvilket torde blifva beroende på lämpligheten i praktiskt hänseende af den föreslagna specialiseringen af fastigheterna; att de under frågans tidigare behandling härutinnan uttalade anmärkningar gäfvade stöd för betänkligheter mot ett bokföringssätt, som förutsatte särskildt upplägg för hvarje äfven den minsta fastighet, alldenstund, då från ett hemman ofta kunde hafva utskiftats och afsöndrats ett eller annat hundratal själfständiga fastigheter, hvilka samtliga skulle beredas hvar sitt upplägg i boken, gifvetvis för allenast en enda socken kräfdes böcker af anseeligaste dimensioner, men att äfven bortsedt härifrån en så vidlyftig bokföring, knappast läte sig genomföras utan nya olägenheter; att nämligen, äfven om fastighetsböckerna komme att ersätta lagfarts- och inteckningsprotokollen, man kunde befara ett mångskrifveri af betänkelig omfattning, då boken bland annat borde för hvarje parcell fullständigt återgifva samtliga på densamma hvilande gravationer, således jämväl de, som härledde sig från närmaste eller föregående stamfastigheter; att vid sådant förhållande och då inskrifningen i böckerna syntes vara af den vikt, att arbetet borde af domaren själf verkställas, det måste befaras, att detsamma kunde komma att för domaren välla en arbetsböda af mindre lämplig omfattning; att, om jordregister emellertid i allt fall skulle uppläggas, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande funnit uppställningen af det utaf kommitterade utarbetade förslaget till sådant jordregister gifva ett klart och systematiskt uttryck för jordstyckningens gång äfvensom för registrets fortsatta förande och därvid använda medel för fastigheternas individualisering;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Örebro län*: att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i likhet med kommitterade ansåge det vara af synnerligt behof påkalladt, att fastighetsbokföringen, som, åtminstone hvad landsbygden beträffade, såväl i fråga om fullständighet som öfverskådlighet lede af betänkliga brister, måtte varda ordnad på ett mera tillfredsställande och ändamålsenligt sätt, enär jordeböckerna, på hvilka de nuvarande fastighetsböckerna grundats och i hvilka fastigheterna upptagits och ordnats endast från synpunkten af ett nu föråldradt skatteväsende, från början saknat flera viktiga förutsättningar för att lämpligen tjäna såsom grundval för en tidsenlig fastighetsbokföring; samt att då kommitterades förslag syntes såväl genom sin fullständighet i allmänhet som särskildt med afseende å den öfverskådlighet, som därigenom skulle vinnas öfver jordfördelningen,

vara väl ägnadt att läggas till grund för nya fastighetsböcker och jordregistret tillika komme att befordra ordning och reda i fastighetsförhållandena jämväl inom det kamerala området äfvensom medföra väsentlig nytta i flera andra viktiga afseenden, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande funnit sig böra tillstyrka förslaget genomförande;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län*: att, då det af kommitterade uppgjorda förslaget syntes på ett tillfredsställande sätt tillgodose de kraf på större öfverskådlighet och trygghet uti fastighetsbokföringen, hvilken, i den mån fastigheternas uppdelning fortskrede, alltmera framträdde, på samma gång den individualisering af fastigheterna, som enligt förslaget skulle ernås, vore ägnad att medföra afsevärda fördelar jämväl i många andra afseenden, särskildt beträffande mantalsskrifnings- och beskattningsväsendet, sagda förslag, hvars detaljbestämmelser icke syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande gifva anledning till någon erinran, måste anses väl förtjänt att läggas till grund för en lagstiftning i det viktiga ämne, som däraf berördes;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kopparbergs län*: att det ej torde råda tvekan därom, att icke ett jordregister för riket, upprättadt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med kommitterades förslag, i flera afseenden skulle blifva af största betydelse, hvarför Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrkte, att sagda förslag i hufvudsakliga delar måtte läggas till grund för lagstiftningen i ämnet;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gäfleborgs län*: att de olika urkunder, hvarur man hade att hämta upplysningar om fastighetsförhållandena, såsom jordeboken med dess afsöndringsbilaga, mantals- och taxeringslängder, de vid domstolarna förda fastighetsböcker och protokoll samt landtmäterihandlingar ofta för närvarande saknade den öfverensstämmelse sins emellan, som vore nödvändig, för att de skulle kunna på ett praktiskt sätt komplettera hvarandra, men att genom uppläggande af jordregister, på sätt kommitterade föreslagit, sådan öfverensstämmelse skulle vinnas, äfvensom ordning och reda jämte lättare öfverskådlighet åvägbringas i fastighetsförhållandena inom riket.

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västernorrlands län*: att den sakliga utredning, som kommitterade lämnat för sitt förslag, gäfvade stöd för uppgiften om vikten och betydelsen af det föreslagna jordregistret, samt att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hvars granskning inskränkt sig till de åligganden, som i förslaget lagts å Eders

Kungl. Maj:ts befallningshafvande, icke mot jordregistrets uppställning och innehåll tilltrött sig kunna framställa några anmärkingar;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län*: att det väl kunde sättas i fråga, om kommitterade vid afgifvande af sitt förslag hållit sig inom ramen för det dem gifna uppdraget, men att sagda förslag i hvarje fall enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening vore synnerligen väl ägnadt att åstadkomma det underlag för fastighetsbokföringen, hvaraf behovet blifvit alltmera kännbart, samt att det förefölle Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som om de föreslagna bestämmelserna om jordregistrets innehåll och sättet för registrets förande vore mycket väl funna och praktiska;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västerbottens län*: att den brist på reda och öfverskådlighet, som vidlådde såväl jordeböckerna som fastighetsböckerna, i väsentlig grad syntes blifva afhjälpt genom uppläggandet af det utaf kommitterade föreslagna jordregistret, i hvilket komme att införas fastigheten rörande uppgifter, sammanförda från skilda håll, nämligen från jordeböcker, i landtmäterikontoret befintliga kartor och handlingar samt afsöndringshandlingar, äfvensom i vissa fall lagfartshandlingar, hvarför Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som ej hade något att erinra mot de af kommitterade föreslagna bestämmelser angående jordregistrets uppläggande och förande, tillstyrkte den föreslagna förordningens antagande;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län*: att, då Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke funnit något att emot förslaget erinra och detsamma genomfördt otvifvelaktigt komme att verka ordning och lättnad vid behandling af länets kamerala förhållanden, på samma gång det åt fastighetsböckerna gäfvit stor öfverskådlighet och reda, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande hemställde, att det måtte godkännas och bringas till utförande;

af *förste landtmätaren i Stockholms län*: att hvad kommitterade anført till stöd för inrättande af ett af förste landtmätare fördt jordregister i enlighet med det upprättade förslaget vore så väl och fullständigt motiveradt, att han helt anslöte sig till sagda förslag, under uttalande af önskvärldheten att detsamma så snart som möjligt borde sättas i verket;

af *förste landtmätaren i Uppsala län*: att han lika med kommitterade ansåge uppläggandet af ett jordregister vara af högsta behof påkalladt;

af *förste landtmätaren i Södermanlands län*: att det af kommitterade uppgjorda förslaget syntes hafva blifvit med stor sakkännedom utarbe-

tadt, vara väl motiveradt och sålunda förtjänt af den största uppmärksamhet, liksom ock i detalj knappast något vore mot detsamma att erinra; att det emellertid ville synas, som om landtmäterikontorens arkiv vore ett svagare underlag för det ifrågasatta registret än hvad kommitterade föreställt sig och att afsevärd svårighet måste möta att med ledning af landtmäterikontorens handlingar åstadkomma ett något så när korrekt och fullständigt katasterverk, som kunde anses bringa bättre reda och ordning i in-tecknings- och fastighetsböckerna; att om man vid en undersökning ginge längre än en mansålder tillbaka i tiden, upplysningarna från nämnda kontor vore af tvifvelaktigt värde i och för fastigheternas nöjaktiga individualiserande, i hvilket afseende förste landtmätaren erinrat därom, att i äldre skifteshandlingar ofta saknades uppgift å de olika hemmanens nummer och natur enligt jordeboken, samt ej sällan otydligt vore angifvet, huruvida det hemmanet åsatta mantalet vore förmedladt eller oförmedladt, att nödiga utdrag af jordebok och mantalslängd i regel icke anskaffats till upplysning vid skiftesförrättningarnas handläggning, att arealuppgifterna från äldre kartor och handlingar vore ganska ofullständiga, i det ofta beskrifning saknades öfver ytvidden af odalägorna, hvarå endast yttre gränserna angåfves å kartorna, liksom äfven stundom skiftesstadgans bestämmelser blifvit kringgångna på så sätt, att vid försäljning till flera ägare af en egendomscomplex, bestående af flera hemman eller hemmansdelar, rågångarna i samråd med köparne bestämts af säljaren och sedermera vid af landtmätare förrättad rågångsutstakning förening träffats om rågångarnas framtida bestånd, hvarför å på sådant sätt försålda hemman arealuppgift saknades, äfvensom att för flera fastigheter inga kartor funnes i landtmäterikontoren; att likaledes till ledning för jordbeskattningen jordregistret kunde lämna endast ringa upplysning, då därtill måste fordras bland annat uppmätning och kartläggning af hvarje parcell; att då sålunda, på sätt äfven af kommitterade framhållits, med undantag af de allra nyaste kartorna väl icke i landtmäterikontoren funnes kartor och beskrifningar af beskaffenhet att kunna läggas till grund för ett tillförlitligt katasterverk och då i följd af inträdda ändrade förhållanden i fråga om jordbeskattningen, uppläggandet af nya jordeböcker erfordrades, möjligen behofvet af ett förbättradt fastighetsboks-system kunde blifva tillgodosedt genom jämförelse emellan och kontrollering af jordeböcker, mantalslängder och fastighetsböcker, samt i tvifvelaktiga fall genom infordrandet af upplysningar från landtmäterikontoren, allt med mindre kostnad än som blefve förenadt med realiserandet af kommit-

terades teoretiskt sedt förträffliga, men i praktiken svårtillämpliga förslag; samt att han därför icke vore i stånd att afgifva något bestämdt uttalande, huruvida det tidsödande, besvärliga och dyrbara arbetet med uppläggande, förande och kontrollerande af det föreslagna jordregistret, hvilket, sådant det enligt förslaget skulle komma att te sig, i fråga om fullständighet och korrekthet säkerligen skulle lämna mycket öfrigt att önska, komme att närmelsevis motsvara den nytta, som förslaget vore ämnadt att medföra;

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*: att han funnit såväl kommitterades författningsförslag som motiverna till desamma efter nuvarande förhållanden så väl afvägda och beräknade, att intet i det hela gärna kunde vara att vid dem anmärka;

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att i samma mån jorden uppdelades behofvet af en ändamålsenligare och mera systematisk förteckning öfver hemman och lägenheter gjorde sig gällande för att med lätthet och på ett tydligt sätt kunna individualisera dem, samt att kommitterade på ett ej allenast synnerligen förtjänstfullt utan äfven tydligt sätt löst uppgiften att erhålla en sådan förteckning;

af *förste landtmätaren i Kronobergs län*: att af länets 2,786 mantal mer än 600 mantal icke varit föremål för laga skifte och större delen däraf icke ens blifvit uppmätta eller kartlagda; att dessutom en stor del af de i landtmäterikontoret förvarade kartorna vore söndriga och mycket illa medfarna, så att, äfven om de blefve lagade, de icke vore lämpliga att lägga till underlag för en fullständig kataster; att däremot för upprättande af ett sådant jordregister, som kommitterade föreslagit, i berörda arkiv finnes ett rikligt och godt material; samt att, då det vore nödvändigt att åstadkomma bättre reda och ordning i rikets jordförhållanden, hvilka måste blifva synnerligen invecklade, i den mån jorden alltmer sönderstyckades, och då kommitterades förslag vore välbetänkt och de utarbetade formulären till uppläggning och redovisning af fastigheterna mycket åskådligt och praktiskt uppsatta, han hemställde, att sagda förslag måtte vinna Eders Kungl. Maj:ts bifall;

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att jordregistret en gång färdigt komme att uppfylla ett länge känt behof och särskildt för förste landtmätarne blifva af ovärderlig nytta vid det betungande arbetet med utredande af en mängd jordafsöndringsärenden, som till dem, åtminstone i en del län, årligen från Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande remitterades och hvarför de enligt gällande författningar icke finge taga någon lösen;

af *förste landtmätaren i Gottlands län*: att kommitterades förslag på ett enkelt och på samma gång för det allmänna så litet betungande sätt som möjligt borde leda till erhållande af en kataster, hvaraf behofvet under senare tid blifvit allt mer oafvisligt;

af *förste landtmätaren i Blekinge län*: att inom landtmäterikåren behofvet af en förordning i det af kommitterade angifna syfte redan länge framhållits såsom en nödvändighet; att detta behof i och med tillkomsten af lagar, som åsyftade att underlätta och förenkla utbrytningar af mindre jordområden, blifvit allt mera kännbart, i afseende hvarå den utredning som af kommitterade framlagts vore så uttömmande och motiveringen så bevisande, att vidare ordande därom vore öfverflödigt; samt att, då kommitterade genom rön och med begagnande af lämpligt material från skilda delar af vårt land låtit sakkunniga utarbete registreringsförslaget, all anledning funnes antaga, att dettas tillämpning vore i hufvudsak praktiskt utförbart;

af *förste landtmätaren i Kristianstads län*: att han icke hade något att anmärka vid kommitterades förslag;

af *förste landtmätaren i Malmöhus län*: att vid utarbetandet af förslag till jordregister för åtskilliga byar, hemman och lägenheter inom länet visat sig hvilken ordning och reda i fastighetsbokföringen, som jordregistret skulle medföra ej minst för landtmätarne, som under nuvarande förhållanden mången gång finge nedlägga besvärliga och ansträngande förarbeten på utredningar för sökt landtmäteriförrättning eller för framskaffande af exakt areal för en af en eller flera hemmansdelar bestående fastighet eller för utrönande af arealen af stamfastigheten för en afsöndrad lägenhet; att någon för jordregistrets förande lämpligare och mera kompetent person än förste landtmätarne hvar i sitt län gifvetvis icke kunde tänkas; samt att, då af hela förslaget framginge, att det utarbetats med stor sakkunskap och skicklighet och med hänsyn till det betydelsefulla gagn som respektive tjänstemän och en intresserad allmänhet skulle hafva däraf, att det blefve antaget såsom lag, han tillstyrkte, att detsamma måtte vinna Eders Kungl. Maj:ts stadfästelse;

af *förste landtmätaren i Hallands län*: att, då det af kommitterade framlagda förslaget vore ägnadt att icke blott från jordbruksstatistisk synpunkt utan äfven från landtmäterisynpunkt bringa reda och klarhet i samt lätt öfverskådlighet af jordförhållandena, detsamma, äfven om däremot såsom mot hvarje ny, opröfvad lag någon anmärkning af mindre betydenhet skulle kunna framkastas, syntes honom vara af den be-

skaffenhet och så väl motiveradt, att ett godkännande däraf måste anses önskvärdt;

af *förste landtmätaren i Göteborgs och Bohus län*: att, i den mån jorden uppdelades mellan landets innebyggare, oafvisligt krafvet framträdde på en öfver alla fastigheter i riket mera systematiskt upprättad förteckning, som möjliggjorde ett individualiserande af fastigheterna, samt att kommitterade med sitt förslag jämte formulärbilagor och anvisningar på ett lyckligt sätt löst uppgiften om erhållande af en sådan förteckning;

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*: att, i samma mån jorden mer och mer uppdelades mellan landets innebyggare, behovet gjort sig gällande af en mera systematiserad förteckning öfver hemman och lägenheter, för att bättre kunna individualisera desamma, samt att kommitterade genom sitt förslag till jordregister m. m. i många hänseenden på ett förträffligt sätt löst den svåra uppgiften att åstadkomma en sådan förteckning;

af *förste landtmätaren i Skaraborgs län*: att han instämde i kommitterades förslag, då behovet af ett jordregister dels såsom vägledning vid tillämpningen af ändrade förhållanden i fråga om jordbeskattning och dels såsom underlag vid upprättandet af nya jorde- och fastighetsböcker syntes påkalladt;

af *förste landtmätaren i Värmlands län*: att det i många fall visat sig vara nästan omöjligt att med tillhjälp af köpe- och fastebref med säkerhet utröna, från hvilken utskiftad lott i ett hemman med understundom hundratals fastighetsägare ett köp skett; att denna och många andra därmed förknippade svårigheter med lätthet kunde undanröjas genom att vid köps ingående åberopa registernummer i det af kommitterade föreslagna jordregistret; samt att, ehuru kommitterade vid utarbetandet af förslaget till jordregister, hvilket vore fotadt på de största besparingar, syntes hafva tänkt sig in i de minsta såväl som de största detaljerna, det väl vore gifvet, att sagda förslag kunde komma att i viss mån behöfva tillökas och förtydligas, men att, då han med ledning däraf haft särskildt uppdrag att försöksvis utarbeta ett jordregister för bland andra Östmarks hemman, hvilket vore sönderdeladt i flera hundra fastighetsdelar, däraf utröntes, att man utan den minsta svårighet kunde med stöd af förordningen verkställa det upplägg, som erfordrades för hvarje fastighet;

af *förste landtmätaren i Örebro län*: att, då kommitterades förslag vittnade om en omsorgsfull utredning samt det af förslaget syntes framgå, att såväl allmän och enskild fördel som god ordning därigenom

skulle komma att vinnas, han för sin del i dess helhet instämde i berörda förslag;

af *förste landtmätaren i Västmanlands län*: att det vore önskvärdt, om hvad af kommitterade blifvit föreslaget komme till stånd, då det i alla afseenden torde vara tillfredsställande för det ändamål, hvarför det vore afsedt;

af *förste landtmätaren i Kopparbergs län*: att förslagets bestämmelser kunde genomföras äfven i Kopparbergs län och för sagda län skulle blifva till ovärderlig nytta;

af *förste landtmätaren i Gäfleborgs län*: att då af kommitterades betänkande framginge nödvändigheten af att i Sverige upprättades jordregister, han ville hemställa, att kommitterades förslag måtte af Eders Kungl. Maj:t godkännas;

af *förste landtmätaren i Västernorrlands län*: att han icke hade något att mot förslaget erinra;

af *förste landtmätaren i Jämtlands län*: att det länge visat sig nödvändigt att på ett ställe få sammanförda de uppgifter, som kunde ligga till grund för fastighetsbokföringen, och att åtminstone till hufvudsaklig del kunna följa mera väsentliga förändringar, som jordbruksfastigheter underginge genom landtmäteriförrättningar och afsöndringar, samt att kommitterades förslag vore af beskaffenhet att kunna för framtiden åstadkomma reda och öfversiktighet i nämnda hänseende;

af *förste landtmätaren i Västerbottens län*: att han skulle ansett det lyckligt, om man redan nu kunnat införa ett fullständigt katasterverk, men att då, på grund af de därmed förenade kostnader, ett sådant ej ansetts kunna för närvarande genomföras, han tillstyrkte kommitterades förslag, hvilket vore i högsta grad betingadt af den pågående fördelningen af jordbruksfastigheterna; att väl vidkommande förslagets detaljer och formulär möjligen någon förenkling kunde åstadkommas för beredande af lättare öfverskådlighet, men att något yttrande därom ej för närvarande kunde afgifvas, utan torde, hvad som i detta fall vore erforderligt, blifva iakttaget vid den kurs, som enligt motiveringen till förslaget skulle komma att föregå första uppläggandet af jordregistret;

af *förste landtmätaren i Norrbottens län*: att med hänsyn till hvad kommitterade i den allmänna motiveringen anfört och med kändedom om de stora svårigheter, som i sagda län och förmodligen äfven i andra län mötte vid utrönande af de ägor, som tillhörde en lagfaren hemmansdel, då lagfartshandlingar ej utvisade, hvilken vid landtmäteriförrättningen å marken utbruten del af en jordbruksfastighet desamma afsåge, det syntes oafvisligt, att något borde göras för att

bringa reda och åskådlighet uti bokföringen af landets jordbruksfastigheter, helst genom de i senare tid lifliga klyfningsförrättningarna och afsöndringsupplåtelseerna de flesta jordbruksenheter sönderdelats i en mängd små lägenheter; att det af kommitterade uppgjorda förslaget syntes väl afpassadt för sagda ändamål; samt att det vore högst nödvändigt, att jordregister så fort som möjligt upplades, jämväl af den anledning att förste landtmätarne skulle blifva i tillfälle att utan betydliga utgifter för allmänheten lämna jordägarna och öfriga enskilda yttranden och upplysningar rörande de ägor, som tillhörde viss jordbruksfastighet, äfvensom att för Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande och andra myndigheter skyndsamt och korrekt kunna göra erforderliga utredningar;

af *häradsskrifvaren i Göteborgs fögderi*: att han funnit förslaget till förordning angående jordregister m. m. välbetäckt och lämpligt, hvar emot efter hans uppfattning nya jordeböcker ej vore behöfliga för uppläggandet af vare sig jordregister eller fastighetsböcker; att det i allmänhet sedt syntes svårt att förstå, hvad gagn nya jordeböcker skulle medföra; att det naturligtvis kunde äga sitt intresse att få jordeböcker i en ny upplaga, däri de nu afskrifna grundskatterna vore uteslutna, men att dels en generell anteckning i jordeböckerna om grundskatternas afskrifning i detta hänseende vore tillfyllestgörande, dels behofvet af grundskatternas antecknande i jordeboken fortfarande kunde göra sig gällande, då all grundskatt ännu ej vore afskrifven, hvilket dock snarast möjligt borde ske, liksom det äfven vore lämpligt, att i jordeboken undanröjdes skillnaden i hemmans och lägenheters natur af krono, skatte och frälse, blott anteckning funnes om jord af krono och icke krono natur;

af *häradsskrifvarne i Inlands och Sunnervikens fögderier*: att de ej hade något mot kommitterades förslag att erinra;

af *häradsskrifvaren i Orusts och Tjörns fögderi*: att han icke funnit något att mot sagda förslag erinra, i hvad detsamma för uppnäendet af det afsedda ändamålet berörde de med häradsskrifvarejänst förenade åligganden; samt

af *häradsskrifvaren i Norrvikens fögderi*: att han, som lika med kommitterade ansett, att det ej vore nödvändigt att nya jordeböcker upprättades innan eller samtidigt med jordregister, hvarigenom dessas uppläggande betydligt skulle komma att försenas, ej funnit något mot kommitterades förslag att erinra.

Lika med kommitterade anser kollegium det vara nödvändigt att, för undanröjande af de olägenheter som äro förbundna med de nuvarande fastighetsböckerna och för beredande af trygghet i jordbesittning samt ordning och reda i rikets för närvarande på många ställen ganska invecklade jordförhållanden, ett annat underlag än de nuvarande jordeböckerna beredes för fastighetsböckerna, så att i dessa må kunna upptagas hvarje fastighet, vare sig den utgör en från äldre tid för sig bestående, i jordeboken under särskildt nummer upptagen enhet eller en från sådan enhet genom landtmäteriförrättning eller eljest i behörig ordning afskild del.

Såväl lagberedningen som — vid kommitterades tillsättning — Eders Kungl. Maj:t torde hafva gått ut ifrån, att ett sådant underlag för fastighetsböckerna skulle kunna erhållas genom en utvidgning och förändrad anordning af jordeböckerna. Då dessa senare emellertid för närvarande endast upptaga jämte fastställda afsöndringar de särskilda jordeboksenheterna, men de viktigaste urkunder, ur hvilka vid såväl upplägget som förändret af ett underlag för fastighetsböckerna af ofvan angifven beskaffenhet upplysningar äro att hämta, utgöras af landtmäterihandlingarna, synes det kollegium, som om ett sådant underlag bäst skulle vinnas, ej genom en utvidgning och förändrad anordning af jordeboken, utan, på sätt kommitterade föreslagit, genom ett på jordeboken grundadt, af landtmäterimyndigheter fördt särskildt register, och har kollegium — som med kommitterade instämmer däruti, att med hänsyn till de kostnader och den tidsutdräkt, som därmed skulle vara förbundna, det ej för närvarande torde kunna sättas i fråga att upprätta en kataster i den betydelse, i hvilken detta ord användes i de större kulturländerna, d. v. s. såsom innefattande, utom register öfver alla fastigheter, en särskild förteckning öfver hvarje fastighets särskilda delar eller parceller efter noggrann uppmätning och kartläggning af hvarje sådan parcell — för den skull icke något att erinra vid, att kommitterades förslag i hufvudsak lägges till grund för åstadskommandet af det af lagberedningen ifrågasatta nya underlaget för fastighetsbokföringen, och det så mycket mindre som upprättandet af ett jordregister af den utaf kommitterade föreslagna beskaffenhet skulle komma att, på sätt kommitterade framhållit, medföra stora fördelar, jämväl i andra afseenden än för fastighetsbokföringen. Härvid anser sig kollegium särskildt böra framhålla, att åtskilliga af de myndigheter, hvilka i ärendet sig yttrat, alltför mycket torde hafva underskattat jordregistrets betydelse för beskattningsväsendet.

Kommitterades förslag är byggt därpå, att jordregistret skulle grunda sig på den nuvarande jordeboken, och synas kommitterade hafva

förutsatt, att äfven för framtiden jordebok skulle föras vid sidan af jordregistret samt att tilläfventyrs nya jordeböcker framdeles skulle komma att upprättas.

Af de myndigheter, som i ärendet sig yttrat, hafva emellertid åtskilliga uttalat den mening, att, sedan jordregistret upplagts, det ej vore erforderligt att vid sidan däraf föra jordebok, åtminstone ej för annat ändamål än som en »afslutning» på åtskilliga i jordeboken upptagna äldre förhållanden, samt att i allt fall upplägghandling af nya jordeböcker ej borde ifrågakomma. Ifrågavarande myndigheter synas härvid hafva antagit, att de i jordeboken kvarstående uppgifterna hufvudsakligen afsåge förhållanden, som efter hand och i en nära framtid skulle förlora sin största betydelse. Åtskilliga af dessa uppgifter äro väl af sådan beskaffenhet och hafva äfven förslag väckts, hvarigenom deras uteslutande ur jordeböckerna skulle påskyndas. Så pågår för närvarande utredning i syfte, att ännu kvarstående grundskattebelopp skulle komma att ur jordeböckerna afföras, och har framställning gjorts att under åborätt upplåtna kronoegendomar, som äro af natur att kunna till skatte köpas, utan erläggande af skatteköpeskilling skulle få till skattetitel omföras, hvarigenom en väsentlig förenkling i afseende å jordnaturen skulle inträda. Det har äfven ifrågasatts, att anteckningar om vissa efter den 1 januari 1907 kvarstående afgälder å afsöndrade lägenheter samt om odlingslån och dylikt skulle öfverflyttas från jordeböckerna till fastighetsböckerna. Men äfven sedan åtskilliga i jordeboken upptagna, hufvudsakligen i samband med skatteväsendet stående äldre förhållanden reglerats, har jordeboken i flera afseenden fortfarande stor betydelse, och det, då man ej ansett sig omedelbart kunna öfvergå till en kataster efter utländskt mönster utan måste grunda jordregistret på den kamerala indelningen, särskildt därutinnan, att jordeboken är den urkund, som, jämte det den utvisar den administrativa och kyrkliga indelningen, angifver hvilka fastigheter utgöra för sig bestående kamerala enheter, deras namn, nummer, skattetäl m. m., äfvensom, beträffande egendomar under allmän disposition, det sätt, hvarpå de äro disponerade; och är det hufvudsakligen i nämnda afseenden jordeboken skulle ligga till grund för jordregistret.

Hvad jordregistret, sådant det af kommitterade föreslagits, angår, utgör det egentligen allenast en sammanställning af uppgifter ur jordeboken med afsöndringsbilaga och därtill hörande handlingar, landtmäterihandlingar och hos domstolarna förvarade handlingar. Denna sammanställning göres visserligen under ämbetsmannans ansvar, men kan den ej tillerkännas egenskapen af vitsord ägande urkund, då den ej erhåller någon särskild fastställelse, utan hvarje däri förekommande

anteckning hänför sig till handlingar, som i särskild ordning vunnit fastställelse. Visar det sig, att den källa jordregistrets upprättare haft att följa är felaktig, kan gifvetvis ändring däruti ej göras af denne på egen hand, utan endast i den därför särskildt bestämda ordning; och gäller detta äfven jordeboken och de uppgifter, som hämtas ur denna. För afgörande af frågan, om en fastighet utgör en för sig bestående kameral enhet samt under hvilket namn, nummer, skattetal m. m. en fastighet skall i jordregistret upptagas, läser förste landtmätaren ej kunna anses hafva den erforderliga kompetensen, liksom han ej heller har tillgång till de handlingar, som för bedömande af frågor af nämnda slag äro afgörande, utan torde sådana frågor fortfarande böra prövas i nu gällande ordning, d. v. s. genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande och kammarkollegium. Vid sådant förhållande och då det ej kan vara tillräckligt, att anteckningar om hithörande förhållanden göras allenast i det ej fastställda jordregistret, hvaraf något hela riket omfattande exemplar ej skulle finnas i hufvudstaden, måste jordebok i hittills vanlig ordning föras såväl i orten som hos kammarkollegium, hvilket äfven i öfrigt minskar olägenheten däraf, att ett exemplar af jordregistret ej skulle finnas att tillgå i hufvudstaden.

Ehuru sålunda efter kollegii uppfattning jordebok i hittills vanlig ordning måste föras vid sidan af jordregistret, återstår att afgöra, om jordregistret kan grundas på den nuvarande jordeboken eller om före jordregistrets uppläggande ny jordebok måste upprättas.

En af de frågor, som vid upprättande af ny jordebok gifvetvis måste hafva en hufvudsaklig plats, är den om granskning af jordeboksnamnen. Vål hade det varit önskligt, om jordeboksnamnen varit granskade, innan jordregistret upplades, då det för Älfsborgs län, för hvilket län undersökningar beträffande ortnamnen verkstälts af en särskild kommitté, visat sig, att, äfven bortsedt från stafningsändringarna, namnändringarna blifva synnerligen genomgripande. Då emellertid för de namnändringar, som ej utgöra stafningsändringar, erfordras så dryga förarbeten, att jordregistrets upprättande ej gärna i afbidan därå kan uppskjutas, och saken kan ordnas så, att stafningsändringar redan från början blifva i jordregistret upptagna, torde det ej möta större hinder att låta öfriga namnändringar, i den mån beslut om sådana fattas, efter hand antecknas i jordregistret, särskildt som detta kommer att blifva försedt med namnregister, men vore det naturligtvis synnerligen önskvärdt, att namnundersökningarna bedrefves så hastigt, att desamma i så stor utsträckning som möjligt vore afslutade, innan, med ledning af jordregistret, fastighetsböcker komme att uppläggas.

Hvad angår öfriga på jordregistret inverkan förändringar, som skulle föränledas af uppläggandet af nya jordeböcker, torde de väl hufvudsakligen komma att bestå däruti, att vissa fastigheter uteslötes ur jordeboken eller att nya fastigheter infördes i densamma. Då emellertid ett stort antal af dessa förändringar, med den procedur kommitterade föreslagit för jordregistrets upprättande, komma att i samband med jordregistret blifva föremål för vederbörlig pröfning och de öfriga utan större olägenhet efteråt torde kunna i likhet med namnändringarna blifva iakttagna i jordregistret, instämmer kollegium med kommitterade däruti, att jordregistret må kunna uppläggas med de nuvarande jordeböckerna såsom underlag.

Meddelas beslut om upprättande af jordregister med underlag af de nu gällande jordeböckerna, måste kollegium gifvetvis vara betänkt på att vidtaga åtgärder, för att de felaktigheter i sagda jordeböcker, som ej i anledning af jordregistret blefve rättade, kunde varda undanröjda, och kan det ifrågasättas, huruvida icke detta, sedan åtskilliga i samband med skatteväsendet stående äldre förhållanden reglerats, lämpligast kunde ske i samband med upprättande af nya jordeböcker eller fastighetsförteckningar efter ändradt formulär, men har kollegium, i ärendets nuvarande skick och innan beslut om jordregisters uppläggande meddelats, ej ansett sig böra i detta afseende till Eders Kungl. Maj:t afgifva något förslag.

Förslaget till förordning angående jordregister.

Då ifrågasatt blifvit, att jordregister skulle upprättas jämväl för städerna, torde i rubriken till förevarande förordning böra angifvas, att den endast afser landsbygden.

I kap. 1 upptagas »Allmänna bestämmelser», i kap. 2 »Särskilda bestämmelser för jordregistrets första uppläggande» och i kap. 3 »Särskilda bestämmelser för jordregistrets förande», hvarefter i §§ 34—40 införts åtskilliga stadganden, som närmast torde hafva betraktats såsom öfvergångsbestämmelser. Försåvidt ofvanberörda indelning skall bibehållas, synes det kollegium, som om vissa af de i §§ 34—40 intagna stadganden rätteligen borde hafva sin plats i någon af de föregående afdelningarna.

Kap. 1. Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Efter kollegii uppfattning bör innehållet i § 1 inskränkas till bestämmelsen, att i hvarje län för dess landsbygd skall finnas ett jordregister, hvaremot föreskriften af hvem jordregistret skall föras torde böra få sin plats i en särskild paragraf.

§ 2.

Vid denna paragraf har anförts af *förste landtmätaren i Gäfleborgs län*: att för nämnda län och möjligen äfven andra län, där liknande förhållanden förekomme, det vore önskvärdt, att icke blott hemman, som utgjorde jordeboksenhet, finge antecknas å särskildt upplägg, utan att såsom jordeboksenhet äfven finge betraktas hvarje hemmanslott, som för sig utbrutits vid ett skifteslagets alla ägor öfvergånget laga skifte.

Då jordregistret skall grunda sig på jordeboken och registernumreringen på jordeboksnumren, synes det nödvändigt, att hufvudregeln, på sätt § 2 innehåller, blir, att särskildt upplägg skall göras för hvarje jordeboksenhet, ej såsom förste landtmätaren i Gäfleborgs län föreslagit för hvarje hemmanslott, som för sig utbrutits vid ett skifteslagets alla ägor öfvergånget laga skifte, hvilket utom andra olägenheter skulle medföra, att jordregistret erhöle en onödig vidlyftighet.

Jämte det förevarande paragraf angifver ofvanberörda hufvudregel, afser den tillika att bestämma ordningen för de olika uppläggen, och torde den därför lämpligen böra erhålla följande förändrade lydelse: »I jordregistret upptagas hemman och öfriga jordeboksenheter å särskilda upplägg, hvilka sockenvis ordnas i bokstafs följd efter jordeboksenheternas namn, oberoende af den olika jordnaturen. Ordningen mellan upplägg för fastigheter, som hafva gemensamt namn och tillhöra samma by, bestämmes efter deras ordningsnummer inom byn.»

§ 3 (jfr § 15).

Vid denna paragraf har anförts:

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att i jordregistret, åtminstone för Östergötlands län, särskilda upplägg måhända vore behöfliga för att kunna redovisa häradsallmanningarna, af hvilka några bibehållits såsom sådana, under det de öfriga genom storskiften eller laga skiften fördelats på socknar och hemman, hvarvid åtminstone i ett fall fästs det villkor, att de hemmanen tilldelade lotterna af allmanningen icke finge från desamma skiljas, hvarjämte en del hemman i senare tid öfverflyttats från ett härad till ett annat, i anledning hvaraf det inom ett härad kunde finnas lika stora hemman med olika delaktighet i allmanning; att äfven sockenallmanningar och f. d. bergslagsallmanningar förekomme, liksom det ock funnes tendens att bilda nya allmanningar; att tvekan kunde uppstå, huru ägor af urfjällsnatur, hvilka alltid vore belägna inom ett annat hemmans eller bys område, stundom t. o. m. i annan socken, borde i jordregistret upptagas, då sådana ägor, såsom inbegripna under hemmanens mantal, icke vore i jordeboken antecknade och sällan i landtmäterihandlingar anmärkta vid det skifteslag, dit de hörde, utan nästan uteslutande i handlingar till det skifteslag, hvarest de vore belägna, liksom de ock stundom vore för sig kartlagda; samt att det likaledes kunde ifrågasättas, hvar och huru en från stamhemmanet afsöndrad urfjällslägenhet bäst borde i jordregistret antecknas; äfvensom

af *förste landtmätaren i Västerbottens län*: att inom Umeå socken vissa säregna förhållanden rådde därutinnan, att skattedelar inom en by besatte denna skatt tillhörig jord inom annan by, beroende därpå att på den tid, då skatterna i vissa fall utgingo efter s. k. rök, en ägare till flera hemman, belägna inom skilda byar, erhållit rätt att sammanslå dessa skilda delar till en rök och de sålunda sammanslagna skattetalen upptagits för det hemman och inom den by, där ägaren bodde; samt att äfven i många fall det förhållandet förekomme, att byar inom en socken vid afvittringen erhållit fyllnadsjordar inom andra socknar, hvilka fyllnadsjordar enligt gällande ägostyckningslag i allmänhet blifvit utstyckade och åsatta särskilda från stamhemmanen utbrutna skattetal, hvilka gifvetvis, liksom de ofvan angifna skattetalen för jordar, belägna i andra byar än dem, där skattetalet vore upptaget, i det nya jordregistret borde upptagas inom de byar och socknar, där de vore belägna.

Vid uppläggandet af jordregistret torde det säkerligen komma att i åtskilliga fall, utöfver de, på hvilka kommitterade närmast synas hafva tänkt, visa sig lämpligt, att viss del eller visst område af en jordeboksenhet får upptagas på särskildt upplägg, t. ex. där en jordeboksenhet bildats genom sammanslagning af delar utaf flera skilda byalag, eller där ett hemman inom annan socken erhållit fyllnadsjord, som sedermera påförts viss del af hemmanets skattetal, eller där flera för sig bestående fastigheter t. ex. ett hemman och en lägenhet, hvilka hvar för sig utgjort ett skifteslag, i jordeboken sammanförts. Några allmänna bestämmelser härom torde emellertid icke, åtminstone innan närmare erfarenhet vunnits, kunna meddelas, utan lärer det tillsvidare böra få ankomma på landtmästerstyrelsen att, på sätt i §§ 15 och 27 föreskrifves, i hvarje särskildt fall därom förordna, och torde detsamma äfven böra gälla för det fall, att häradsallmänningar eller andra liknande allmänningar ej lämpligen kunna registreras enligt de i kommitterades förslag angifna regler.

Förste landtmätaren i Västerbottens län har framhållit, att, där ett hemman vid afvittringen erhållit fyllnadsjord inom annan socken, sagda fyllnadsjord i jordregistret borde upptagas inom den socken, hvarest den vore belägen. Det vore naturligtvis önskligt, att i de fall, där till en jordeboksenhet hör jord belägen i annan socken, denna jord kunde blifva upptagen i jordregistret för sistnämnda socken. Då här för emellertid är en nödvändig förutsättning, att jorden efter Eders Kungl. Maj:ts beslut i alla afseenden öfverflyttats till den socken, hvarest den är belägen, synes det kollegium näppeligen kunna sättas i fråga, att åtgärd för åstadkommande af ett sådant beslut skulle vidtagas i samband med jordregistrets uppläggande.

§ 5.

Enligt den plan, som af Eders Kungl. Maj:t jämlikt nådigt bref den 20 oktober 1905 fastställts för de undersökningar beträffande ortnamnen i Älfsborgs län, som verkställas genom en särskild kommitté, skulle beträffande ortnamnens stafning följas grunderna i 7:de upplagan af den utaf svenska akademien utgifna ordlista, men har Eders Kungl. Maj:t sedermera enligt nådigt bref den 4 sistlidne maj medgifvit, att kommittén äger att i fråga om vissa ljudbeteckningar iakttaga hvad som innehålles i nådiga cirkuläret den 7 april 1906 angående gemensam norm för undervisningen i svensk rättskrifning vid åtskilliga läroanstalter.

Det synes kollegium vara af vikt, att, innan arbetet med jordregistrets upprättande tager sin början, bestämmelse, i enlighet med hvad som skett i nämnda plan, meddelas i fråga om de grunder, som skola tillämpas vid stafningen af de ortnamn, hvilka komma att i jordregistret upptagas.

Meddelas sådan bestämmelse, hvartill i så fall hänvisning synes böra intagas i förordningen angående jordregister, kunna väl i allmänhet vederbörande ämbetsmyndigheter utan biträde af språkligt bildade personer afgöra, huru ett namn bör stafvas, men torde det dock böra tillses, att vederbörande, där tvekan råder, få tillfälle att anlita sakkunnigt biträde, i hvilket afseende, så länge ortnamnskommitténs arbeten pågå; en hänvändelse till nämnda kommitté företrädesvis torde böra anbefallas.

§ 6.

Då fall möjligen kan förekomma, att fastighet, hvilken ej åsatts nummer, ligger i by, synes efter »n:r 1» böra tilläggas: »eller, om fastigheten ligger i by, med närmast lediga nummer.»

§ 7.

(Allmän motiv., s. 89.)

Vid denna paragraf har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län*: att det innebure en oegentlighet, att det åt ursprungliga hemmanet i rubriken tilldelade nummer (1) sedermera för samma hemman utbyttes genom sifferexponent (1¹), då exponentisiffran syntes erforderlig först vid åtskiljandet af de från hemmanet utskiftade delarna, men att i öfrigt ej något vore att erinra mot principerna för registernumreringen, hvilken emellertid komme att ställa de största fordringar på noggrannhet hos förste landtmätaren och de myndigheter, som med registret hade att taga befattning;

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att efter: »Har afsöndring — — — — registernummer» borde göras följande tillägg: »hvarvid med stamfastigheten vid hvarje afsöndring förfares på sätt i senare delen af § 10 föreskrifves», hvarjämte förste landtmätaren anmärkt, att, ehuru af innehållet i förevarande paragraf framginge, att ordningen mellan registernumren skulle bestämmas i kronologisk ordning, sådant icke skett i de ifyllda formulären med Åby 2¹⁰ (s. 136), som utan upp-

gifven anledning erhållit ordningsnummer 10 i stället för 7, hvarom anmärkning väl bort göras i kolumn 18;

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att det med hänsyn till stadgandena i förevarande paragraf med skäl syntes kunna ifrågasättas, hvarför afsöndringen Åby 2¹⁰ icke blifvit betecknad med 2⁷, liksom ock denna afsöndring bort hafva anmärkts i kolumn 18 för 2⁵ och 2⁶, alldenstund den vore en gemensam afsöndring för dessa ägodelter; att vidare Åby 2⁶ öfverförts till särskildt upplägg, men att, ehuru fastigheten besvärades af afsöndringen 2¹⁰, fastställd år 1876, man därom ej såge någonting efter öfverföringen, men väl att en ny afsöndring tillkommit år 1911;

af *förste landtmätaren i Norrbottens län*: att i 3, 4 och 6 styckena af § 7 i stället för »landtmäteriförrättning» borde insättas »annan landtmäteriförrättning än sänjodelning», emedan sistnämnda delningar hade alltför tillfällig giltighet för att uppgifter rörande dem skulle i jordregistret intagas, då de när som helst, om ena parten ej åtnöjdes med dem, måste rubbas och underkastas laga delning och därvid före den samma hopslås till en fastighet; samt

af *häradskrifvaren i Göteborgs fögleri*: att det väl varit önskvärdt, att de vid landtmäteriförrättningar åsatta litterabeteckningarna kunnat användas i jordregistret såsom de särskilda fastigheterna individualiserande beteckningar, då desamma redan blifvit och alltmera torde blifva kända och använda ibland allmänheten, särskildt beteckningarna för de vid ägostyckning utlagda lotterna, men att, då i betänkandet visats, att svårigheter därför mötte, man finge böja sig för nödvändigheten, ehuru det måste erkännas, att de i betänkandet föreslagna beteckningarna för fastigheterna kunde blifva rätt egendomliga och svärförstådda, såsom t. ex. registernumret (5, 6)³; att det emellertid kunde ifrågasättas, om det icke varit lämpligare att införa en kolumn för angifvandet af stamhemmanets registernummer, så att en *ovan* granskare kunnat finna, hvarifrån afsöndringen härrörde, än att, såsom skett, åberopa stamhemmanets registernummer såsom afsöndringens »företvarande» nummer.

Det synes kollegium, som om kommitterades förslag att för en afsöndrad lägenhet upptaga stamfastighetens registernummer under rubrik »företvarande registernummer» ej torde komma att vålla sådan olägenhet, att det på grund därpå kan vara nödvändigt att, på sätt

härads skrifvaren i Göteborgs fögderi föreslagit, för stamfastighetens registernummer införa en särskild kolumn. Dock torde närmare förklaring beträffande rubrikerna: förutvarande och gällande registernummer böra lämnas i § 7.

I öfrigt har kollegium icke af de utaf myndigheterna framställda anmärkningar eller eljest funnit anledning att göra någon erinran mot de af kommitterade föreslagna registerbeteckningarna.

Beträffande uttrycket »landtmäteriförrättning» hade det varit önskvärdt, om hvad kommitterade därom i motiven anført fått bestämdt uttryck i förordningen om jordregister.

§ 8.

Vid denna paragraf har anförts:

af *förste landtmätaren i Stockholms län*: att det för nämnda län torde möta vissa svårigheter att konstatera hvarje hemmans mantal och nummer från skifteshandlingarna, emedan äldre sådana ofta ej upptoge hvarken mantal eller nummer utan endast öres- eller penningland, hvilka icke stode i något förhållande till hemmanens skattetal och därför efter kommitterades uttalande ej finge användas i uppläggen för de särskilda hemmanen för att utvisa sagda skattetal, men att dessa svårigheter torde kunna öfvervinnas, då dels flera byar och hemman i senare tid undergått delning, hvarvid mantal och nummer varit angifna, oaktadt delningen verkstälts med öretalet såsom delningsgrund, och dels behöfliga upplysningar kunde hämtas från fastighetsböckerna och andra urkunder;

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att, då det oförmedlade mantalet för vissa hemman fortfarande kunde vara af betydelse, i särskilda kolumner i formuläret borde införas uppgift både om det förmedlade och oförmedlade mantalet och anteckning härom göras ej allenast i kolumn 18;

af *förste landtmätaren i Göteborgs och Bohus län*: att kommitterade i sin speciella motivering framhållit, att stadgandet om mantalsanteckning i kolumn 18 afsett det fall, att fastigheten i landtmäterihandlingarna betecknats med det oförmedlade mantalet, vare sig detta vid förrättningen utgjort delningsgrund eller icke; att då delningsgrunden vid laga skifte och delning af samfälligheter i många fall äfven framdeles torde kunna blifva det oförmedlade mantalet, det emellertid syntes honom lämpligare, att upplysningar om förmedlingen kunde inhämtas på ett ställe, nämligen i kolumn 4, som, delad i två kolumner, kunde

lämna uppgift om såväl oförmedladt som nuvarande mantal, då anteckningen i fråga kunde göras med ett kort siffertal i stället för en längre anmärkning i kolumn 18; samt

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att bestämmelsen om införandet af hemmans och hemmansdelars mantal i särskild kolumn borde omfatta såväl förmedlade som oförmedlade mantalets införande i särskilda kolumner, hvarigenom vunnes den fördel, att man genast kunde finna anledningen till att åtskilliga hemman fått en del af sina ägor fördelade efter förmedlade mantalet, under det en annan del skiftats efter oförmedlade mantalet.

Hvad angår det oförmedlade mantalet och sådana skattetal, som ej äro proportionella mot eller inom ett visst större område stå i visst förhållande till mantalet, är det gifvetvis nödvändigt för *förste landtmätaren* att känna dem vid jordregistrets upprättande, hvarför ock föreskrift meddelats, att desamma skola införas i det utdrag ur jordeboken, som tillställles *förste landtmätaren*.

Däremot synes det ej vara erforderligt att jämte det nuvarande mantalet i jordregistret införas jämväl det oförmedlade mantalet och skattetal af ofvan angifven art, då därigenom lätt kunde orsakas förväxlingar, och vederbörande i förekommande fall kunna erhålla erforderliga upplysningar ur jordeboken. Anses emellertid sådan anteckning böra intagas i jordregistret, synes detta böra ske endast i uppläggens öfverskrift och ej, såsom ifrågasatt blifvit, i särskild kolumn, emedan i sistnämnda fall *förste landtmätaren* skulle blifva nödsakad att för hvarje brukningsdel jämte gällande mantal uträkna det oförmedlade mantalet och berörda skattetal, hvarom tillförlitlig uppgift i regeln ej torde vara att vinna ur landtmäterihandlingarna.

§ 10.

1:sta stycket.

(Allmän motiv., s. 101.)

Vid detta stycke har anförts:

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att föreskrift, dock ej

retroaktiv, borde meddelas, att de olika ägoslagen, såsom inrösningsjorden med brukliga underafdelningar och afrösningsjorden samt äfven måhända impediment, skulle redovisas vid ägostyckningar och jordafsöndringar, då upplysning om de olika ägoslagen vore af vikt för bestämmande af t. ex. en fastighets värde och således äfven för beskattningsväsendet;

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att ehuru det torde vara af stort värde att känna en fastighets olika ägoslag, vid de därom i kolumnerna 6—10 lämnade uppgifter ej kunde fästas annat afseende, än att man däraf beträffande ett flertal fastigheter kunde se förhållandet vid tiden för förrättningshandlingens författande, i synnerhet som de olika arealerna genom odling eller af annan anledning ofta underginge förändring, hvartill komme, att, i motsats till hvad kommitterades formulärbilagor angåfve, enligt gällande formulär för ägostyckningar ej erfordrades uppgift om de olika ägoslagens storlek, utan endast om ägolottens totalsumma;

af *förste landtmätaren i Gottlands län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att det syntes, som om en uppgift å de skilda ägoslagens areal ej skulle hafva den betydelse, att den borde inkräkta halfva bredden af uppläggets ena sida till förfång för utrymmet i öfrigt; att denna areal ju endast kunde uppgifvas sådan den varit vid landtmäteriförrättningens afslutande, men att den några få år därefter i de flesta fall vore en helt annan: ängs- och odlingsmark förvandlade till åker samt afrösningsjord, ja t. o. m. impediment, genom vattenafledning och därefter skedd odling förändrade från myrjord och värdelösa träsk till åker och äng; att uppgiften om ägornas indelning i olika ägoslag dessutom endast kunde införas för de genom laga skifte eller hemmansklyfning utlagda hemmansdelarna, hvaremot för sådana, som utbrutits genom ägostyckning, endast ägovidden i dess helhet kunde angifvas; att då detta senare slag af ägodelningar, i mån som laga skiftena fortgått, torde blifva så godt som det enda, den tidpunkt ej vore långt aflägsen, då för flertalet jordbruksfastigheter endast summa ägovidd funnes i jordregistret angifven; att en uppgift å arealen för de skilda ägoslagen, äfven om den vore fullt pålitlig, ej kunde lämna någon ledning för bedömande af en fastighets värde, hvaremot genom den i jordregistret lämnade hänvisningen till landtmäterihandlingarna och kartorna rörande alla jordbruksfastigheter, äfven sådana som uppkommit genom ägostyckning, kunde erhållas uppgift om jordmånens djup och beståndsdelar samt afvens beskaffenhet och således en ganska säker ledning för bedömandet af fastighetens

värde eller lämplighet för visst afsedt ändamål; samt att, därest sagda mening förtjänade afseende, kolumnerna 6—10 skulle utgå, hvarigenom kolumnerna 12, 14 och 18 kunde erhålla en behöfelig ökad bredd;

af *förste landmätaren i Göteborgs och Bohus län*: att gällande lag om ägostyckning ej, på sätt kommitterades formulärbilagor syntes angifva, föranledde redovisning af ägostyckning i olika ägoslag, liksom ej heller föreskrift därom meddelats i landtmäteristyrelsens cirkulär den 14 april 1897 med formulär till beskrifning öfver ägostyckningars redovisning, utan allenast förordnats om redovisning i summa ägovidd, liksom vid jordafsöndring; att, då landmätares arvode för ägostyckning enligt gällande landtmäteritaxa vore oskäligt lågt, ett nytt åliggande därutinnan ej kunde sättas i fråga, utan motsvarande höjning af landtmätarnes ersättning, hvarför och då kommitterade ej heller syntes hafva på annat sätt afsett ett tillägg till gällande bestämmelser om ägostyckning, detta slags förrättningar liksom afsöndringarna i jordregistret borde redovisas endast med summa ägovidd; samt att då fastigheterna merendels vore belägna på flera ställen och det vid många tillfällen torde vara önskvärdt, om upplysning därutinnan kunde vinnas af registret, det syntes lämpligt att i detsamma funnes en särskild kolumn, hvaruti detta antal ställen kunde angifvas;

af *förste landmätaren i Älfsborgs län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att ägoviddens uppdelande i särskilda ägoslag, såsom åker, äng, odlingsmark m. m., väl hade sitt särskilda intresse, men att den dock vore af mindre betydelse, synnerligen som uppgifterna därom icke vore konstanta, utan genom odlingar o. d. kunde variera för snart sagdt hvarje år, hvarför och då dessa uppgifter icke behöfde redovisas vare sig vid ägostyckningar eller jordafsöndringar, vid dessa uppgifter icke kunde fästas annat afseende, än att man såge, huru därmed förhållit sig vid tiden, då de handlingar upprättats, ur hvilka uppgifterna hämtats; samt att det vore af ej ringa betydelse, synnerligen vid arkivforskningar, att få veta på huru många ställen skifteslagen samt de särskilda hemmansdelarna och lägenheterna hade sina ägor, hvarför det syntes lämpligt, att en särskild kolumn funnes i jordregistret, hvari detta vore angifvet; samt

af *förste landmätaren i Norrbottens län*: att af de skäl, som anförts vid § 7, ordet »landtmäteriförrättning» borde ändras, då de egentliga sämjodelningar, som i länet förekomme, utgjordes af delningar för 5, 10 eller 20 år af utdikningslägenheter och landvinningar, som ansetts vara underkastade så stora förändringar och växlingar, att delningar,

som för framtiden fastställdes, ej därå borde äga rum; att dylika för rättningar väl utförts af landtmätare med biträde af gode män efter mätning och gradering med besvärshänvisning till ägodelningsrätt, men att, då sådana områden vanligen fort nog underkastades ny, men laga delning, som fastställdes, areal, som vid sådan sänjodelning tillagts viss fastighet, ej borde i jordregistret införas.

I fråga om fastighet, som uppkommit genom ägostyckning och jordafsöndring, har man i allmänhet ej för jordregistret att tillgå uppgifter om ägoviddens fördelning i olika ägoslag utan endast om summa ägovidd. Då det ej synes böra ifrågakomma att allenast för jordregistret göra ändring i de för ägostyckning och jordafsöndring i detta afseende meddelade bestämmelser, kunde det sättas i fråga, om det vore skäl att för öfriga fastigheter ifylla kolumnerna 6—11, hälst den fördelning af ägovidden i särskilda ägoslag, hvilken skulle komma att i dessa kolumner intagas, ofta betydligt avviker från den nuvarande. Det synes emellertid kollegium, som om, då af jordregistret tillika kan inhämtas den tid, till hvilken fördelningen i olika ägoslag hänför sig, ifyllandet, där så ske kan, af kolumnerna 6—10 för såväl allmänheten som myndigheterna skulle hafva så stor betydelse, att dessa kolumners uteslutande ej oväsentligt skulle i flera afseenden minska jordregistrets värde.

Beträffande hvad som anförts om begreppet landtmäteriförrättning, får kollegium hänvisa till hvad kollegium därom uttalat under § 7.

2:dra stycket.

Vid detta stycke har anförts;

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att det ofta inträffade, att vissa lägenheter, såsom soldat- och husartorp m. fl. dylika jordområden, afsöndrades från stamfastigheten i dess helhet, och att, då det vore både tidsödande och förenadt med svårigheter att ur registret erhålla upplysning om storleken till stamfastighetens olika delar, samma fastighets odelade areal alltid först borde redovisas i jordregistret, åtminstone beträffande totalsumman; samt

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att, då landtmätarne icke vore skyldiga att vid ägostyckningar, på sätt skett i en del fall i kommitterades formulär, redovisa areal i olika ägoslag och sådan redovisning ej heller förekomme vid afsöndringar, det syntes lämpligt att, då en fastighet första gången upptoges i jordregistret, den då specificerades så noga som möjligt till de olika ägoslagen, hvarigenom den olägenheten kunde undvikas att ålägga landtmätarne nya, och som det ville synas, mindre nödvändiga redovisningsskyldigheter angående de olika ägoslagen.

Då kollegium antager, att vid jordregistrets upprättande arealen i allmänhet kommer att införas för fastighet, som genom landtmäteriförrättning delats i flera lotter, försåvidt den utan vidare besvär kan erhållas ur vederbörande landtmäterihandlingar, har kollegium ej af hvad härutinnan andragits funnit anledning föreslå någon ändring i förevarande stycke.

3:dje stycket.

Vid detta stycke har anförts:

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att, då jordregistret torde afse att blifva en källa, ur hvilken man säkrast och lättast skulle kunna hämta alla nödiga upplysningar angående fastigheterna på landet, förslaget borde ändras därhän, att man af jordregistret lätt och åskådligt kunde se, huru stort skifteslaget eller det hemman vore i areal, af hvilka hemmansdelarna och lägenheterna bildats; att därför efter uttrycket: »I kolumnerna 6—11 infördes den sammanlagda ägovidden, sådan den vid fastigheten öfvergångna landtmäteriförrättningar blifvit bestämd» borde tilläggas: »särskildt redovisande hvad som påförts de särskilda hemmansdelarna jämte från fastigheten afsöndrade lägenheter enligt afsöndringshandlingarna och hvad som afsatts för delägarnes gemensamma behof», så att man på ett ställe kunde se fastighetens hela ägovälde i areal, såvidt detta af tillgängliga landtmäterihandlingar kunde utrönas; samt

af *förste landtmätaren i Norrbottens län*: att, som de vid laga skifte för delägarnes allmänna behof undantagna platser, lägenheter och vägar

enligt lagen af den 22 maj 1891 kunde blifva och äfven blifvit föremål för skifte, så att undantagen kunde minskas både till antal och areal, ja t. o. m. i hufvudsak försvinna, och arealen för sådana delningar på de olika jordbruksfastigheterna, då så skett, måste införas, det vore önskvärdt, att hvarje skifteslags undantag uppfördes på ett särskildt upplägg före de till detsamma hörande särskilda jordbruksenheter, så att af jordregistret, utan ständigt upprepade undersökningar af skifteshandlingarna, bestämda upplysningar i detta hänseende lätt kunde vara tillgängliga, i hvilket fall för sådant upplägg i 5:te kolumnens rubrik skulle inskrivas orden: »samt ändamål med undantag af oskifto» samt sedermera ändamålet med aftagen och, om flera sådana för samma behof afsatts, antalet i samma kolumn utmärkas, hvarefter sammanlagda arealerna för alla aftag af samma slag borde utföras i kolumnerna 6—11 och till sist efter alla aftags slut summa utföras, samt, så snart genom skifte förändring häruti inträffat, de ursprungliga arealerna öfverlinjeras och nya insätts, hvarjämte nödiga anteckningar och upplysningar borde lämnas i kolumn 18.

Gifvet är, att det i flera afseenden skulle medföra fördelar, om jämväl undantag för skiftesdelägares allmänna behof kunde i jordregistret fullständigt redovisas, men synes det kollegium som om kostnaderna därför skulle öfverstiga de fördelar, man därmed afser att vinna.

4:de stycket.

Vid detta stycke har anförts af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att då jord från landsbygden kunde blifva öfverflyttad till och införlifvad med stad samt sjösänkings- och tilläfventyrs jämväl andra förrättningar kunde verkställas af annan person än landtmätare, i stället för »sådan landtmäteriförrättning» borde stå: »landtmäteriförrättning eller annan åtgärd.»

Härom se under § 7.

5:te stycket.

Vid detta stycke har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län*: att det visserligen varit önskvärdt att, efter det afsöndring skett, stamfastigheten erhöle nytt registernummer med angifvande af fastighetens genom afsöndringen minskade ägovälde, men att, då en sådan anordning, efter hvad kommitterade påvisat, ej under nuvarande förhållanden läte sig genomföra, frågan därom måste förfalla;

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att alla från en fastighet till arealen kända jordupplåtelser borde införas i särskild kolumn i jordregistret samt stamfastighetens areal därmed minskas till lättnad och ledning vid sedermera skeende afsöndringar, om än för närvarande tillförlitliga uppgifter om ett flertal lägenheter icke kunde erhållas;

af *förste landtmätaren i Göteborgs och Bohus län*: att kommitterade i sin motivering framhållit, att i registret rätteligen borde införas den minskning i stamhemmans areal, som genom afsöndring uppkommit, men att kommitterade ej ansett sig kunna tillstyrka sådan antecknings införande hufvudsakligen af de skäl, att de om afsöndringarna lämnade uppgifter skulle vara mindre tillförlitliga och i öfrigt ej utvisade från hvilket ägoslag afsöndringen ägt rum; att emellertid, om än de om afsöndringar lämnade arealuppgifter vid granskning skulle befinnas mer eller mindre oriktiga, dock efter å afsöndring meddelad lagfart någon godtycklig ändring af den i upplåtelsehandlingen bestämda areal ej kunnat ske; samt att, då ej blott vid afsöndring utan äfven vid ägostyckning den bestämmelse hittills gällt, att redovisning af areal formulärenligt skett endast i summa utan angifvande af ägoslag, det syntes förste landtmätaren, som om, då öfriga skäl ej heller lade hinder i vägen för den önskvärda kompletteringen af registret med en kolumn, utvisande »fastighetens återstående areal efter sista afsöndring», det för registrets fullständigande härutinnan nödiga tillägg af en kolumn borde tillstyrkas, hvarigenom vunnes så stor fördel, att däremot anförda skäl borde vika;

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*, med hvilken *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län* instämt: att jordregistret borde vara så inrättadt, att man, där så läte sig göra, efter hvarje afsöndring kunde se, huru mycket i areal återstode af det hemman eller den lägenhet, hvarifrån afsöndringen ägt rum, hvilket lätt kunde ske genom att öka kolumnernas antal i formuläret med en kolumn: »Fastighetens areal efter sista afsöndringen», hvarigenom vunnes den för-

del, att man, utan att därför behöfva genomgå samtliga afsöndringar, genast efter sista afsöndringen kunde se, om ett hemman tålde flera afsöndringar eller icke; att kommitterade väl medgifvit, att en sådan minskning i stamhemmanets areal rätteligen borde äga rum, men att kommitterade dock icke ansett sig kunna tillstyrka densamma, hufvudsakligast på den grund, att de arealuppgifter, som lämnades vid afsöndringar, icke vore grundade på af landtmätare efter vederbörligt förordnande verkställda mätningar och därför icke skulle vara så tillförlitliga, att de kunde läggas till grund för dylika beräkningar; att det väl ej vore tvifvelaktigt, att dessa arealuppgifter vore mer eller mindre otillförlitliga, men att, om man närmare granskade hela den nuvarande mätningsmetoden, man lätt torde finna, att några absolut rätta arealuppgifter vore ytterst svåra att åstadkomma; att för öfrigt, om de vid afsöndringarna lämnade arealuppgifterna vore riktiga eller icke, detta ej torde härvid inverka, enär, på samma gång afsöndringen fastställdes, äfven de i upplåtelsehandlingen meddelade bestämmelser såväl till areal som i öfrigt fastställdes och erhöles samma bindande kraft som andra officiella uppgifter, hvarför de därefter ej godtyckligt kunde ändras; att kommitterade vidare såsom skäl för sin åsikt att icke tillstyrka minskning af stamhemmanets areal för hvarje ny afsöndring framhållit, att vid afsöndring ej redovisades från hvilket ägoslag afsöndringen ägt rum, men att detta, på grund af hvad som anförts under 1:sta stycket af förevarande paragraf samt med stöd af gällande jordafsöndringsförordning, som icke talade om, huru stor del som finge afsöndras från hvardera af de olika ägoslagen, men väl från hemmanet i dess helhet, vore ett föga talande skäl; att för kommitterades åsikt väl delvis talade att, på sätt kommitterade framhållit, afsöndring skett från samfälld mark och därför ej registrerats för stamfastigheten eller från flera fastigheter, utan att uppgift föreläge, huru stor del af afsöndringen som tagits från hvarje fastighet, men att detta ej kunde utgöra hinder för att redovisa de stamfastigheter med afsöndringar, för hvilka pålitliga uppgifter kunde erhållas; att man äfven borde kunna antaga såsom sannolikt, att jämväl för sådana afsöndringar, för hvilka pålitliga uppgifter för närvarande saknades, sådana framdeles kunde vinnas, då det blefve lättare att komplettera dessa, som väl torde få anses utgöra ett försvinnande fåtal af samtliga afsöndringar, än att komplettera hela jordregistret härutinnan; samt att i hvarje fall ej härefter några afsöndringar komme till stånd, där man icke kände såväl stamhemmanets som afsöndringens areal, äfvensom att förhållandet torde varit detsamma med alla de afsöndringar, som tillkommit på grund af 1896 års lag om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring; samt

af *förste landtmätaren i Norbottens län*: att enligt § 10 sammanlagda ägovidderna, som vid fastigheten öfvergångna landtmäteriförrättningar blifvit bestämda, för hvarje ägolott skulle införas i kolumnerna 6—11, hvadan arealen för vid sådana förrättningar utbrutna jordafsöndringar ej komme att ingå i stamlägenheternas utan i jordregistret endast införas på det ställe, där afsöndringen inregistrerades; att däremot för sådana afsöndringar, som ej enligt § 83 i skiftesstadgan ingått i skifte, i 6—11 kolumnerna skulle införas de arealer, som enligt afsöndringshandlingarna hörde till lägenheten, utan att stamfastigheten skulle registreras under nytt nummer eller förut uppförda arealer för densamma ändras, hvadan dessa senare lägenheter komma att beträffande arealen dubbelföras, hvilket syntes mindre lämpligt; att, då de allra flesta äldre, för alltid upplåtna jordafsöndringar, för hvilka areal och läge ostridigt varit minst noggrant beskrifna i köpekontrakten, och äfvenså en stor del yngre sådana redan upptagits och redovisats i å landtmäterikontoret förvarade skiftes-, hemmansklyfnings- och ägostyckningshandlingar, det hufvudsakligen vore de i senare tid verkställda jordafsöndringarna och de, som hädanefter upplättes, hvilka komme att dubbelföras, ända tills de genom behörig landtmäteriförrättning blifvit afskilda från stamlägenheterna; att, då dessa senare afsöndringslägenheter i de allra flesta fall varit för yttrande inlämnade till länets landtmäterikontor och underkastats pröfning rörande läge, gränser och areal m. m., där så erfordrats, samt de, med hvilka sådant ej skett, i alla händelser måst för fastställelses vinnande vara noggrant beskrifna med riktig areal, behöfliga upplysningar därom lätt syntes kunna anskaffas från de hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande kvarvarande handlingar rörande lägenheternas fastställelse samt någon gång, om dessa ej vore tillfyllest, från lagfarts- och fastighetsböckerna eller lägenhetsägarnes köpehandlingar; att han därför ville hemställa, huruvida ej den för en stamfastighet ursprungligen registrerade arealen, sedan sådana afsöndringar, som ofvan nämnts, blifvit inregistrerade med därtill hörande areal, borde öfverlinjeras och nya uppgifter efter mot lägenheternas areal svarande minskning under de så öfverlinjerade införas, helst sådana afsöndringar, som efter registrets upprättande fastställdes, skulle till förste landtmätaren för inregistrering öfverlämnas, hvarvid lätteligen af honom från kartor för stamfastigheten kunde utrönas de olika ägoslag, hvaraf afsöndringen bestode; att om så skedde dels den i mantal satta fastigheten komme att stå bokförd för sin verkliga areal, dels genom jämförelse mellan den först utmärkta öfverlinjerade och den sist för stamlägenheten kvarstående arealen utan vidlyftiga hopsomme-

ringar af samtliga därifrån gjorda afsöndringar genast kunde afgöras, huru stor del af den ursprungliga jordfastigheten afsöndrats; samt att endast sådana afsöndringar, för hvilka till följd af sväfvande beskrifning arealer ej kunde bestämmas eller de olika ägoslag, hvaraf de bestode, klargöras, fortfarande borde ingå i stamfastigheterna och detta förhållande antecknas i kolumn 18 både för stamfastighetens och afsöndringens registernummer.

I afseende å förevarande stycke innehåller kommitterades motivering (s. 119):

»Rätteligen borde vid införande i jordregistret af lägenhet, som uppkommit genom afsöndring, en mot lägenhetens areal svarande minskning göras i stamfastighetens registrerade ägovidd. Då emellertid arealuppgifterna för afsöndrade lägenheter, hvilka uppgifter sällan grunda sig på af landtmätare efter vederbörligt förordnande verkställda mätningar, ofta äro synnerligen bristfälliga och merendels ej utvisa, från hvilket ägoslag afsöndringen ägt rum, samt afsöndringar tillika i många fall skett från mark, som är samfälld eller af annan anledning ej registrerats för stamfastigheten, eller från flera fastigheter utan att uppgift föreligger, huru stor del som tagits från hvar och en, hafva kommitterade ansett en sådan minskning ej böra göras.»

»Vill man skaffa sig uppgift om den ungefärliga areal, som afsöndrats från en fastighet, kan man erhålla all den upplysning, som är möjlig, genom att följa anteckningarna i kolumn 18 af fastighetens rum och rummen för de fastigheter, ur hvilka den utbrutits.»

»Har afsöndrad lägenhet enligt § 83 af skiftesstadgan ingått i skifte, och sålunda både stamfastigheten och afsöndringen redovisats i delningsbeskrifningen såsom särskilda fastigheter, ingår naturligen i den ägovidd, som på grund af skiftet införes för stamfastigheten, ej den till lägenheten hörande mark.»

Efter kollegii uppfattning vore det en synnerligen stor brist, om jordregistret ej komme att angifva den areal, som för en fastighet återstår efter därifrån skedd afsöndring. Bland de skäl kommitterade anfört mot införande af sådan anteckning förekommer bland annat, att arealuppgifterna för afsöndringar merendels ej utvisade, från hvilka ägoslag afsöndring ägt rum, hvarför minskning i stamfastighetens areal ej kunde

göras för de särskilda ägoslagen. Att minskning göres för de särskilda ägoslagen är emellertid ej nödvändigt, utan torde det vara tillräckligt, om jordregistret angifver stamfastighets återstående summa ägo- vidd, och synes det kollegium, som om, därest man inskränker sig här- till, i flertalet fall sistnämnda ägovidd skulle kunna af förste landtmäta- ren uträknas. Det kan därför ifrågasättas, om icke mellan kolumnerna 11 och 12 en ny kolumn borde införas med rubrik »återstående areal efter senast införda afsöndring». I de fall, där denna areal ej kunde tillförlitligt angifvas, hvilket särskildt torde blifva händelsen, där af- söndring skett från flera fastigheter, kunde i den nya kolumnen göras en härfpå syftande anteckning, såsom t. ex. »Ej utr.» eller 10,0165 hr (andel i 1¹¹ och 1¹² ej från.). Skedde en ny afsöndring, skulle den i sagda kolumn införda arealen öfverlinjeras med rött och den nya arealen i stället införas. Kollegium föreställer sig att, därest den nya kolumnen, hvarför plats delvis torde kunna beredas genom minskning af en del af de föregående kolumnerna, erhöles samma bredd som t. ex. kolumn 5, utan särskilda underafdelningar för hektar, ar och kvadrat- meter, densamma i allmänhet skulle för lång tid blifva tillräcklig, utan att öfverföring till nytt rum behöfde ifrågakomma, och vunne man genom införande af en sådan kolumn äfven möjlighet för förste land- mätaren att i sådana fall, där arealen ej uträknats vid jordregistrets upprättande, men sådan uträkning sedermera på begäran af enskilda eller myndigheter skett, kunna till framtida efterrättelse i jordregistret göra anteckning om den sålunda uträknade arealen.

§ 11.

Vid denna paragraf har anförts af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att af skäl, som framhållits vid § 10 mom. 4, i stället för »landt- mäteriförrättningar» borde stå »landtmäteri- eller andra förrättningar».

Härom se under § 7.

§ 15.

Vid denna paragraf har anförts:

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att, då de beslut, som komme att meddelas af landtmäteristyrelsen eller andra myndigheter rörande öfverföring af fastighet till särskilda upplägg m. m., torde grunda sig på handlingar, af hvilka förste landtmätaren måste få del, i förordningen borde intagas bestämmelse, hvarest dessa handlingar för framtiden skulle förvaras; samt

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*: att, då de beslut, som komme att meddelas af landtmäteristyrelsen eller andra myndigheter rörande öfverföring till särskildt upplägg m. m., torde grunda sig på handlingar, af hvilka förste landtmätaren måste få del, och dessa handlingar borde för framtiden förvaras, bestämmelse härom borde meddelas i förordningen om jordregister, emedan det kunde inträffa, att en knapphändig anteckning om desamma i kolumn 18 ej vore tillräcklig.

Särskild bestämmelse i det af bemälda förste landtmätare angifna syfte torde ej vara erforderlig, då den myndighet, som i frågan har att besluta, ej lärer underlåta att gifva förste landtmätaren del af sådana till grund för beslutet liggande handlingar, som kunna vara af vikt för beslutets riktiga tolkning eller dess vederbörliga anteckning i jordregistret.

§ 16.

Försåvidt ej vid öfverföring till särskildt upplägg förändring måste ske i jordeboken, torde det kunna jämväl i det fall, att fråga är om flere jordeboksenheter eller delar däraf, uppdragas åt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att bestämma det namn, hvarunder fastigheten skall å det särskilda upplägget upptagas, och får kollegium därför hemställa, att § 16 måtte erhålla följande lydelse:

»Skall fastighet, som består af flere jordeboksenheter eller delar däraf, i enlighet med landtmäteristyrelsens jämlikt § 15 meddelade beslut öfverföras till särskildt upplägg, iakttages därvid, att, i fall fråga är om flere jordeboksenheter med gemensamt namn, tillhörande samma by, fastigheten upptages med bynamnet jämte alla jordeboksnumren, men eljest under den benämning, som af vederbörlig myndighet blifvit eller af Konungens befallningshafvande på därom gjord framställning kan varda fastigheten åsatt.

Består fastigheten — — — — —
åsatt.»

§ 18.

Vid denna paragraf har anförts:

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*: att de öfver den till järnvägar och kanalbyggnader hörande märk af landtmätare upprättade kartor och handlingar borde i länelandtmäterikontoren deponeras, emedan dessa akter, såsom nu vore förhållandet, förvarades utan sakkunnig vård, vore svårtillgängliga och lätt kunde förkomma; samt

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län*: att efter orden »om ändring eller utrifning af vattenverk» borde tilläggas: »eller om dikning och annan afledning af vatten», då med stadgandet i förevarande paragraf torde afses icke blott de lägenheter, som tillkommit på grund af före år 1880 gällande lagstiftning om vattenafledning, utan jämväl område, som till följd af bestämmelserna i § 76 af lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879 tillfallit intressenterna i ett vattenledningsföretag.

Det synes kollegium, som om benämningen afsöndring ej borde användas beträffande sådana upplåtelser, som skett i enlighet med författningarna om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof eller om ändring eller utrifning af vattenverk.

Hvad det af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län* föreslagna tillägget till förevarande paragraf angår, torde detsamma ej vara erforderligt, enär område, som till följd af bestämmelserna i § 76 af lagen om dikning och annan afledning af vatten tillfaller intressenterna i ett vattenafledningsföretag, i jordeboken skall upptagas såsom en för sig bestående lägenhet.

§ 20.

Denna paragraf torde böra så formuleras att däraf tydligt framgår, att det är de kartor och förrättningshandlingar, som legat till grund för fastighets registrering, å hvilka registernumret bör på angifvet sätt antecknas.

Kap. 2. Särskilda bestämmelser för jordregistrets första uppläggande.

§ 22.

Vid denna paragraf har anförts af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län*: att, då den förteckning, som det skulle åligga landskontoret att upprätta öfver alla i jordeboken antecknade, för alltid afsöndrade lägenheter, innehölle allt, som kunde tänkas vara att i allmänhet inhämta ur de handlingar, som legat till grund för beslutet om fastställelsen, det syntes *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande* öfver-

flödigt öfverlämna dessa handlingar till förste landtmätaren jämte förteckningen, utan att det vore tillräckligt, att förste landtmätaren berättigades rekvirera afsöndringsakten, om han i något visst fall ansåge sig däraf vara i behof.

Väl kan det särskildt vid reglering af afgälder enligt lagen den 25 maj 1905 om afgäld från afsöndrad lägenhet vara af vikt för Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att hafva lätt tillgång till afsöndringshandlingarna, men eljest synes det kollegium som om, särskildt då i stort antal fall kartor äro bilagda nämnda handlingar, dessa lämpligast borde förvaras i landtmäterikontoret, försåvidt ej i något län utrymmesförhållandena därför lägga hinder i vägen.

I fråga om det af häradskrifvaren gjorda utdraget ur jordeboken får kollegium hänvisa till hvad som anförts beträffande anvisningarna till sagda utdrag, och vill kollegium endast framhålla vikten däraf, att den granskning af jordeboken, som verkställes af häradskrifvaren och å landskontoret, blifver så noggrann ske kan, så att de felaktigheter, som kunna förekomma i jordeböckerna, i största möjliga utsträckning måtte blifva rättade redan i samband med jordregistrets uppläggande.

§ 23.

(Allmän motiv., s. 99.)

Vid denna paragraf har anförts:

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att efter »uppräknade handlingar» borde inflickas »af förste landtmätaren», på det någon tvekan ej skulle uppstå om den ämbetsman eller myndighet, som hade att till domhafvanden öfversända vederbörande handlingar; samt

af *förste landtmätaren i Gäfleborgs län*: att, då beträffande afsöndringar, som ej blifvit fastställda af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, men å hvilka lagfart meddelats, utan större svårigheter uppgifter kunde erhållas genom kommunalmyndigheterna i de särskilda socknarna, det vore lämpligt, äfven om tilläfventyrs en eller annan af dylika afsöndringar icke komme med, att så många som möjligt upptoges i jordregistret vid dess första uppläggande, emedan i fråga om dessa tidiga afsöndringar arealen för hvar och en af dem vore temligen stor, beroende på att de ganska ofta utgjordes af syskons utlösen vid hemmanets försäljning till ett af barnen.

På det af förste landtmätaren i Kalmar län anförda skäl anser kollegium att efter orden: »uppräknade handlingar» bör inflickas »af förste landtmätaren». Däremot skulle det efter kollegii uppfattning allenast medföra oreda, om afsöndrade lägenheter, som ej blifvit fastställda af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, men å hvilka lagfart meddelats, blefve införda i jordregistret, innan uppgift om desamma, i den ordning förslaget angifver, inkommit från domhafvanden.

§ 26.

(Allmän motiv., s. 100.)

Vid denna paragraf har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kopparbergs län*: att uttrycklig bestämmelse saknades, hvilken åtgärd Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande skulle hafva att vidtaga, efter det enligt förevarande paragraf jordregistret jämte anmärkningar öfverlämnats till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län*: att i förevarande eller i särskild paragraf föreskrift borde intagas, i hvilken ordning de anmärkningar, som framställdes mot jordregistret, skulle blifva föremål för pröfning och afgörande, hvarjämte det borde bestämmas att och inom hvilken tid jordregistret med tillhörande handlingar samt inkomna anmärkningar, sedan de af vederbörande kommunalstämmas ordförande blifvit insända till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, borde till förste landtmätaren återställas;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län*: att den föreslagna granskningen i orterna af det nyupplagda jordregistret torde blifva nästan betydelselös, då, vid det förhållande att anteckningen i registret icke komme att hafva någon som helst rättslig betydelse för vederbörande, man knappast torde kunna, äfven om kungörelser om tillfälle till registrets granskning upplästes i kyrkorna eller annorledes meddelades jordägarna flere gånger under granskningstiden, förvänta, att dessa mera allmänt skulle ägna någon ingående granskning åt registret, hvarför möjligen befintliga fel eller otydligheter sällan torde blifva upptäckta genom granskningen i orterna; att då emellertid vid arbetet med registrets första uppläggande sannolikt komme att inträffa fall, då tillgängliga handlingar vore i ett eller annat afseende så otydliga, att desamma icke utan förtydligande upplysningar från vederbörande ägare eller utredningar på ort och ställe kunde läggas till grund för anteckningar i registret, det syntes önskligt, att dylik

utredning finge verkställas, i hvilket afseende Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ville föreslå, att förste landtmätaren i förekommande dylika fall skulle anmäla förhållandet för Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som borde infordra den äskade upplysningen eller, därest jordägarnes hörande på särskilda sammankomster ansåges erforderligt, förordna kronobetjäningen att hålla sådana; att därigenom visserligen kostnader skulle uppstå utöfver dem, kommitterade beräknat, men att, då ersättningen till kronobetjäningen syntes kunna inkränkas till reseersättning för resa till och från sammanträdena, hvilka borde kunna hållas i ett sammanhang för hela socknen, kostnaderna för den sålunda föreslagna anordningen icke kunde blifva afskräckande höga;

af *förste landtmätaren i Uppsala län*: att då jordförhållandena i sagda län och särskildt dess norra del vore så tilltrasslade, att någon reda däri ej kunde ernås annat än genom undersökning på ort och ställe, uppläggandet af jordregistret borde föregås af en jordrannsaking;

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att det ville synas som om icke blott *en* utan *flera* kungörelser borde uti sockenkyrkan uppläsa under den tid af 60 dagar, som jordregistret låge hos kommunalstämmans ordförande, hvarjämte allmän kungörelse borde inflyta i ortstidningarna åtminstone 4 gånger under loppet af de 60 dagarna, liksom ock på lämpligt ställe inom socknen borde anbringas anslag därom, att jordregistret funnes tillgängligt hos kommunalstämmans ordförande, hvarigenom sakrika upplysningar mången gång torde vinnas och därigenom åstadkommas att ej allt för många framtida ändringar i registret komme i fråga; samt

af *häradsskrifvaren i Göteborgs fögderi*: att granskningen i orterna af jordregistret för de särskilda socknarna torde, för att den i någon mån skulle blifva effektiv, bära verkställas af kommunalstämman eller genom af stämman utsedde ombud.

Med hänsyn till jordregistrets uppgift att närmast utgöra en sammanfattning från skilda källor af åtskilliga en fastighet rörande förhållanden, utan att särskild fastställelse å jordregistret meddelas, torde för detsammas uppläggande särskild jordrannsaking icke vara erforderlig, liksom ej heller annat än undantagsvis undersökningar å ort och ställe. Det är emellertid gifvet, att förste landtmätaren måste hafva befogenhet såväl att skriftligen i förekommande fall infordra erforderliga uppgifter, som ock att, där det af vederbörande — antingen Eders

Kungl. Maj:ts befallningshafvande eller landtmästeristyrelsen — anses erforderligt, verkställa undersökningar på ort och ställe, och har kollegium under denna förutsättning ej funnit annat att vid förevarande paragraf erinra, än att, på det kommunalstämman måtte blifva satt i tillfälle att, där den så önskar, genom utsedde personer granska jordregistret, i 1:sta stycket bör tilläggas, att jordregistret skall af kommunalstämmans ordförande inför kommunalstämman anmälas, att föreskrift torde böra meddelas, att jordregistret med framställda anmärkningar omedelbart skall af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande till förste landtmätaren öfversändas, samt att anmärkning, som ej inlämnats genom kommunalstämmans ordförande, bör få ingifvas omedelbart till förste landtmätaren.

Kommitterades förslag innehåller ej föreskrift, huru de anmärkningar, som i anledning af förevarande paragraf eller eljest framställas mot jordregistret, skola blifva föremål för pröfning och afgörande. Gifvetvis tillkommer denna pröfning i första hand förste landtmätaren, och äger den, som framställt anmärkningen, därest han ej nöjes med förste landtmätarens åtgärd, draga frågan under landtmästeristyrelsens pröfning, men synes det kollegium tveksamt, om det kan vara erforderligt, att uttrycklig föreskrift därom intages i förordningen om jordregister.

§ 27.

I förevarande paragraf torde föreskrift böra införas, att, sedan beslut i anledning af den hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande gjorda anmälan meddelats, underrättelse om beslutet skyndsamt skall jämlikt § 33 meddelas förste landtmätaren för anteckning i jordregistret.

Af de anmärkningar, hvilka jämlikt förevarande paragraf göras hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, torde åtskilliga kunna företagas till afgörande af denna myndighet, men i allmänhet måste de beslut, som af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter vederbörandes hörande meddelas i anledning af sagda anmärkningar, underställas kammarkollegii pröfning och stadfästelse, såsom särskildt är händelsen, då fråga är, om viss fastighet skall ur jordeboken uteslutas eller i densamma upptagas, och synes det därför vara af vikt, om vid behandling af hithörande frågor kunde iakttagas ett enklare förfaringssätt, än hvad hittills varit fallet, i hvilket afseende kollegium, därest beslut fattas om jordregisters upprättande, framdeles torde få till Eders Kungl. Maj:t afgifva särskildt förslag.

Kap. 3. Särskilda bestämmelser för jordregistrets förande.

Då i rubriken till kap. 2 användts uttrycket »*första uppläggande*», kan det ifrågasättas, om icke i rubriken till förevarande kapitel uttrycket »*förande*» borde utbytas mot »*fortsatta förande*».

§ 28.

I andra stycket synes uttrycket »*införa förrättningen i jordregistret*» böra utbytas mot: »*med ledning däraf införa vederbörliga anteckningar i jordregistret*».

§ 30.

Vid denna paragraf har anförts:

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att stadgande borde inflyta, att afsöndringshandlingarna efter begagnandet borde återställas till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, då det ej kunde vara lämpligt, att dessa skrymmande handlingar för framtiden förvarades uti de i allmänhet tränga landtmäterikontoren;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län*: att för fullständighetens skull uti denna paragraf uttryckligen borde utsättas, att afsöndringshandlingarna och beslutet skyndsamt skulle till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande återställas; samt

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kopparbergs län*: att den anteckning, som förste landtmätaren enligt förevarande paragraf hade att verkställa om fastställd afsöndring, enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening borde verkställas icke å »*beslutet om fastställelsen*» utan å *själfva* afhandlingen om jordafsöndringen.

För så vidt hinder ej möter af utrymmesskäl, synes det, i öfverensstämmelse med hvad kollegium under § 22 uttalat beträffande handlingarna som angå äldre afsöndringar, vara lämpligast, att jämväl handlingarna rörande afsöndringar, som härefter fastställas, förvaras å landtmäterikontoren.

Lika med kommitterade anser kollegium, att, då det ej kunnat ordnas så, att afsöndrad lägenhets registernummer inflyter i Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut om fastställelsen, anteckning om dess registernummer bör göras å sagda beslut, och synes det vid sådant förhållande ej vara erforderligt, att liknande anteckning göres jämväl å själfva afhandlingen om jordafsöndringen.

I första stycket bör uttrycket »afsöndringshandlingarna» utbytas mot: »beslutet om fastställelsen med de till grund därför liggande handlingar».

§ 31.

I denna paragraf förutsättes, att från boställen eller andra publika hemman eller lägenheter, som icke innehafvas under stadgad åborätt, lägenheter skulle för alltid afsöndras, utan att upplåtelsen skedde med äganderätt. Så har under en lång följd af år varit fallet vid upplåtelse för vissa allmänna ändamål. Enligt af Eders Kungl. Maj:t under senare tid meddelade beslut hafva emellertid upplåtelse för omförmälda ändamål medgifvits endast under nyttjanderätt samt så länge området i fråga för det afsedda ändamålet användes och laga hinder ej möter. Lägenheter, som upplåtits under sistnämnda villkor, böra gifvetvis ej i jordregistret införas, men synes i anledning häraf någon ändring i förevarande paragraf ej erfordras.

§ 32.

Vid denna paragraf har anförts:

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att visserligen ett särskildt stadgande intagits, att domhafvanden skulle meddela upplysning om de afsöndringar, som tillkommit genom upplåtelse till enskild järnväg, men att detta stadgande syntes böra kompletteras genom uppgifter från vederbörande rådstufvurätt, som hade att handlägga järnvägsexpropriationer, hvarför föreskrift därom borde i § 32 meddelas; samt

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län*: att af anledning, som framhållits vid § 18, efter orden »af vattenverk» borde tilläggas »eller om dikning eller annan afledning af vatten».

Beträffande benämningen »afsöndring» i första stycket af förevarande paragraf och hvad Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län hemställt, får kollegium hänvisa till hvad som anförts under § 18.

§ 33.

Första stycket i förevarande paragraf torde böra erhålla följande förändrade lydelse: »Där, efter — — — — jordeboksenheter tillkomma eller eljest förändringar — — — — uppgift».

§ 34.

Paragrafen synes böra affattas så, att, däraf tydligt framgår, att den skall tillämpas, först sedan de i § 22 uppräknade handlingar för en socken öfverlämnats till landtmäterikontoret.

§ 35.

Vid denna paragraf har anförts af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län*: att det från häradsskrifvare inom länet uttalats såsom ett önskemål, att en afskrift af jordregistret för hvarje fögderi skulle öfverlämnas till vederbörande häradsskrifvarekontor, så snart registret genomgått den i § 26 af förslaget öfverlämnade granskning, äfvensom att i stället för den i § 35 öfverlämnade uppgift utdrag af jordregistret beträffande ändringar i eller tillägg till detsamma årligen skulle öfversändas till häradsskrifvarne, hvilket önskemål syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande hafva goda skäl för sig, samt att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förutsatte, att enligt kommitterades mening ett exemplar af jordregistret borde öfverlämnas till förvar å landskontoret och kompletteras genom årliga uppgifter från förste landtmätarne, ehuru kommitterades förslag ej därom innehölle några bestämmelser.

Därest landtmäterikontoren komma att hållas öppna viss tid hvarje helgfri dag, synes anledning ej förefinnas, att särskildt exemplar af jordregistret skulle föras å landskontoret, och torde enligt de af kommitterade föreslagna bestämmelser häradsskrifvarne erhålla alla de uppgifter ur jordregistret, som för dem kunna hafva särskild betydelse.

§ 37.

(Allmän motiv. s. 91—95.)

Kommitterade hafva ansett det dem gifna uppdraget ej omfatta verkställande af utredning, huruvida städernas tomter och jordar skulle kunna i ett jordregister så upptagas, att detta kunde tjäna såsom ett lämpligt underlag för städernas fastighetsböcker.

I fråga om köpingar och andra därmed jämförliga orter å landsbygden, för hvilka tomtindelning finnes såsom i stad, hafva kommitterade framhållit, att upprättande af jordregister enligt de för landsbygden föreslagna bestämmelser för sådana orter ej borde ifrågakomma, försåvidt desamma undantoges från tillämpning af de i lagen den 27 juni 1896 meddelade föreskrifter angående jordafsöndring samt lagstiftningen beträffande nämnda orter äfven i öfrigt ändrades i den riktning riksdagen uti underdånig skrifvelse den 28 mars 1903 ifrågasatt, men att med nu gällande bestämmelser allmän föreskrift därom ej kunde utfärdas, utan att det borde få ankomma på pröfning af Eders Kungl. Maj:t i hvarje särskildt fall, om sådant undantag skulle äga rum, hvilket emellertid i så fall borde omfatta jämväl de områden, som låge utanför det i tomter indelade området.

Vid hvad kommitterade sålunda föreslagit, har kollegium ej något att erinra, men synes det kollegium vara af vikt, för att i förekommande fall sådant undantag af Eders Kungl. Maj:t skall kunna beviljas, att närmare regler gifvas, huru det beträffande fastighetsboksväsendet m. m. bör förhållas inom dylika orter, särskildt i fråga om de ej i tomter indelade områdena.

Uti ett med anledning af väckt motion angående utredning i fråga om jordregister för städerna och med dem jämförliga orter den 5 mars 1906 afgifvet utlåtande har sammansatta stats- och lagutskottet framhållit, att, därest det befunes vara af behofvet påkalladt och lämpligt att för landsbygden inrätta sådant jordregister, som af kommitterade föreslagits, skäl förefunnes att äfven för städerna, särskildt hvad de i tomter ej indelade områdena anginge, åstadkomma ett liknande underlag för städernas fastighetsböcker, och får kollegium, som härutinnan instämmer med bemälda utskott, i underdånighet hemställa, att, försåvidt utredning kommer att verkställas, huruvida tomter och jordar i städerna må kunna i ett jordregister så upptagas, att detta kunde tjäna såsom ett lämpligt underlag för fastighetsbokföringen, denna undersökning äfven må komma att omfatta sådana orter å landsbygden, för hvilka tomtindelning finnes såsom i stad.

§ 40.

1:sta punkten.

Denna punkt synes böra erhålla följande förändrade lydelse: »att bestämmelserna — — — — meddelats förste landtmätaren;».

2:dra och 3:dje punkterna.

I afseende å dessa punkter har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län*: att, med hänsyn till den uppfattning Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande uttalat i fråga om jordebokens fortsatta förande, bestämmelsen att i de orter, där jordebok icke upprättats i enlighet med kammarkollegii kungörelse den 28 januari 1870, sådan jordebok först borde upprättas och fastställas, innan jordregister infördes, vore onödig och särdeles betungande utan motsvarande nytta, samt att i dessa orter jordregister i stället borde uppläggas med ledning direkt af tillgängliga handlingar om rådande jordförhållanden och under tillämpning af de särskilda föreskrifter, som Eders Kungl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma;

af *förste landtmätaren i Kopparbergs län*: att bestämmelsen i § 40 punkt 2 vore till skada för länet, emedan detsamma därigenom komme i saknad för en längre tid af ett mycket behöfligt och värderikt jordregister; att jordebok väl funnes för Västerbergslags fögderi, hvilken jordebok upprättats år 1882 och faststälts året därpå, men att denna jordebok ej lämpade sig att lägga till grund för jordregistret, enär det numera vore omöjligt att uppgifva lägen och arealer för däri upptagna jordeboksnummer; att enligt hans förmenande jordregistret för sagda län borde kunna uppläggas samtidigt med jordregister för öfriga län och upprättas enligt i länets landtmäterikontor förvarade storskiftes-, åbodelnings- och laga skiftes-handlingar samt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de uppgifter, som legat till grund för fastighetsböckernas uppläggande, hvarefter de behöfliga jordeböckerna med ledning af detta register kunde upprättas, på sätt kommitterade själfva föreslagit i den allmänna motiveringen s. 96; att visserligen dugliga och fullständiga skifteshandlingar ej funnes öfver Aspeboda, Kopparbergs och Sundborns socknar samt Hosjö kapellag i Vika socken, men att med jordregister för dessa små delar af länet borde kunna få anstå, till dess laga skifte öfvergått desamma; att han därför ville föreslå, att § 40 punkt 2 finge utgå eller, om detta ej ansåges lämpligt, att samtliga undantagsförord-

ningar för Kopparbergs län samt öfriga därmed sammanhängande förordningar, som för närvarande vore under förslag att omarbetas och förändras, i ett sammanhang måtte utredas och prövas, på det att ifrågavarande län i förenämnda afseenden måtte blifva likställdt med riket i öfrigt;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kopparbergs län*; att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som till fullo instämde i hvad förste landtmätaren i länet ofvan anført, såsom sin bestämda mening framhållit, att — därest med hänsyn till de af kommitterade anmärkta förändringar i beskattningstväsendet samt andra förhållanden uppläggandet af nya jordeböcker i enlighet med kammarkollegii kungörelse den 28 januari 1870 kunde anses vara af verkligt behof eller ens af lämplighetsskäl påkalladt, hvilket Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande för sin del betviflade — sådana nya jordeböcker måtte, på sätt ock kommitterade i sin allmänna motivering för visst fall förutsatt, grundas just å det material, som ensamt kunde bilda underlag för jordregistret inom länet, nämligen å de i landtmäterikontoret tillgängliga storskiftes-, åbodelnings- och laga skiftes-handlingar; att den princip, kommitterade velat fastslå, eller att jordeboken måste blifva underlaget för uppläggandet af jordregistret, således icke efter Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes uppfattning vore giltig hvad Kopparbergs län anginge, liksom också tillämpningen af kommitterades förslag i förevarande del enligt Eders Kungl. Maj:s befallningshafvandes mening ovillkorligen skulle medföra en afsevärd och onödig omgång i arbetet för jordregisters uppläggande för länet; att, om i allt fall ny jordebok skulle uppläggas för de delar af länet, där sådant enligt kammarkollegii ofvannämnda kungörelse borde äga rum, hinder åtminstone icke torde möta, att arbetet därmed och uppläggandet af jordregister fortginge jämsides, vid hvilket förhållande kommitterades anmärkning bortföle, att »de i fastighetsböckerna upptagna beteckningar för fastigheterna i ett stort antal fall icke kunna läggas till grund för åsättande af sådana registerbeteckningar, som i förordningen om jordregister afses»; att berörda anmärkning nämligen — då enligt § 8 i förslaget mantalet för de orter, där, såsom i större delen af länet vore fallet, mantalsräkning ej vore i bruk, finge utbytas mot annat skattetal — endast torde angå jordnaturen, hvarom dock utredning kunde vinnas betydligt lättare än medelst den vidlyftiga apparat, som erfordrades för uppläggande af nya jordeböcker; att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i öfrigt föreställde sig att, på sätt jämväl kommitterade syntes antyda, summariskt register för alla fastigheter inom ett län just skulle motsvaras af länets

jordebok, som i öfrigt endast skulle förmedla »anknytningen med den närmast förflutna tidens fastighetsförhållanden», men att sådan anknytning lättare och mera effektivt kunde åstadkommas genom summariskt utdrag af vederbörande skifteshandlingar än medelst ny jordebok; samt att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande för den skull hemställde, att punkt 2 i förevarande paragraf måtte ur förslaget utgå, med erinran tillika att medelst det i punkt 3 af samma paragraf föreslagna välgrundade stadgande kunde vinnas anstånd med uppläggandet af jordregister för de delar af länet, där för sådant ändamål äfvensom för uppläggandet af nya jordeböcker erforderliga skifteshandlingar hittills helt och hållet saknats; samt

af *förste landtmätaren i Norrbottens län*: att jordregister ej borde upprättas för delar af län, där jorddelningen ej ännu nått sådan utveckling, att jordbruksenhetera blifvit bestämda och utbrutna, såsom fallet vore med Arjeplogs samt Lule och Torne lappmarkssocknar; att då nämligen för Arjeplogs och Lule lappmarker undersökningar för efterafvittring delvis försiggått och flera nyhemman därvid föreslagits samt vidare undersökningar sannolikt därstädes komme att äga rum och åstadkomma nya själfständiga jordbrukslägenheters beviljande och utläggning samt för Torne lappmark första afvittringen ännu ej bragts till slut, det vore olämpligt och oändamålsenligt, att jordregister upplades för dessa socknar, förrän afvittringen i dess helhet där fullbordats och åtminstone hemmansnumrens ägomassa genom laga skifte blifvit bestämd.

Med undantag för Västerbergslags fögderi, där hemmanens i jordeboken af gammalt införda mantal tillika betecknat deras gårdemantal, hade i Kopparbergs län (Dalarna) vid sidan om det gamla mantalet från början af 1600-talet bildats ett nytt mot jordatalet proportionelt mantal, men upptogs detta i allmänhet ej i jordeböckerna för hvarje jordeboksenhet, utan måste man, där en utskyld skulle utgå efter gårdemantalet, för hvarje skattskyldig beräkna hans mantal efter det i de särskilda orterna brukliga jordatalet.

Tillika hade i nämnda län af gammalt en stark hemmansklyfning och jordstyckning ägt rum, och då jordeböckerna ej kunnat iakttaga de därpå föranledda förändringarna, hade följden blifvit, att de jordeboksenheter (besutenheter), som en gång införts i de jordeböcker, hvilka upprättats i början af 1600-talet, ej hade någon motsvarighet på marken eller i den jord, hvar och en innehade. Jordeboksenhetera upptogos väl alltså i jordeböckerna, ofta betecknade endast genom de en gång

därå varande åboarnas namn, oförändrade sedan gammalt, oberoende af sedermera timade åboombyten, men skedde uppbörden ej efter dessa jordeböcker, utan hade öfverenskommelse träffats, att jordägarna inom hvarje socken skulle deltaga i de utskylider, som hvilade å socknen, i förhållande till den jord, hvar och en innehade, och gällde detta särskildt roteringsbördan.

För detta ändamål skedde inom socknarna jämningsrefningar för att de socknen efter jordebokens jordatal och andra grunder åsatta utskyliderna skulle blifva fördelade efter det verkliga jordinnehafvet. Då det emellertid visat sig vara förbundet med svårighet och förlust för staten att uppbära räntorna af de många åboarna å hemmanen, träffades sedermera den öfverenskommelse, att räntan skulle uppbäras rotevis, hvarvid man vid fördelningen af räntan inom roten lade till grund, ej jordatalet eller mantalet, utan den andel hvar och en efter sitt jordatals storlek tog i de roten såsom helt åliggande årspenningarna, utgörande 65 daler, eller i soldatens städja, som uppgick till 6 daler eller 192 öre, i anledning hvaraf hvars och ens ägande andel angafs i visst belopp soldatårspenningar eller i ett visst öretal, såsom ännu är fallet i åtskilliga socknar, där allmänna storskiften ej ägt rum.

Då, på sätt ofvan nämnts, de i jordeböckerna upptagna enheterna i allmänhet ej hade någon motsvarighet i jordägarnas innehaf och räntan uppbars rotevis, sökte man för räntans utgörande vid jämningsrefningarna bilda nya enheter, matlag eller mantal som de kallades, genom att i ett mantal och i en soldatrote sammanföra hvarje jordägares ofta i särskilda mantal och soldatrotar kringspidda jordandelar. Detta var dock allenast ett sammanräknande, ej ett sammanförande till en enhet af de spridda tegarna, och den vid jämningsrefningarna upprättade mantalsboken upptog icke någon å ett visst ställe belägen egendomsandel, utan var den allenast en förteckning öfver hvarje bondes vid refningen innehafvande, här och där i socknen liggande jord. De sålunda bildade mantalen (refboksnumren) voro ej fasta, utan undergingo alltjämt förändringar genom nya delningar. Någon med den faktiska besittningen öfverensstämmande jordebok kunde därför ej upprättas, förr än skifte öfvergått socknarna samt byarnas områden blifvit bestämda och därinom besutna hemmansdelar utstakade, så att för hvar och en de spridda tegarna blifvit så vidt möjligt sammandragna å ett ställe.

I detta syfte utfärdades efter förslag af landshöfding Nordin nådiga bref den 9 februari 1802 och den 17 augusti 1804, i anledning hvaraf de för Dalarna så viktiga allmänna storskiftena togo sin början, hvilka sedermera öfvergått hela Ofvansiljans och Nedansiljans fögderi samt

Västerdals fögderi, med undantag för Säfsnäs socken, äfvensom Svärdsjö, Envikens, Stora Tuna, Gustafs, Silfbergs, Torsångs, Vika och Sätters socknar.

I och för dessa skiften fastställdes, för att råda bot mot den långt drifna hemmansklyfningen och jordstyckningen, vissa villkor för besutenhet, för obesutna delars sammanläggande äfvensom för bibehållande af redan bildade besutenheter, hvarvid föreskrefs, att de delar, som skulle utgöra en besutenhet, skulle erhålla ett gemensamt besutenhetsnummer, dock att, tills sammanslagningen ägt rum, hvardera borde hafva sitt subnummer; och skulle, särskildt för att kunna hålla reda på den genom storskiftena ordnade besutenhetssammansättningen, så snart en socken blifvit storskiftad och »hvarje fullsuten, eller de till fullsutenhet sammanlagda jordadelar, fått sin nummer i by» en ordentlig jordebok upprättas, där by, nummer, skatt, åbons namn och hemmanets ränta m. m. på vanligt sätt skulle införas.

Den 5 februari 1829 fastställde kammarkollegium för dessa jordeböcker ett formulär, som endast i så måtto skilde sig från det förut gillade, att särskild kolumn skulle finnas för hemmans och lägenheters subnummer samt areala och reducerade (uppskattade) jordatal. Jordeböckerna skulle upptaga ägobesittningarna i öfverensstämmelse med och utgöra ett sammandrag ur storskifteshandlingarna. För åtskilliga socknar upprättades väl sådana jordeböcker, men hafva dessa endast för Gagnef och Tuna ofvan Bron insändts till collegium, som år 1834 fastställde jordeboken för Gagnef. I dessa jordeböcker har då för hvarje äfven den minsta vid skiftet under särskildt nummer eller subnummer antecknade jordägare, jämte hans efter det reducerade jordatalet uträknade andel i sockenutskylderna, upptagits gärdemantalet, åsatt efter den en hvar sålunda påförda skatten, men kommo dessa jordeböcker dock ej att ligga till grund för uppbörden, utan uppbars räntan, där så förut ägt rum, fortfarande rotevis, liksom äfven jämlikt Kungl. bref den 22 augusti 1855 densamma, med undantag för Västerbergslags fögderi, vid ränteförvandlingsuträkningarna allenast uträknades för hvarje rote, och då besutenhetsregleringen, i anledning hvaraf ofvanberörda jordeböcker närmast bildades, ej kunde genomföras, hafva desamma efter hand förlorat hvarje betydelse.

Då kammarkollegium den 27 oktober 1856, i enlighet med nådigt bref den 16 därförutgångne maj, utfärdade kungörelse rörande upprättande af nya jordeböcker, hvilka skulle utvisa det förhållande, som vid ingången af 1858 ägde rum, gjordes undantag för de delar af Kopparbergs län, hvarest storskiftesförrättningarna ännu påginge, för hvilka nya jordeböcker borde upprättas först i den mån nämnda för-

rättningar blefve afslutade, och gjordes härutinnan ej någon ändring, då den 28 januari 1870 kungörelse af collegium utfärdades angående nytt formulär för jordeböckerna.

Efter sistnämnda formulär upprättades ny jordebok för Västerbergslags fögderi, hvilken fastställdes af collegium år 1883. För de öfriga fögderierna hade däremot i följd af Kungl. brefvet den 22 augusti 1855 nya jordeböcker icke upprättats, utan endast ränteförvandlingsuträkningar för de särskilda soldatrotarna, och sedan jordeboksarbetet blifvit i det närmaste fullbordadt, hemställde collegium uti underdånig skrifvelse den 22 december 1882, att med jordeböckers upprättande för dessa fögderier skulle få anstå, till dess det i Elfdalens och Särna socknar af Ofvansiljans fögderi pågående storskiftet hunnit afslutas.

I anledning däraf förklarade Eders Kungl. Maj:t den 29 december 1882, att med jordeböckers upprättande för berörda fögderier skulle tillsvidare anstå, och hafva, äfven sedan storskiftena i Elfdalens och Särna socknar blifvit fastställda, några åtgärder för upprättandet af jordeböcker efter 1870 års formulär i Kopparbergs län ej vidtagits, hvarför för nämnda län fortfarande gäller 1825 års sedan gammalt oförändrade jordebok, utom för Västerbergslags fögderi, hvars år 1883 fastställda jordebok emellertid, hvad hemmansbeteckningen angår, endast utgjorde en omskrifning af 1825 års jordebok och därför, på sätt förste landtmätaren i länet framhållit, ej heller öfverensstämmer med besittningsförhållandena inom länet.

Hvad taxeringarna angår, skedde desamma, där räntan uppbars rotevis, endast för de särskilda rotarna, men har numera sådan ändring vidtagits, att särskildt taxeringsvärde påföres hvarje fastighet.

Under tiden hade emellertid frågan om upprättande af nya jordeböcker af en annan anledning fått betydelse, i det fråga uppstått att med ledning af jordeböckerna upplägga fastighetsböcker.

Efter det den 9 februari 1874 landssekreteraren de Laval och häradshöfdingen Myrtin afgifvit underdånigt betänkande angående undanröjandet af de hinder för fastighetsböckers införande, som förekomme bland annat inom Kopparbergs län, infortrade chefen för justitiedepartementet den 5 februari 1875, under åberopande af Eders Kungl. Maj:ts nådiga befallning, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i nämnda län utlåtande i fråga om de i berörda betänkande förordade åtgärder; och anbefallde Eders Kungl. Maj:t sedermera — efter det Eders Kungl. Maj:t under den 16 juni 1875 låtit utfärda förordningar angående lagfart å fång till fast egendom och angående inteckning i sådan egendom — genom nådigt bref den 14 september 1875, jämte det Eders

Kungl. Maj:t, som samma dag utfärdat kungörelse, huru lagfarts- och inteckningsböcker skulle föras, medgaf att tills vidare finge anstå med fastighetsböckers införande vid häradsrätterna inom Kopparbergs län, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att inkomma med underdånigt utlåtande, inom hvilka delar af länet och under hvilka särskilda villkor eller bestämmelser fastighetsböcker kunde inom en snar framtid införas vid häradsrätterna därstädes.

Uti sitt i anledning däraf den 26 juli 1884 afgifna underdåniga utlåtande anförde Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande bland annat: att, på sätt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande redan i skrifvelse af den 10 februari 1876 till domhafvandena inom länet uttalat, för att fastighetsböcker skulle kunna uppläggas, endast erfordrades kännedom om de fastigheter, hvilka inom hvarje särskild socken funnes bildade och från andra fastigheter blifvit med viss begränsning afskilda, så att de hvar för sig kunde utgöra bestämda föremål för särskild ägande-, nyttjande- eller panträtt, samt att, ehuru i nådiga kungörelsen den 14 september 1875 vore stadgadt, att sådan lägenhet skulle vara under särskildt nummer i jordebok upptagen, den omständigheten, att fullständiga med jordbruksfastigheterna öfverensstämmande jordeböcker icke vore för länet att tillgå, icke borde kunna hindra fastighetsböckers uppläggande i enlighet med öfriga föreskrifter i åberopade kungörelse beträffande de socknar, inom hvilka en viss fastighetsbildning blifvit genom allmänt storskifte eller laga skiften tillvägabragt, enär skifteshandlingarna för hvarje sålunda bildad fastighet innefattade all den upplysning, som kunde erfordras för egendomens betecknande å vederbörligt upplägg i fastighetsboken; och afgaf Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter redogörelse, huru det förhölle sig med skiftesförhållandena och taxeringarna i de olika socknarna, tillika detaljeradt förslag, huru med ledning af skifteshandlingarna fastighetsböcker skulle kunna, med undantag för bergfrälsejorden, upprättas såväl i de socknar, hvarest allmänna storskiften ägt rum, bland hvilka Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande äfven inräknade Säfsnäs socken, som i de öfriga.

Beträffande Västerbergslags fögderi framhöll Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att visserligen jordebok för sagda fögderi blifvit år 1883 af kollegium fastställd, i hvilken jordebok all inom fögderiet befintlig jord hade mantal sig åsatt och vore, för så vidt densamma inginge i bysamfällighet, utmärkt med särskilda hemmansnummer, liksom ock mantals- och taxeringslängderna vore behörigen inrättade så till vida, som vid namnet å hvarje ägare eller innehafvare af jordbruksfastighet

funnes utsatt det mantal, som åbelöpte den jord han ägde och besatte, men att, då den nya jordeboken, hvad hemmansbeteckningen anginge, endast utgjorde en omskrifning af 1825 års jordebok, hvilken sistnämnda icke vore med jordbesittningsförhållandena inom fögderiet öfverensstämmande, hvadan följaktligen samma förhållande ägde rum i afseende å 1883 års jordebok, och då härtill komme, att i mantals- och taxeringslängder för hvarje i dessa upptagen fastighet, tillhörande en by eller samfällighet, i hvilken enligt jordeboken funnes flera hemmansnummer, saknades hvarje uppgift angående det jordeboksnummer, till hvilket fastigheten hörde, och jämväl i de äganderättshandlingar, som vid häradsrätterna åberopades i lagfarts- och inteckningsärenden, allmänt saknades uppgift om till hvilket sådant nummer däri omförd fastighet hörde, vid hvilket förhållande det i allmänhet torde vara, om icke fullkomligt omöjligt, så dock förenadt med de allra största svårigheter att åstadkomma säker utredning angående hvarje i äganderättshandlingar eller ofvannämnda längder förekommande fastighets jordeboksnummer, det syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som om anteckningar om de vid häradsrätterna förekommande lagfarts- och inteckningsärenden icke kunde göras i fastighetsböcker, om dessa skulle uppläggas med ledning af gällande jordebok.

Hvad bergfrälsejorden angår, som förekom i Kopparbergs, Aspeboda, Sundborns, Vika och Torsångs socknar samt, ehuru i obetydlig grad, i Stora Skedvi, Stora Tuna och Bjursås socknar, framhöll Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att väl i Torsång, Vika och Svärdsjö allmänna storskiften ägt rum, men att i de två förstnämnda socknarna bergfrälsejorden ej däruti ingått, hvarför där liksom i Sundborns, Aspeboda och Kopparbergs socknar, hvarest dels ringa och dels ingen skattejord förefunnes, en sådan viss fastighetsbildning saknades, som genom skiftesförrättningarna å skattejorden blifvit tillvägabragt, liksom ock i allmänhet ej i provinslandtmäterikontoret funnes att tillgå sådana kartor öfver bergfräselägenheternas in- och afrösningsjord, som kunde lämna tillförlitlig kännedom och bevisning om deras innehåll och begränsning, om än för vissa lägenheter behöriga skiftesförrättningar ägt rum eller deras innehafvare medelst särskildt anskaffade och fastställda kartor fått sina ägoområden från andras afskilda; och hemställde Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fördenskull, att, med tillämpning af de grunder, som gällt för skiftesförrättningarna å skattejorden i Torsångs, Vika och Svärdsjö socknar, en fullständig hemmansbildning medförande all bergfrälsejord, med undantag för de lägenheter, för hvilkas områden fastställda kartor redan förefunnes, omfattande skiftesåtgärd

efter föregången ägoaffattning borde på angifvet sätt åvägabringas, samt att i afbidan därå borde anstå dels med införande af fastighetsböcker vid Kopparbergs och Aspeboda samt Sundborns tingslags häradsrätter och dels med uppläggs görande för bergfrälsejord i fastighetsböckerna vid Vika, Knifva och Hosjö, Torsångs, Stora Skedvi, Stora Tuna och Gustafs samt Leksands, Åls och Bjursås häradsrätter.

Sedan öfver berörda utlåtande vederbörande blifvit hörde, uppgjordes med ledning af de inkomna handlingarna inom justitiedepartementet förslag till kungörelse angående nya fastighetsböcker vid häradsrätterna i Kopparbergs län äfvensom till förteckning å de handlingar, hvilka vore behöfliga för fastighetsböckernas uppläggning och förande enligt de i förslaget antagna grunder, hvarvid man gick ut ifrån, att bergfrälsejorden i Stora Skedvi, Stora Tuna och Bjursås socknar kunde i fastighetsböckerna upptagas enligt samma grunder som skattejorden, samt att bestämmelse jämväl kunde meddelas om fastighetsböckers införande i Kopparbergs och Aspeboda samt Sundborns tingslag, dock så att vissa delar af dessa tingslag, liksom af Vika, Knifva och Hosjö samt Torsångs tingslag, borde i fastighetsböckerna upptagas först i den mån laga skiften ägt rum, samt att för Säfsnäs socken, då allmänt storskifte därstädes ej ägt rum, fastighetsböcker skulle uppläggas enligt de för riket i öfrigt gällande grunder.

Öfver berörda förslag och förteckning fick Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande yttra sig, hvarvid Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande bland annat anförde, att då upplyst blifvit, att allmänt skifte ej öfvergått Säfsnäs socken, vid uppläggande af fastighetsböcker i nämnda socken borde tillämpas, hvad i nådiga kungörelsen den 14 september 1875 vore stadgadt, med iakttagande endast däraf att, då § 2 i sagda nådiga kungörelse stadgade, att upplägg i fastighetsbok skulle göras för hvarje under särskildt nummer i jordeboken uppfördt hemman, torp o. s. v., men gällande jordebok för Säfsnäs, såsom icke upptagande de olika fastigheterna under olika nummer, följaktligen icke kunde tjäna till ledning för fastighetsböckernas uppläggande, hvaremot tid efter annan utfärdade skatteköpebref å all inom socknen varande jord lämpligen torde kunna läggas till grund för lagfarts- och inteckningsböckerna för sagda socken, föreskrift torde meddelas därom, att i fastighetsböckerna skulle göras upplägg för hvarje inom socknen belägen, särskildt skattlagd fastighet och att i öfrigt skulle iakttagas, hvad i 1875 års nådiga kungörelse vore stadgadt, hvarjämte Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmärkte, att då, på sätt ofvan nämnts,

fastigheterna i Säfsnäs socken icke förekomme i jordeboken under särskilda nummer, den uppgift, som för uppläggande af fastighetsböcker i sagda socken borde lämnas, skulle grunda sig ej å jordeboken utan å senaste mantalslängd, skatteköpebref och andra handlingar, som angående fastigheterna i socknen lämnade tillförlitlig upplysning.

Den 18 mars 1887 utfärdades af Eders Kungl. Maj:t nådig kungörelse om införande af fastighetsböcker vid häradsrätterna i Kopparbergs län, hvarvid — jämte det föreskrift meddelades, att för *Säfsnäs socken* af Västerdals fögderi skulle iakttagas hvad som vore stadgadt i kungl. kungörelsen den 14 september 1875, huru lagfarts- och in-teckningsböcker skulle inrättas och föras — förordnades:

enligt § 2 mom. 1: att inom *Ofvansiljans och Nedansiljans domsagor* (Ofvansiljans och Nedansiljans fögderi), *Stora Tuna och Gustafs* samt *Svärdsjö tingslag* af Falu fögderi, *Sätters tingslag* af Hedemora fögderi, *Malungs, Lima och Äppelbo* samt *Nås, Järna och Floda tingslag* med undantag för Säfsnäs socken i Västerdals fögderi, skulle uti såväl lagfarts- som in-teckningsboken för hvarje tingslag göras ett upplägg dels för en hvar i tingslaget belägen, uti delningsbeskrifning vid storskifte såsom särskild åbolott upptagen fastighet, dels ock för hvarje hemman eller lägenhet, som efter sådant skifte uppkommit genom skattläggning af jord å kronans vid skiftet afskilda öfverloppsmark; dock att där två eller flera vid storskifte hvar för sig utbrutna fastigheter eller delar däraf blifvit vid sedermera verkställt laga skifte oskiljaktigt förenade, dessa fastigheter eller fastighetsdelar finge föras å ett gemensamt upplägg, där sådant funnes lämpligt;

enligt § 2 mom. 2: att uti *Grangärde, Norrbärke och Söderbärke tingslag* (Västerbergslags fögderi), *Hedemora, Garpenbergs, Stora Skedvi* samt *Husby tingslag* och *Folkare härad* i Hedemora fögderi by eller annan samfällighet, som undergått laga skifte, skulle uti fastighetsböckerna upptagas på det sätt, att i hvarje af dessa skulle göras ett upplägg för en hvar i delningsbeskrifningen vid skiftet upptagen åbolott, hvaremot, där laga skifte ej ägt rum, ett upplägg skulle göras för hvarje by, så ock för hvarje hemman eller af annan fastighet icke beroende lägenhet, som ej hörde till by, dock att, där så lämpligen ske kunde, olika delar af en by vid införande i fastighetsböckerna finge betecknas med särskilda nummer och upptagas å särskilda upplägg; samt

enligt § 2 mom 3: att för *Kopparbergs* och *Aspeboda, Sundborns, Vika, Knifva* och *Hosjö* samt *Torsångs tingslag* i Falu fögderi skulle gälla, att byar och andra samfälligheter, hvilka undergått laga skifte,

skulle uti fastighetsböckerna upptagas på det sätt, att i hvarje af dessa borde göras ett upplägg för en hvar i delningsbeskrifningen vid skiftet upptagen åbolott, att för fastigheter, å hvilka storskifte, men icke laga skifte ägt rum, ett upplägg skulle göras för en hvar i tingslagen belägen uti delningsbeskrifning vid storskifte såsom särskild åbolott upptagen fastighet, äfvensom att i de delar af berörda tingslag, hvilka icke enligt angifna grunder kunde i fastighetsböckerna upptagas, ett upplägg skulle göras för hvarje egendom, som genom behörig uppmätning och kartläggning blifvit från angränsande afskild, hvaremot öfriga fastigheter, först i den mån laga skiften verkställdes och vunne fastställelse, skulle i fastighetsböckerna införas, på sätt för laga skiftade byar och samfälligheter bestämts.

Till stöd för stadgandet i § 2 mom. 2, att olika delar af en ej laga skiftad by finge betecknas med skilda nummer och upptagas å särskilda upplägg, hade anförts, att, om antalet åbor inom en by vore stort, ett upplägg för byn i dess helhet inom kort komme att innehålla så många anteckningar, att nödig öfversikt öfver densamma icke vore möjlig. Huru en dylik uppdelning af en by borde verkställas, ansågs böra öfverlämnas åt domarens bepröfvande, men förutsattes, att därvid fästes sådant afseende å nuvarande besittningsförhållanden inom byn, att i regeln hvarje åbos hela innehaf i byn upptoges å samma upplägg, hvarvid hänsyn ock kunde tagas till delningen vid storskiftet, så att, då ej särskildt upplägg gjordes för hvarje nu befintlig brukningsdel, företrädesvis sådana brukningsdelar, hvilka ingått i ett storskiftesnummer, skulle sammanföras å ett upplägg.

För fastigheter, hvilka vore anslagna till boställen eller fromma stiftelser eller för Eders Kungl. Maj:ts och kronans räkning utarrenderade eller eljest under dess omedelbara disposition, skulle upplägg ej göras i fastighetsböckerna.

Uppläggen skulle ordnas för hela tingslaget, eller, där det funnes lämpligare, sockenvis i bokstafs följd efter fastigheternas namn, samt för fastigheter med samma namn i följd efter nummer eller littera, hvarmed en hvar sådan fastighet från de öfriga särskildes.

Öfverskriften till ett uppläggs första blad skulle innehålla fastighetens namn, nummer (besutenhetsnummer) och littera i delningsbeskrifning vid storskifte, eller littera i delningsbeskrifning vid laga skifte, eller nummer som eljest blifvit fastigheten åsatt, eller på sätt i § 2 mom. 2 innehölles, blefve densamma tilldeladt, allt efter som upplägget inrättats efter en eller annan af de i § 2 omförmälda grunder,

vidare skattetal, natur och socken, så ock hvad eljest såsom betecknande nödigt finnes.

Såsom skattetal å fastighet, som utbrutits vid storskifte, skulle upptagas fastighetens refboksinnehåll enligt delningsbeskrifningen vid skiftet (snesland, bandland), uppskattade innehållet af den inägojord, som vid skiftet blifvit fastigheten tillagd (tunnland, kappland) eller båda dessa reducerade jordatal, allt efter som för hvarje tingslag eller socken ansåges lämpligt, dock att, där skattereglering efter skiftet ägt rum, den därvid skedda förändringen af skattetalen skulle iakttagas.

För annan fastighet skulle antecknas mantal, skatteören eller hvad skattetal eljest i orten brukades.

På samma gång kungörelse utfärdades om införande af fastighetsböcker vid häradsrätterna i Kopparbergs län, anbefalldes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att gå i författning om anskaffande af de för uppläggning af fastighetsböckerna och till ledning vid desammas förande behöfliga handlingar, nämligen:

för *Säfsnäs socken*: en på jordeboken och senaste mantalslängden grundad förteckning öfver alla inom socknen varande, under särskilda namn och nummer i jordeboken uppförda hemman och lägenheter, med undantag af dem, som vore anslagna till boställen eller fromma stiftelser eller för Eders Kungl. Maj:ts och kronans räkning utarrenderade eller omedelbart disponerade; hvilken förteckning borde upptaga hvarje hemmans eller lägenhets namn, nummer, om sådant finnes åsatt, mantal eller annat skattetal och natur, antalet åbor å hvarje hemman eller lägenhet samt uppgift på de jordeboksnummer, som vore sammanslagna till en egendom;

för *Nedansiljans och Ofvansiljans domsagor, Stora Tuna och Gustafs, Svärdsjö, Sätters, Malungs, Lima och Äppelbo* samt *Nås, Järna och Floda tingslag*, med undantag af *Säfsnäs socken*, för hvarje tingslag såvidt anginge till detsamma hörande jord:

dels utdrag af de vid storskiftena inom berörda domsagor och tingslag upprättade delningsbeskrifningar, utvisande hvarje såsom särskild åbolott upptagen fastighets namn, refboksnummer, besutenhetsnummer jämte littera, refboksinnehåll och vid skiftet tilldelade reducerade inegobelopp, skiftesdelegarens namn, namnet å den fäbod, i hvilken fastigheten vid skiftet erhållit del, littera, hvarmed fastighetens inägojord i fäboden blifvit utmärkt, samt, för Sollerö eller Sofia Magdalena socken, hemfäbodens refboksinnehåll och inägobelopp; hvarjämte utdragen borde vara försedda med anteckningar om de förändringar af fastigheternas

jordatal, som kunde hafva blifvit vid skattereglering bestämda, samt om fastigheternas natur, äfvensom, i händelse fastighet eller viss del däraf vore anslagen till boställe eller from stiftelse eller för Eders Kungl. Maj:ts och kronans räkning utarrenderad eller omedelbart disponerad, med anmärkning därom;

dels förteckningar å de hemman och lägenheter, som efter storskiftena uppkommit genom skattläggning af jord å kronans öfverloppsmarker, hvilka förteckningar borde upptaga hvarje hemmans eller lägenhets namn, nummer, där sådant funnes åsatt, skattetal och natur;

dels ock afskrifter af sammandragen af delningsbeskrifningarna vid de laga skiften, som inom ifrågavarande delar af länet ägt rum;

för *Vika*, *Knifva* och *Hosjö* samt *Torsångs* tingslag: ej mindre utdrag af storskifteshandlingarnas delningsbeskrifningar och afskrifter af sammandragen af delningsbeskrifningarna vid laga skiftena, inrättade på sätt förut nämnts med den förändring, att omförmälda anteckningar och anmärkningar borde för de byar eller andra samfälligheter, hvilka undergått laga skifte, vara gjorda å afskrifterna af sammandragen af delningsbeskrifningarna vid laga skiftena, än äfven förteckningar å sådana inom hvarje af dessa tingslag belägna egendomar, hvilka icke ingått i storskifte eller laga skifte, men genom behörigen verkställd uppmätning och kartläggning blifvit från angränsande afskilda;

för *Kopparbergs* och *Aspeboda* samt *Sundborns* tingslag: sådana afskrifter af sammandragen af delningsbeskrifningarna vid laga skiftena samt förteckningar å egendomar, som ofvan för *Vika*, *Knifva* och *Hosjö* samt *Torsångs* tingslag omförmäls; samt

för *Grangårde*, *Norrbärke*, *Söderbärke*, *Hedemora* och *Garpenbergs*, *Stora Skedvi* samt *Husby* tingslag äfvensom *Folkare* härad: på jordebok, mantals- och taxeringslängder, delningsbeskrifningar vid laga skiften samt andra tillförlitliga handlingar grundade, tingslags- och socknevis uppgjorda förteckningar å alla under enskild disposition varande byar, hemman och lägenheter; hvilka förteckningar borde utvisa: för byar eller andra samfälligheter, som undergått laga skifte, hvarje i delningsbeskrifningen vid skiftet upptagen fastighets namn, littera i delningsbeskrifningen, skattetal och natur, skiftesdelägarens namn äfvensom nuvarande åboars namn och det skattetal en hvar af dem innehade, samt för sockendel, som icke undergått laga skifte, namnet å hvarje by jämte hvarje åbos namn och skattetal, namn och nummer å hvarje hemman eller af annan fastighet icke beroende lägenhet, som till by ej hörde, äfvensom antalet åboar å hemmanet eller lägenheten, hvarje fastighets natur, så ock hvad eljest kunde tjäna till ledning vid

fastighetsböckernas uppläggning och förande enligt de i kungörelsen stadgade grunder.

Ifrågavarande handlingar skulle vara upprättade och bestyrkta af vederbörande tjänstemän eller, där desammas utfärdande icke ansåges tillhöra viss tjänstebefattning, af särskildt af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnade personer; och anbefalldes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att, sedan vid pågående storskiften inom *Elf-dalens* och *Särna* socknar åbodelningen af någondera socknens inägor jord blifvit i laga ordning fastställd, låta så snart ske kunde tillställa vederbörande domhafvande sådant utdrag af delningsbeskrifningen vid skiftet, som förut omnämts.

Sedan genom kungl. bref den 13 november 1863 förordnats, att den del af Orsa finnmark, hvilken utgjorde Hamra kapellag och redan förut genom särskildt kungl. bref blifvit i ecklesiastikt hänseende förenad med Los församling i Gäfleborgs län, skulle jämte Fogelsjö by, som förut tillhört Mora socken, men vid afvittningen blifvit räknad till nämnda kapellag, i administrativt och judiciellt hänseende skiljas från Kopparbergs län och öfverflyttas till Gäfleborgs län, samt storskifte och rotereglering i Orsa socken ägt rum, anbefalldes Eders Kungl. Maj:t, enligt nådigt bref den 17 mars 1892, kammarkollegium anmoda Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att foga austalt om såväl utslutande ur jordeboken för Orsa socken af hemmanet Finnmarken som ock upptagande i jordeboken för Los socken af samtliga de hemman och lägenheter, af hvilka Hamra kapellag bestode, däri inberäknadt jämväl den inom kapellaget belägna del af Orsa sockens besparingsskog.

I anledning däraf öfverlämnade Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande med skrifvelse den 30 december 1899 till kammarkollegii pröfning ett samma dag meddeladt utslag, hvarigenom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande med vissa ändringar och tillägg godkänt ett af vederbörande häradsskrifvare upprättadt förslag till ny jordebok för Hamra kapellag, i hvilket förslag i kolumnen för hemmans och lägenheter namn, nummer och mantal införts namn och nummer å de soldatrotar, i hvilka kapellagets fastigheter indelats, under det att de särskilda fastigheternas namn m. m. upptagits i kolumnen för anteckningar, men då sagda förslag icke öfverensstämde med gällande grunder för upprättande af nya jordeböcker, pröfvade kollegium, enligt beslut

den 27 december 1905, skäligt undanröja Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes utslag, med förklarande tillika att, då kollegium gått i författning om verkställande af utredning, huruvida med hänsyn till grundskatternas afskrifning samt rustnings- och roteringsbördans aflyftande eller på grund af andra förhållanden det vore af behöfvat påkalladt, att nya jordeböcker blefve upprättade, äfvensom om utarbetande i sådant fall af förslag till de förändringar i gällande jordeboksformulär, som däraf föranleddes, kollegium ansett frågan om upprättande af jordebok för Hamra kapellag böra hvila, till dess omförmälda nu pågående utredning blifvit fullbordad, hvarefter kollegium komme att meddela de närmare föreskrifter, som erfordrades för berörda frågor bringande till verkställighet.

Utan afseende på frågan om uppläggande af jordebok för Hamra kapellag hade Eders Kungl. Maj:t emellertid enligt kungörelse den 6 juni 1890 förordnat, att i fråga om fastighetsböckers inrättande och förande, så vidt anginge de fastigheter inom Ljusdals tingslag, som tillhörde Hamra kapellag, skulle tillämpas de i kungl. kungörelsen den 18 mars 1887 angående införande af fastighetsböcker vid häradsrätterna i Kopparbergs län meddelade bestämmelser i hvad de rörde de i § 2 mom. 1 af samma kungörelse omförmälda domsagor och tingslag, hvarjämte Eders Kungl. Maj:t samma dag anbefallde Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att gå i författning om anskaffande af de handlingar, som företrädesvis syntes vara behöfliga för verkställande af de upplägg i berörda böcker, hvilka i anledning af kungörelsen erfordrades, äfvensom för böckernas förande, i hvad ofvannämnda fastigheter anginge, nämligen:

dels utdrag af den vid storskiftet inom Hamra kapellag upprättade delningsbeskrifning, utvisande hvarje såsom särskild åbolott upptagen fastighets namn, refboksnummer, besutenhetsnummer jämte littera, refboksinnehåll och vid skiftet tilldelade reducerade inägobelopp, skiftesdelägarens namn, namnet å den fäbod, i hvilken fastigheten vid skiftet erhållit del, littera, hvarmed fastighetens inägojord i fäboden blifvit utmärkt, hvarjämte utdraget borde vara försedt med anteckningar om de förändringar af fastigheternas jordatal, som kunde hafva blifvit vid skattereglering bestämda, samt om fastigheternas natur, äfvensom, i händelse fastighet eller viss del däraf vore anslagen till boställe eller from stiftelse eller för Eders Kungl. Maj:ts och kronans räkning utarrenderad eller omedelbart disponerad, med anmärkning därom;

dels förteckning å de hemman och lägenheter, hvilka efter storskiftet möjligen uppkommit genom skattläggning af jord å kronans öfverlopps-

marker, hvarvid förteckningen borde upptaga hvarje hemmans eller lägenhets namn, nummer, där sådant finnes åsatt, skattetal och natur; *dels ock* afskrift af sammandrag af delningsbeskrifning vid laga skifte, som kunde hafva inom kapellet ägt rum;

och skulle Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillika anskaffa de öfriga handlingar, hvilka uti ifrågavarande hänseende kunde tjäna till ledning vid fastighetsböckernas förande enligt de i kungörelsen stadgade grunder.

Samtliga handlingar skulle vara upprättade och bestyrkta af vederbörande tjänstemän.

Då jordregistrets hufvudsakliga betydelse skulle vara den att ligga till grund för fastighetsböckerna och i Kopparbergs län sådana böcker äfven för Västerbergslags fögderi upplagts ej efter jordeböckerna utan enligt de i kungl. kungörelsen den 18 mars 1887 angifna särskilda grunder, är det gifvet, att äfven jordregistret för dessa delar af riket måste grunda sig på samma underlag. Hufvudregeln för Kopparbergs län synes därför böra blifva, att i jordregistret ett upplägg skall göras för hvarje fastighet, för hvilken jämlikt 1887 års kungörelse särskildt upplägg skolat göras i fastighetsböckerna, under medtagande likväl äfven af sådana fastigheter, hvilka äro anslagna till boställen eller fromma stiftelser eller för Eders Kungl. Maj:ts och kronans räkning utarrenderade eller eljest under dess omedelbara disposition.

Härvid torde dock böra göras ett par undantag. I § 2 mom. 1 af nämnda kungörelse stadgas, att, om två eller flera vid storskifte hvar för sig utbrutna fastigheter eller delar däraf blifvit vid sedermera verkställt laga skifte oskiljaktigt förenade, dessa fastigheter eller fastighetsdelar må få föras å ett gemensamt upplägg i fastighetsböckerna, och i § 2 mom. 2, att för där afsedt fall olika delar af en by vid införande i nämnda böcker må få betecknas med skilda nummer och upptagas å särskilda upplägg. För jordregistret torde motsvarande medgifvanden ej kunna lämnas, utan synes det böra få bero på pröfning, i den ordning § 15 i förslaget till förordning angående jordregister angifver, om öfverföring till särskilda upplägg må få äga rum i de fall, som i nämnda moment afses.

Väl torde för åtskilliga socknar, särskildt sådana inom hvilka bergfrälsejord förekommer, tillräckliga skifteshandlingar ej föreligga, för att jordregister lämpligen skulle kunna för närvarande för dem uppläggas,

på sätt äfven förste landtmätaren i länet framhållit, men synes, för vinnande af anstånd med uppläggande af jordregister för dessa socknar, ej i förordningen om jordregister erfordras annan bestämmelse än den, som innehålles i § 40 punkt 3.

För att jordregister för Kopparbergs län skall kunna uppläggas enligt ofvanberörda grunder fordras emellertid, att de fastigheter, som skola å de olika uppläggen upptagas, erhållit beteckningar, motsvarande jordeboksnummer i öfriga Sverige, och är det för detta ändamål nödvändigt, att, där en fastighet ej redan i vederbörlig ordning finnes påförd visst jordeboksnummer, sådant åsättes densamma.

I öfrigt torde beträffande innehållet i jordregistret förslaget till förordning om jordregister i hufvudsak äga tillämplighet jämväl för Kopparbergs län, dock med iakttagande af de förändringar, som förändas däraf, att i nämnda län ofta inom en socken för fastigheterna användas flera olika skattetal.

I fråga om skattetalet för en fastighet medgifver 1887 års kungörelse att såsom sådant får användas såväl fastighetens redboks innehåll enligt delningsbeskrifningen vid skiftet (snesland, bandland) som uppskattade innehållet af den inägojord, som vid skiftet blifvit fastigheten tillagd (tunnland, kappland), men torde i jordregistret endast det af dessa skattetal böra upptagas, som allmännast användes i orten.

Ehuru jordregistret skall grundas ej på den kamerala indelningen utan företrädesvis på skifteshandlingarna, kunde det sättas i fråga om icke till ledning för jordregistret för de socknar, för hvilka jordeböcker enligt 1870 års formulär ej upprättats, sådana först borde uppläggas enligt de i 1887 års kungörelse angifna grunder, hvilket i så fall äfven borde gälla Västerbergslags fögderi, då den för sagda fögderi upprättade jordeboken ej motsvarar besittningsförhållandena i orten. Då emellertid de handlingar, på hvilka jordeböckerna och jordregistret för sådan händelse hufvudsakligen skulle grundas, företrädesvis äro att söka i orten och fastighetsböcker kunnat uppläggas utan underlag af jordeböcker, synes det kollegium, som om på liknande sätt skulle kunna förfaras vid jordregistrets uppläggande.

Lämpligast torde för sådant fall vara, att, sedan genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande från domhafvandena infordrats de handlingar, som tidigare till dem genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfverlämnats i och för fastighetsböckernas uppläggande, jämte uppgift i hvad mån, beträffande de särskilda uppläggen, afvikelser ägt rum från hvad dessa handlingar innehålla, samtliga handlingar öfverlämnas till förste landtmätaren, som, därest anledning ej förekommer att för viss

socken hos Eders Kungl. Maj:t begära anstånd med uppläggande af jordregister, har att med ledning af de öfverlämnade samt de i landtmäterikontoret befintliga eller från Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande särskildt infordrade handlingar, under medtagande jämväl af egendomar under allmän disposition, sockenvis uppräta förteckningar å de fastigheter, hvilka enligt de i 1887 års kungörelse med ofvanberörda ändringar angifna grunder böra i jordregistret upptagas å särskilda upplägg, med förslag till de uppgifter, hvilka jämlikt förordningen om jordregister böra i uppläggens öfverskrift införas, hvarvid, där fastigheten ej i vederbörlig ordning åsatts nummer, förste landmätaren tillika har att afgifva förslag till det nummer, som bör ligga till grund för fastighetens registrering, i hvilket afseende hufvudregeln bör vara, att, där fastigheten i skifteshandlingarna har visst nummer, detta, som i regel upptagits i mantals- och taxeringslängderna, så vidt möjligt bör bibehållas, dock att subnummer ej får såsom sådant användas, då ett subnummer ej lämpligen synes kunna läggas till grund för registerbeteckningen i jordregistret.

Den af förste landmätaren uppräta förteckningen bör sedermera öfverlämnas till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter det häradskrifvaren öfver densamma fått yttra sig och granskning ägt rum å landskontoret samt förteckningen i erforderliga delar blifvit rättad och fullständigad, återställer densamma till förste landmätaren, med förklarande att den skall ligga till grund för jordregistrets uppläggande, därest ej under arbetet därmed anledning till ändring förekommer, för hvilket fall anmälan bör göras hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

Ehuru kollegium för Kopparbergs län liksom för riket i öfrigt förutsatt, att nya jordeböcker ej skulle behöfva upprättas för uppläggande af jordregister, synes det dock kollegium, som om såväl för vinnande af rättelse i åtskilliga felaktiga uppgifter, t. ex. beträffande jordnaturen, fastigheternas disposition o. d., hvilka kunna förekomma i öfverskrifterna till de särskilda uppläggen, som ock med hänsyn till vikten däraf, att man för samtliga län i hufvudstaden har att tillgå med besittningsförhållandena i orten öfverensstämmande jordeböcker, det vore lämpligt, att, i enlighet med de i öfverskrifterna till de särskilda uppläggen i jordregistret intagna uppgifter och efter det formulär, som, därest jordregister upprättas, framdeles torde blifva efter förslag från kollegium af Eders Kungl. Maj:t fastställt, jordeböcker upprättas och efter granskning af kollegium fastställas för Kopparbergs län i dess helhet, sålunda jämväl för Västerbergslags fögderi.

Hvad sålunda anförts om Kopparbergs län, äger i alla afseenden tillämpning jämväl å Hamra kapellag i Los socken af Gäfleborgs län.

Då emellertid, med hänsyn till den erfarenhet som vunnits vid uppläggandet af fastighetsböckerna för Kopparbergs län och Hamra kapellag, anledning måhända kunde förefinnas att i ett eller annat afseende göra ändring i den ordning för jordregistrets uppläggande ofvan föreslagits, synes det kollegium kunna ifrågasättas, om icke domhafvandena och öfriga vederbörande borde sättas i tillfälle att öfver kollegii förslag få yttra sig, vid hvilket förhållande i § 40 punkt 2 endast borde intagas den bestämmelse, att för Kopparbergs län och Hamra kapellag af Los socken i Gäfleborgs län skall gälla hvad särskildt varder stadgadt.

Förslagen till lagar angående ändrad lydelse af § 21 i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring samt § 8 i lagen den 25 maj 1905 rörande afgäld från afsöndrad lägenhet.

I afseende å dessa förslag har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län*: att kommitterade uti motiveringen upprepade gånger framhållit de olägenheter, som uppkommit därigenom att vid jordafsöndring det afsöndrade området icke behöft å karta affattas, hvadan Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande väntat sig, att kommitterade skulle dragit slutföljden af dessa sina uttalanden och framlagt förslag till afhjälpande af de öfverklagade olägenheterna, hvilket emellertid ej skett; att i fråga om de afsöndringar, som ägt rum före jordregistrets påbudande, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande instämde i kommitterades åsikt, att sådana lägenheter icke behöfde affattas å karta för att kunna i jordregistret införas, men att förhållandet ställde sig annorlunda beträffande de afsöndringar, som därefter komme att äga rum; att i fråga om dessa senare ovillkorligen alla åtgärder borde vidtagas för att vinna tillförlitlighet med afseende å storleken af den afsöndrade arealen och i följd däraf åt själfva jordregistret, för vinnande af hvilket mål icke funnes annan utväg än att, innan afsöndring fastställdes, af landtmätare upprättad karta med därtill hörande beskrifning skulle aflämnas till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande för att sedermera förvaras i länets landtmäterikontor, till belysande hvaraf Eders Kungl. Maj:ts befallnings-

hafvande bland annat meddelat, hurusom i ett hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande handlagdt afsöndringsärende i den ursprungliga upplåtelsehandlingen arealen uppgafs till 12,25 hektar, att, då denna areal befanns oriktig, vid ärendets förnyade handläggning åberopades en af två enskilda personer gjord uppmätning, upptagande en areal af 9,76 hektar, men att, då vid verkställd granskning äfven denna uppgift befanns otillförlitlig, af landtmätare verkställdes vederbörlig uppmätning, som gaf till resultat, att det afsöndrade området rätteligen utgjorde 10,30 hektar; att om särskildt förordnande för landtmätare icke komme att erfordras, utan förrättningen finge äga rum allenast efter anmodan af vederbörande rättsägare, något onödigt dröjsmål för förrättningens påbörjande icke uppstode, liksom också ett lagstadgadt påbud i nämnda riktning icke inom Östergötlands län skulle medföra vare sig några betungande kostnader eller någon märklig nyhet, då i de flesta fall landtmätare användts till utstakning och beskrifning af afsöndradt område, öfver hvilket karta jämväl i allmänhet torde hafva upprättats; att emellertid i hvarje fall skyldighet borde stadgas för Eders Kungl. Maj:s befallningshafvande att från förste landtmätaren före ärendets afgörande infordra uppgift om stamhemmanets registernummer och areal samt huru stor areal från detsamma redan afsöndrats;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län*: att man kunde tänka sig möjligheten af att, sedan jordregistret upplagts, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande skulle kunna befrias från arbetet med afsöndringars fastställande, hvilket åliggande i stället skulle öfverflyttas på vederbörlig domstol och verkställas af domstolen i sammanhang med pröfning af ansökningen om lagfart; att för sådant fall den, som sökte lagfart å afsöndrad lägenhet, skulle vara skyldig att vid domstolen förete ej mindre behörigt utdrag af jordregistret angående stamfastigheten än äfven bevis af förste landtmätaren, huruvida, med afseende å afsöndringens storlek och förut från stamfastigheten meddelade afsöndringar m. fl. förhållanden, hinder mötte för afsöndringens fastställande, äfvensom uppgift å det nummer, som borde åsättas afsöndringen, hvarefter domstolen skulle hafva att pröfva afsöndringens laglighet, och, om icke något hinder för dess fastställande och lagfarts beviljande å fånget förefunnes, meddela fastställelse och lagfart samt sedermera gifva förste landtmätaren del af beslutet för afsöndringens införande i jordregistret; att emellertid, på det icke allmänheten, som nu erhöle afsöndringsutslagen utan erläggande af någon som helst afgift, skulle behöfva vidkännas annan afgift för afsöndringen än lagfartskostnaden, förutnämnda utdrag och bevis borde af förste

landtmätaren lämnas afgiftsfritt, hvilket förutsatte, att förste landtmätaren bereddes ersättning af statsmedel för arbetet med ifrågavarande utdrag och bevis genom löneförhöjning eller i annan lämplig form;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gottlands län*: att det kunde ifrågasättas, om icke efter jordregistrets upprättande Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes befattning med fastställande af jordsafsöndringar skulle kunna upphöra;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län*: att den ändring, kommitterade uti § 21 af lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning m. m. föreslagit, till sina följder komme att lända till väsentlig olägenhet vid de till antalet allt mer växande köpen af afsöndringar för alltid; att nämnda ändring, som stode i samband med stadgandet i § 30 af den föreslagna förordningen om jordregister, nämligen afsåge att låta afsöndringen genomgå ännu en procedur, innan vederbörande erhöle besked om utgången af sin ansökan om dess fastställelse; att expeditionens sändande fram och tillbaka mellan Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande och förste landtmätaren för den afsöndrade lägenhetens införande i jordregistret och för att förse såväl beslutet om fastställelsen som möjligen därtill hörande karta med anteckning om lägenhetens och stamfastighetens registernummer helt visst komme att medföra en betydande tidsutdräkt för sökanden, något som åter kunde leda till ett för honom betydelsefullt fördröjande af afsöndringens lagfarande; att det väl kunde tyckas, att detta mellanhafvande mellan länsstyrelsen och förste landtmätaren borde kunna försiggå skyndsamt och således utan olägenhet för sökanden, men att, om än så kunde ske i enstaka fall, man måste taga i beräkningen, att afsöndringar numera ägde rum i flera hundratal inom äfven ett litet län, i betraktande hvaraf erfarenheten lärde, att hvarje ny åtgärd, som skulle med en afsöndring vidtagas, komme att högst betydligt fördröja dess slutliga expedierande; att en annan olägenhet äfven vore den, att, om afsöndringen omedelbart efter Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut om fastställelse infördes i jordregistret, det lätt kunde hända, att jordregistret blefve belastadt med oriktiga anteckningar, enär afsöndringsköpet, innan det lagfores, kunde komma att återgå af en eller annan anledning, hvarom förste landtmätaren ej erhöle underrättelse; att afsöndringen därför ej borde i jordregistret införas, förrän lagfart å densamma meddelats; att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande också hölle före, att, sedan det föreslagna jordregistret blifvit infördt och till tillämpning färdigt, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke vidare borde taga befattning med afsöndringsförfarandet; att Eders

Kungl. Maj:ts befallningshafvande för närvarande i detta afseende hufvudsakligen hade att pröfva förhållandet mellan afsöndringen och dess stamfastighet och att den afsöndrade lägenheten i köpeafhandlingen om densamma vore så beskrifven till storlek, läge och gränser, att någon osäkerhet därom ej kunde uppstå; att redan tidigare ifrågasatts, att bestämmelsen därom, att från hemman eller hemmansdel i regel icke finge afsöndras större jordområde än en femtedel af stamfastighetens hela ägovidd, borde upphöra; att då sagda bestämmelse tillkommit i syfte att verka hindrande för att stamfastighetens bärighet af skatter och onera icke skulle minskas, det syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande som om, då dessa, efter grundskatternas och därmed jämförliga besvärs upphörande, uteslutande utgjordes efter ett på grund af varaktiga förhållanden hvarje fastighet åsatt taxeringsvärde, fog för samma bestämmelses bibehållande saknades, och det så mycket mera som densamma äfven i praktiken genom införandet af ägostyckningsförfarandet förlorat sin betydelse åtminstone beträffande de fastigheter, på hvilka sistnämnda förfarande vore tillämpligt; att det sålunda ofta hände, att, sedan jord intill en femtedel af stamfastighetens areal afsöndrats, den återstående delen af egendomen ägostyckades, hvarefter från hvarje genom styckningen uppkommen hemmansdel afsöndring åter kunde ske intill en femtedel af delens hela ägoområde; att, om sålunda enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes åsikt stadgandet om afsöndring af högst en femtedel af ett hemmans eller i detta afseende jämnställd fastighets areal icke vidare borde bibehållas, det återstode att tillse, om något behof förefunnes för att i öfriga afseenden ålägga Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande pröfningen af en afsöndrings giltighet; att hvarje annan pröfning af en afsöndring, som ålåge Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, afsåge den territoriella beskaffenheten såväl hos stamfastigheten (d. v. s. om denna vore så beskaffad, att afsöndring därifrån finge äga rum) som hos afsöndringen i och för sig; att pröfningen häraf gifvetvis vore lättare att åstadkomma för förste landtmätaren, som förde jordregistret, än för Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som väl i hvarje fall komme att i detta hänseende inhämta förste landtmätarens yttrande före ärendets pröfning; samt att därför såsom en lämplig anordning, hvad pröfning af afsöndring för alltid anginge, syntes vara, att den, som efter jordregistrets införande önskade lagfara en afsöndring, skulle hafva skyldighet att vid vederbörlig domstol förete ej mindre behörigt utdrag af jordregistret angående stamfastigheten än äfven bevis af förste landtmätaren, huruvida hinder i ofvannämnda afseenden mötte eller icke, hvilka utdrag och bevis borde lämnas utan

afgift, hvarefter domstolen vid lagfartens meddelande skulle hafva att pröfva afsöndringens laglighet, om resultatet hvaraf förste landtmätaren sedan genom domarens försorg vederbörligen skulle underrättas för anteckning i jordregistret, hvilken anordning torde komma att medföra en särdeles stor lättnad, på samma gång fullt tillfredsställande och betryggande reda beträffande såväl afsöndringsförfarandet som förändret af jordregistret därigenom vunnas;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län*: att det syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att efter jordregistrets införande rätta tidpunkten vore inne att från Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande till häradsrätterna öfverflytta pröfningen af jordafsöndringsfrågorna och att alltså befria Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande från att i jordeböcker och afsöndringsförteckningar anteckna jordafsöndringarna; att det tidigare, till och med innan tanken på jordregistrets upprättande ens väckts, föreslagits, att jordafsöndringsfrågorna borde behandlas och afgöras icke af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande utan af domstolarna samtidigt med det att de ägde meddela lagfart å afsöndringarna; att de skäl, som bragt förslaget därom vid dess förekomst på fall, hufvudsakligen varit af kameral natur, men att efter jordregistrets upprättande dessa kamerala hinder upphörde antingen af sig själfva, då jordregistret komme att upptaga de äldre jordafsöndringarna till långt större flertal och bättre öfverskådlighet än de hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förda jordeböckerna och afsöndringsförteckningarna, eller också kunde och borde på lagstiftningens väg undanröjas, såsom fallet vore med bestämmelsen att från hemman eller hemmansdel i regel icke finge afsöndras mera än $\frac{1}{5}$ -del af stamhemmanets hela ägovidd, enär denna restriktion efter grundskatternas afskrifning förlorat nästan hela sin betydelse och i allmänhet upphört att iakttagas; att, då sagda restriktion därför utan ringaste olägenhet kunde borttagas, något hinder ej kvarstode för att jordafsöndringsfrågorna kunde öfverflyttas till domstolarna, hvarigenom medfördes fördelen af mindre omständlighet och omgång; samt att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande därför ville hemställa, att gällande bestämmelser i detta afseende måtte ändras och att § 30 i förslaget till förordning angående jordregister måtte byggas på förutsättningen, att domstolarna och icke Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande skulle pröfva jordafsöndringsfrågornas laglighet;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län*: att, då i länet alltid iakttagits bestämmelsen om äsättande af namn och nummer å afsöndrad lägenhet och då, om än efter jordregistrets upprät-

tande nummerbeteckningen funnes öfverflödig, det likväl torde leda till mera reda beträffande anteckningarna i jordeboken, om namn å lägenheten åsattes, den af kommitterade uteslutna bestämmelsen därom syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande böra i de nya lagarna kvarstå;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län*: att kommitterade såsom en olägenhet anmärkt, att karta öfver afsöndring icke enligt gällande bestämmelser erfordrades; att detta förhållande, som äfven gällde afsöndringens areal, hvilken ej heller lagligen behöfde af landtmätare till sin riktighet kontrolleras, emellertid torde medföra en brist af allvarlig art och desto mera anmärkningsvärd i betraktande af den ordning och reda, som eljest genom nu gällande lagstiftning, särskildt i registreringsafseende, uppnåtts på afsöndringsväsendets område; att det därför med afsöndringarnas starka tillväxt i rättssäkerhetens intresse syntes oundgängligt, att lagstiftningen redan nu, och utan afvaktan på lösningen af frågan om jordregister, insloge på en sådan förändring i nu gällande stadganden, att fastställelse af afsöndring icke finge beviljas med mindre af sökanden företeddes en af behörig landtmätare öfver afsöndringen uppgjord karta, hvilken tillika borde vara försedd med vederbörligt arealbevis; att, då ett dylikt förfaringssätt åtminstone inom Värmlands län vunnit ganska allmän tillämpning, tidpunkten syntes vara inne att låta denna af praxis flerstädes omfattade skärpning i villkoren för jordafsöndring böra uttryckligen lagfästas; samt att i enahanda syfte med en dylik reform borde förenas skyldighet för förste landtmätaren att å hos honom förvarade skifteskartor låta inlägga hvarje af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fastställd eller i annan ordning tillkommen afsöndring;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västerbottens län*: att förandet af det föreslagna jordregistret borde kunna göra ett fortsatt antecknande i jordeböckerna af de utaf Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fastställda afsöndringar obehöfligt, enär i jordregistret alla dylika afsöndringar komme att införas på sådant sätt, att det med lätthet kunde utrönas, från hvilket stamhemman hvarje lägenhet afsöndrats; samt att genom jordregistret jämväl föreskriften att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande skulle åsätta den afsöndrade lägenheten särskildt namn och nummer torde hafva förlorat sin hufvudsakliga betydelse, enär lägenheten vid införande i jordregistret erhöle ett nummer, hvarigenom den komme att fullständigt individualiseras; att, om man däremot, såsom förste landtmätaren i länet ifrågaställt, fordrade, att ansökan om fastställelse af jordafsöndring för alltid skulle, när den in-

gåfves till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, vara åtföljd af karta, detta vore att uppställa ett villkor, som ehuru naturligtvis ledande till klarare identifiering af afsöndringen, det understundom blefve vederbörande sökande alltför kostsamt att uppfylla;

af *förste landtmätaren i Södermanlands län*: att i § 21 af lagen om hemmansklyfning m. m. borde inflyta, att afhandling om jordafsöndring skulle åtföljas af däröfver upprättad rågångskarta, som efter fastställsens beviljande borde öfverlämnas till landtmäterikontoret att där registreras och förvaras, hvilken bestämmelse syntes vara af stor vikt och ett oeftergifligt villkor för tryggande af äganderätten till afsöndrade lägenheter, vare sig det föreslagna jordregistret komme till stånd eller icke;

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*: att för bestämmande af storlek, läge och gränser för en afsöndrad lägenhet, karta däröfver, upprättad af behörig person, visat sig alltmera nödig, hvarför bestämmelse i sådant syfte borde meddelas, dock att densamma ej borde hafva retroaktiv verkan, hvarjämte, på det att kartläggningen måtte göras mindre kostsam, sådan förrättning på i Finland brukligt sätt borde få handläggas utan särskildt förordnande, men kartan i allt fall införlifvas med landtmäterikontorets arkiv;

af *förste landtmätaren i Blekinge län*: att förslaget beträffande jordafsöndringar ej uppfyllde de kraf, som man med skäl kunde ställa på stadganden, hvilka enligt kommitterades yttrande afsåge bland annat att bereda ökad trygghet i äganderättsförhållandena, i hvad de anginge fast egendom på landet; att i regel de aftal, som träffades om upplåtelse af jord efter vissa gränser, vore så tvetydiga och de samtida uppgifterna om areal och begränsning så motsägande, att fältet alltid stode öppet för framtida tvister; att sålunda stenar, stubbar o. d. åberopades och läget hänfördes till gränser, som ej kunde å stamhemnets karta återfinnas; att längd och bredd väl uppgåfves, men att, ehuru de upplåtna områdena i allmänhet vore fyrsidiga figurer, arealen likväl oftast vore felaktig på grund däraf, att vederbörande köpare och säljare af bristande kunskap eller eljest ej tagit nödig hänsyn till figurens vinklar; att, om vid köpeafhandlingen karta bifogades och helst däri åberopades, dessa oegentligheter blefve undanröjda och den framtida äganderätten bättre tryggad, hvilket med skäl måste anses fullt uppväga den något ökade kostnaden, till hvilken dessutom, då så mycket gjordes för egna hems bildande, bidrag i en eller annan form kunde lämnas af allmänna medel; att såvida icke sådana föreskrifter lämnades, att afsöndrade lägenheter i likhet med styckningslotter kunde till

läge och gränser utan någon osäkerhet på lämpligt sätt angifvas eller inritas på tillgänglig karta öfver stamhemmanet, förslaget ej fyllde de kraf, som därpå borde ställas, då de bestämmelser, som för närvarande funnes i § 21 uti gällande lag om jordafsöndring, ej vore tillfyllest, utan lämnade ett allt för stort spelrum för den subjektiva uppfattningen; att det äfven från en annan synpunkt sedt vore påtagligt, att vid fastställelse af en afsöndring hufvudvillkoret ej borde ligga på ett konstaterande af att maximiarealen för afsöndring icke öfverskridits, utan att vederbörlig hänsyn jämväl borde tagas till det afsöndrade områdets läge, hvilket i många fall vore så gynnsamt, att stamhemmanets värde enbart därigenom i hög grad förminskades; att därför beträffande de lägenheter, som efter den föreslagna förordningens tillämpning komme att afsöndras, förenämnda paragraf borde innehålla föreskrifter i afseende å däri omnämnd beskrifning, att det afsöndrade områdets storlek kunde bestämmas samt dess läge och begränsning utan osäkerhet angifvas å stamhemmanets karta, då sådan funnes, hvilket i regel vore fallet, i samband hvarmed stadgandena i ämnet jämväl borde ändras därhän, att förste landtmätaren samtidigt med lägenhetens registrering på lämpligt sätt skulle utmärka dess gränser å stamhemmanets konceptkarta; att äfven sådana lägenheter, hvilka tidigare afsöndrats och hvaröfver särskilda kartor funnes i landtmäterikontoret, borde inritas å stamhemmanets karta och lämplig anteckning därom göras i registret; att beträffande öfriga afsöndringar, som ej på detta sätt kunde till läge och gränser fixeras, det jämväl vore önskligt, att sådana genom särskilda åtgärder kunde på samma sätt blifva angifna; att detta, såsom kommitterade anmärkt, skulle blifva förenadt med större svårigheter, men att dessa väl efter förste landtmätarens uppfattning i sinom tid borde öfvervinnas för att ernå den fullständighet, som borde utmärka ett tidsenligt jordregister; att då många lägenheter af sistnämnda slag så småningom framkomme vid skeende hemmansklyfningar och ägostyckningar, i afseende härå föreskrifter borde lämnas i förberörda syfte; samt att det i öfrigt vore bäst, om vid framtida reglering af landtmäteriväsendet åt landtmätarne lämnades i uppdrag, att hvar inom sitt distrikt verkställa utredning rörande samt kartläggning af äldre, ännu förefintliga afsöndringar, som icke förut blifvit å karta inlagda;

af *förste landtmätaren i Älfsborgs län*: att föreskrift om kartläggning af afsöndringar icke syntes erforderlig, så länge afsöndringarnas antal från en stamfastighet vore ringa, men att vid stations- och fabriks-samhällen, där det ofta uppstode flere afsöndringar, tätt sammangyttrade,

från en och samma stamfastighet, en sådan bestämmelse blefve nödvändig, enär med de knapphändiga bestämmelser, på hvilka afsöndringar för närvarande upplättes, det vore svårt att fatta, huru en äganderättstvist rättvist skulle kunna lösas utan karta; att det därför syntes honom lämpligt, att sådana bestämmelser meddelades, att den, som ville afsöndra flera än tre lägenheter från sin fastighet, skulle vara skyldig att förete kartor, hvilka till läge, storlek och gränser redovisade icke blott redan befintliga afsöndringar utan äfven sådana, som sedermera komme att upplätas;

af *förste landtmätaren i Jämtlands län*: att det vore önskvärdt att, om ej redan nu steget kunde tagas fullt ut och karta och beskrifning öfver afsöndrad lägenhet påbjudas, åtminstone § 21 i lagen om hemmansklyfning innehölle bestämmelser, att köpeafhandling öfver afsöndrad lägenhet skulle upprättas med ledning af sista genom landtmäteriför rättning upprättade karta öfver stamhemmanet; att sagda karta skulle i afhandlingen åberopas, hvarjämte hemmanets nummer, namn, skattetal och littera skulle utsättas och gränserna med ledning af ofvannämnda karta så bestämmas, att lägenheten kunde å i länens landtmäterikontor förefintlig konceptkarta inläggas och på lämpligt sätt utmärkas; att, om karta ej kunde åberopas, landtmätares biträde för inmätning och kartläggning af afsöndringen skulle påfordras; samt att, innan fastställelse af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande å afsöndringen meddelades, bevis skulle företes, att lägenheten blifvit på ofvannämnda sätt å karta inlagd, såsom skäl för hvilken hemställdan förste landtmätaren åberopat de många äganderättstvister, hvilka af oklar gräns- och lägesbestämning rörande afsöndrad lägenhet årligen blefve en följd:

af *förste landtmätaren i Västerbottens län*: att afhandling om jordafsöndring för alltid, som för erhållande af fastställelse ingåfves till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, borde vara åtföljd af karta och beskrifning öfver afsöndringens gränser, yttinnehåll och ägoslag, emedan erfarenheten visat, att afhandlingen sällan innehölle så noggrann beskrifning å den afsöndrade jordens storlek, läge och gränser, att ej osäkerhet därom kunde uppstå; samt

af *häradskskrifvaren i Göteborgs fögderi*: att, om nya jordeböcker skulle uppläggas, det kunde förutsättas, att däri framdeles såsom förut skulle komma att göras anteckning om af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fastställda jordafsöndringar, men att därvid vore att märka, att, om såsom hittills anteckningarna ej angåfve den hemmanslott, hvarifrån afsöndringen skett, alldeles specifikt, icke någon nytta skulle uppstå af de verkställda anteckningarna och att, om däremot ett

noggrannt antecknande fördes i jordeboken om afsöndringarnas härörande från den ena eller andra hemmansdelen och om deras åsatta jordregisternummer etc., det troligen skulle inträffa, att i många afseenden nästan lika register skulle föras jämsides å 3, kanske 4 olika håll (landskontor med härads-skrifvarekontor, landtmäterikontor och häradsrätt).

Med kommitterade instämmer kollegium däruti att, försåvidt afsöndrade lägenheter komma att i jordregistret upptagas med särskilda registernummer, hvilka jämte de namn, som antecknats i öfverskriften till vederbörande upplägg, skola utgöra deras officiella beteckning, det skulle medföra synnerlig oreda, om lägenheterna dessutom skulle i hitills föreskrifven ordning af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande åsättas namn och nummer i andra fall än dem, som angifvas i förordningen om jordregister eller då desamma skola i registret öfverföras till särskilda upplägg. Kommitterade hafva emellertid gått ut ifrån, att, efter därom gjord framställning, medgifvande skulle kunna lämnas, att afsöndrad lägenhet finge betecknas med särskildt namn, ehuru detta ej skulle ligga till grund för dess registerbeteckning, utan endast införas i kolumn 5 af jordregistret. Det synes äfven kollegium, som om, då i fråga om bebyggda afsöndringar ägarne i allmänhet gifva desamma särskilda namn, möjlighet borde förefinnas att få dessa officiellt fastställda, och gäller detta äfven namnen å bebyggda hemmansdelar. Det kan därför ifrågasättas, om icke, därest jordregister upprättas, i lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring af den 27 juni 1896 borde införas ett särskildt stadgande, att, om innehafvare af hemmansdel eller för alltid afsöndrad lägenhet önskar att för densamma skall i jordregistret och därå grundade handlingar upptagas särskildt namn, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande äger att därtill gifva tillstånd.

I 1870 års jordeboksformulär punkt 15 l) föreskrefs, att vid hemman, hvarifrån jord för alltid afsöndrats, skulle införas uppgift å afgäldens belopp och det beslut, hvarigenom den blifvit fastställd. Genom kammarkollegii cirkulär den 20 mars 1874 förordnades emellertid att, i stället för berörda anteckning i jordeböckerna vid hemman och lägenheter om därifrån skedda jordafsöndringar, såväl å lands- och härads-skrifvarekontoren som i kammarkollegium skulle öfver afsöndrade lägenheter föras särskilda förteckningar enligt fastställdt formulär, hvilka för-

teckningar dock borde betraktas såsom delar af jordeboken, hvarför i densamma vid hemman och lägenheter, från hvilka jordafsöndring skett, hänvisning skulle lämnas till den sida i tillhörande förteckning, där afsöndringen förekomme.

I öfverensstämmelse därmed innehåller lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring, att för alltid afsöndrad lägenhet skall, på sätt särskildt är föreskrifvet, i kronans jordebok antecknas, hvarjämte i kungl. kungörelse af samma dag föreskrift lämnats, att det skall åligga Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke allenast att om verkställighet däraf uti de å lands- och härads-skrifvarekontoren förvarade exemplar af jordeboken föranstalta, utan ock att till kammarkollegium förhållandet inberätta.

Da för alltid afsöndrade lägenheter, därest jordregister upprättas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af kommitterade angifna grunder, komma att upptagas i jordregistret till långt större antal och på ett vida öferskådligare sätt än i jordeböckerna och afsöndringsförteckningarna, synes det kollegium, som om anledning ej förekomme att i jordeböckerna vidare anteckna sådana lägenheter, som för alltid afsöndrats från egendomar under enskild äganderätt eller stadgad åborätt, för andra fall än, då jämlikt lagen den 25 maj 1905 om afgäld från afsöndrad lägenhet bestämmelse meddelas, att afgäld fortfarande skall af sådan lägenhet utgå, eller om den andel, efter hvilken densamma skall med stamfastigheten deltaga i allmänna utskylder och besvär, och kan det äfven efter kollegii uppfattning ifrågasättas, om icke anteckningar om sistberörda förhållanden hellre än i jordeboken borde få sin plats i inteckningsboken, vid hvilket förhållande ofvanberörda afsöndringar ej i något fall skulle behöfva i jordeboken antecknas.

Kollegium får därför hemställa att, med upphäfvande af § 26 i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring och kungl. kungörelsen af samma dag om sättet för afsöndrade lägenheters anteckning i jordeboken, i stället i nämnda lag införes det stadgande, att från hemman för alltid afsöndrad lägenhet skall, på sätt särskildt är föreskrifvet, antecknas i jordregistret, vid hvilket förhållande det af kommitterade i § 21 föreslagna tillägget »samt tillse — — — — i jordregistret införd» torde kunna utgå.

Meddelas föreskrift, att anteckningar om ofvanberörda förhållanden enligt lagen den 25 maj 1905 om afgäld från afsöndrad lägenhet skola från jordeboken till inteckningsboken öfverflyttas, måste motsvarande ändring göras i § 8 i nämnda lag.

För närvarande synes hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i de särskilda länen olika praxis göra sig gällande i fråga om tolkningen af

§ 21 i jordafsöndringslagen, i det en del Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fordra, att sökanden vid ansökning om fastställelse å afsöndring skall foga af landtmätare upprättad karta med arealbevis öfver den afsöndrade lägenheten, under det andra Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej framställa sådan fordran eller i allt fall godkänna karta, upprättad af annan person än landtmätare.

Efter kollegii uppfattning skulle gifvetvis hufvudregeln för uppläggandet af ett jordregister, af den art kommitterade föreslagit, vara den, att ej andra delar af en jordeboksenhet finge upptagas under särskilda registernummer än sådana, som genom behörig landtmäteriförrättning skilts därifrån, hvilket i så fall äfven skulle gälla afsöndrade lägenheter.

Gifvet är ock, att en föreskrift, det fastställelse å afsöndrad lägenhet ej finge meddelas, utan att karta däröfver upprättats af behörig landtmätare, i flera afseenden skulle medföra fördelar, liksom den äfven efter kollegii mening utgör en nödvändig förutsättning för den förändring, som jämväl satts i fråga, nämligen att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande skulle befrias från arbetet med afsöndringarnas fastställelse samt att detta åliggande i stället skulle öfverflyttas å vederbörlig domstol och verkställas af domstolen i samband med pröfningen af ansökningen om lagfart.

Då kollegium likväl ej för närvarande ansett sig kunna tillstyrka en sådan förändring, beror det närmast därpå, att så, som landtmäteriväsendet för närvarande är ordnad, kostnaderna för den enskilde därigenom skulle väsentligen ökas.

Formulär med anvisningar.

Form. A.

Härvid har anförts af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att uti rubriken till kolumnerna 12—15 efter »landtmäteriförrättning» borde införas »eller annan åtgärd».

Härom se under § 7 i förordningen om jordregister.

Anvisning till formulär B.

Berörda anvisning innehåller, att i kolumn 9 skall införas under rättelse rörande de omständigheter, som omförmålas i kammarkollegii

kungörelse den 28 januari 1870 angående upprättande af nya jordeböcker punkt 15 litt. a), d), g), i) och k). Då emellertid genom nådiga förordningen den 22 december 1898 förklarats, att hvad i särskilda författningar finnes i fråga om skatteköp af s. k. rekognitionsskogshemman föreskrifvet därom, att hemmanen alltid skulle vara oskiljaktiga från de bruk, hvarunder de lydde, upphört att gälla, i följd hvaraf jämväl förbehåll om sådana hemmans oskiljaktighet från bruken icke skulle intagas i de skatteköpobref, som därefter komme att utfärdas, bör litt. g) utgå, och kan det ifrågasättas, om icke litt. r) i stället borde tilläggas, då det synes vara af vikt att i jordregistret finnes anteckning om de fall, då ägare till i de norrländska länen och Kopparbergs län belägna skattehemman endast hafva inskränkt rätt öfver hemmanets skog.

Meddelas allmän föreskrift beträffande ortnamns stafning, torde hänvisning till sagda föreskrift böra lämnas i förevarande anvisning.

Servitutsförhållanden.

(Allmän motiv. s. 102.)

I afseende å antecknande i jordregistret af servitut har anförts:

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*: att inom Västerbottens län, hvarest han förut varit landtmätare, förekomme ett stort antal jordafsöndringar, hvilka från stamhemmanet genom köpekontrakt vid upplåtelsen tillförsäkrats rätt till mulbete och skogsfångst eller vedbrand; att sådana servitut, som äfven torde förekomma inom andra län, åtminstone borde få i jordregistret upptagas och i kolumn 18 betecknas medelst förkortningarna *mb*, *sf*, *vb* åtföljda af registernummer, som anvisade den jordeboksenhet, hvilken vore betungad med servitutet i fråga; samt att han väl med kommitterade instämde däri, att en fullständig utredning rörande servitut vore både besvärlig och tidsödande samt därför kostbar, men att han ansåge det värderikt, om föreskrift meddelades, att nämnda servitut dels finge vid jordregistrets upprättande medtagas, så vidt detta utan större besvär kunde ske, och dels framdeles alltid skulle i samma register antecknas;

af *förste landtmätaren i Norrbottens län*: att ständiga servitutsbestämmelser, som vid ägodelningar tillkommit, borde i registret införas för att detsamma helt skulle kunna fylla sin uppgift.

Kollegium instämmer med kommitterade däruti, att det ej torde vara möjligt att utan alltför dryga kostnader i jordregistret införa fullständiga anteckningar om servitut, tillkomna vid skiften före jordregistrets upprättande, samt att servitut, som framdeles uppstå vid skiften, lämpligast böra anmärkas i in-teckningsböckerna.

Hvad de servitut angår, som uppkommit därigenom, att vid jordafsöndring den afsöndrade lägenheten tillförsäkrats rätt till mulbete och skogsfångst eller vedbrand, äro desamma, åtminstone därest de tillkommit efter den 1 januari 1876, af den beskaffenhet, att för deras skyddande in-teckning måste sökas i den tjänande fastigheten, hvarför någon anteckning i jordregistret om dylika servitut ej torde kunna eller böra ifrågakomma.

Afsöndrade lägenheter, för hvilka fastställelse genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej ifrågakommit, och som ej heller blifvit lagfarna.

(Allmän motiv. s. 97 f.)

Beträffande dylika lägenheter har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län*: att åtgärder icke föreslagits för att den mängd äldre jordafsöndringar, som icke fastställts eller lagfarits, också kunde blifva registrerade; att kommitterade väl till fullo insett behovet af sådana afsöndringars registrering, men uppgifvit tanken därpå, emedan dess genomförande skulle föranleda en synnerligen dyrbar och tidsödande jordrannsaking; att, om en dylik för ändamålet behöfde företagas, denna kommitterades åsikt ju kunde hafva skäl för sig, men att i hvarje fall jordregistrets ofullständighet i detta afseende kunde sägas särskildt för domhafvandena utgöra en verkligt stor brist, hvilken borde afhjälpas;

af *Eders Kungl. Maj:t befallningshafvande i Kalmar län*: att, då i den fastighetsförteckning, som det jämlikt § 22 i förordningen om jordregistret skulle åligga häradskrifvaren att upprätta, utan tvifvel komme att inflyta icke så få jordafsöndringar, som hvarken blifvit lagfarna eller af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fastställda, och dessa följaktligen icke kunde upptagas i registret, men det torde vara önskligt, att hindret härför så fort som möjligt undanröjdes, det kunde ifrågasättas, om icke förste landtmätaren borde få till åliggande att sockenvis upprätta och till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna förteckningar å dylika lägenheter, hvarefter Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande borde beordra vederbörande åklagare

att vidtaga behöriga åtgärder, i syfte att vederbörande måtte åläggas fullgöra sin skyldighet att fånget lagfara, hvarom föreskrifter torde kunna i § 27 intagas;

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*: att, så snart ny lands- eller bygdeväg anlades, den därtill efter kartläggningen genom jordafsöndring eller expropriation förvärfvade marken skyndsamt borde lagfaras af vederbörande vägstyrelse, emedan under nuvarande förhållanden hemman, som afstått jord till allmän väg m. m., ej kunde riktigt och fullständigt redovisas; samt att, där gammal väg icke vidare vore för sitt ändamål behöflig, den därtill hörande marken af vederbörande borde försäljas, där den icke lämpligen kunnat mot den för ny väg nödiga utbytas; samt

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att hvad anginge innehafvare af afsöndrade lägenheter, såväl de lagfarna som de icke lagfarna, genom vederbörande kronobetjänings försorg upplysningar borde inhämtas från hvarje hemman i socknen, hvarigenom innehafvare af icke lagfarna lägenheter, af hvilka många funnes i Kalmar län, däribland åtskilliga skolhusplaner, lätteligen kunde åläggas att låta lagfara desamma.

Gifvetvis hade det varit synnerligen önskvärdt, om jämväl sådana för alltid afsöndrade lägenheter, beträffande hvilka fastställelse genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej ifrågakommit och som ej heller lagfarits, såsom fallet ofta är med områden upplåtna för vägändamål, kunde blifvit i jordregistret införda, men synes det kollegium ej gärna kunna sättas i fråga, att åtgärder i detta syfte skulle ankomma på förste landtmätaren i samband med jordregistrets uppläggande.

De tjänstemän, hvilkas arbete för jordregistret skulle tagas i anspråk, samt ersättningen till dem.

(Allmän motiv. s. 99 f. och s. 107 f.).

I afseende härå har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län*: att uppgörande af förteckning enligt formulär C å i jordeboken antecknade, för alltid afsöndrade lägenheter samt samlandet och ordnandet af afsöndringsakterna icke i nämnda län låte sig göra, med mindre särskildt anslag till ökadt arbetsbiträde å landskontoret erhöles;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län*: att,

enär det tydligen vore af den största vikt, att jordregistren fördes med ordning och noggrannhet i enlighet med gifna föreskrifter, det vore lämpligt, att, i händelse jordregistren komme till stånd, desamma årligen underginge granskning af lämplig person, därtill förordnad af landtmäteristyrelsen;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kronobergs län*: att registrets uppläggande torde böra besörjas af förste landtmätarne med biträde endast af lämpliga landtmäteriauskultanter i stället för af på eget ansvar arbetande, af egen praktik i allmänhet strängt sysselsatta landtmätare;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län*: att det vore önskvärdt, att, sedan jordregister upplagts, årliga inspektioner af länens landtmäterikontor genom landtmäteristyrelsens försorg anordnades för att kontrollera skötseln af de viktiga frågor, som därefter komme att höra till förste landtmätarens åligganden;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län*: att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ville anhålla, att tillfälle måtte lämnas Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att på sin tid få yttra sig om de ersättningar för extra arbeten, hvilka borde utgå till härads-skrifvarne och det antal tjänstemän å landskontoret, som komme att betungas med arbete för jordregistret;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län*: att det extra arbete, som ålades härads-skrifvarne enligt förslagets § 22, blefve ganska betungande och icke utan åsidosättande af öfriga tjänstegörsmål kunde af dem själfva utföras, med mindre än att staten bidroge till aflöning af ett tjänstebitråde, under den tid detta arbete påginge, samt att jämväl skälig godtgörelse borde beredas den tjänsteman, åt hvilken upprättandet af förteckningen enligt formulär C öfver i jordeboken antecknade, genom afsöndring för alltid tillkomna lägenheter uppdroges, då sagda formulär upptoge flera kolumner än de å landskontoret förda förteckningarna öfver fastställda afsöndringar och således för förteckningens upprättande i hvarje fall måste anlitas akterna till besluten, hvilket komme att medföra ett drygt och tidsödande arbete, som måste utföras af en med förhållandena väl förtrogen person;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västernorrlands län*: att en forcerad uppläggning af jordregistret för hela riket skulle å landtmäterikontoren, hos domare och vid landskontoren kräfvå så många extra biträden, att det torde blifva förenadt med den största svårighet att fylla behovet af dugliga sådana biträden, hvarför det syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ändamålsenligast, om upplägget

af jordregistren påbörjades successivt inom de särskilda länen, då, i den mån registren blefve upplagda, samma extra biträden, med vunnin erfarenhet från arbetet, kunde anlitas inom andra län, liksom också under arbetets gång många erfarenheter och rön kunde göras, som kunde lända till en om möjligt mera ändamålsenlig uppställning af jordregistret; att upprättandet af den i § 22 mom. 2 af förslaget till förordning om jordregister omförmälda förteckning, uti hvilken de afsondrade lägenheterna skulle upptagas uti helt annan ordning än uti den i landskontoret förda afsöndringsförteckningen, hvilken för Väster-norrlands län endast för tiden efter den 20 augusti 1897 upptog öfver 3,000 fastställda afsöndringar, och de göromål, hvilka komme att falla på Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande med anledning af bestämmelsen i § 27, utan tvifvel komme att upptaga landskamrerarens hela arbetstid, i följd hvaraf öfriga med landskamrerarens tjänst förenade fullt lika viktiga göromål måste för lång tid skötas af vikarie; samt att, då de hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anställda ordinarie och extra tjänstemäns tid redan vore fullt upptagen af dem åliggande göromål, äfvensom nya betungande arbeten kräfde nya dugliga arbetskrafter, hvilka icke kunde erhållas utan ersättning, vid beräkning af kostnaden för jordregistrets första uppläggande hänsyn måste tagas till aflöning åt extra biträden hos länsstyrelserna och häradsskrifvarne;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län*: att den föreslagna bestämmelsen om skyldighet för Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att till förste landtmätaren i och för behörig anteckningsåtgärd öfverlämna handlingarna angående fastställda jordafsöndringar för sin tillämpning fordrade införandet af skyldighet för förste landtmätaren att hvarje söckendag och ej, såsom nu vore föreskrifvet, endast första och sista helgfria dagen i hvarje månad hålla landtmäterikontoret öppet för allmänheten;

af *förste landtmätaren i Stockholms län*: att, om ett jordregister sådant som det föreslagna komme till stånd, allmänhetens intresse för erhållande af upplysningar m. m. rörande såväl nuvarande arkivalier som jordregistret komme att stegras, så att förste landtmätaren, hvilken ej hade något för tjänstens skötande aflönadt biträde, måste i större utsträckning än nu finnas tillgänglig för allmänheten med upplysningar samt utlämnande af kartekopior och afskrifter från i kontoret befintliga landtmäterihandlingar och jordregister, för hvilket ändamål och då förste landtmätaren skulle skiljas från enskilda uppdrag att verkställa landtmäteriförrättningar för att erhålla behöflig tid till jordregistrets

förande, på sätt kommitterade förutsatt, en omreglering af förste landtmätarnes löneförhållanden måste verkställas;

af *förste landtmätaren i Uppsala län*: att upplägget af jordregistret komme att kräva ett högst betydande arbete, hvarför det blefve nödvändigt, att förste landtmätarne bereddes tillgång till tillräckligt många biträden, så vida icke början af registret skulle hinna antikveras, innan detsamma ännu blifvit i dess helhet upplagdt, hvarjämte förste landtmätarnes löneförmåner väsentligen måste förbättras, då de såsom föreståndare för landtmäterikontoren och ledare af arbetet med jordregistret icke komme att få någon tid öfrig för enskild verksamhet;

af *förste landtmätaren i Östergötlands län*: att, då den 3 augusti 1903 förslag uppgjordes till omorganisation af och lönestat för landtmäterikåren, detta skedde utan bestämd tanke eller åtminstone beräkning på, att förändret af nu föreslaget jordregister med åtföljande expedition skulle åläggas förste landtmätarne; samt att efter införandet af jordregister ifrågavarande län torde blifva ett af de för förste landtmätaren mest arbetsamma, hvarför han borde dels befrias från den i sagda förslag intagna skyldigheten att utan särskild ersättning uppmäta kronans domäner, dels erhålla lika stora tjänstgöringspenningar, som föreslagits åt förste landtmätarne i Värmlands, Gäfleborgs, Väster- och Norrlands, Jämtlands samt Väster- och Norrbottens län, hvarjämte äfven anslag till skrifbiträde eller amanuens kunde vara af nöden;

af *förste landtmätaren i Kronobergs län*: att förste landtmätaren, hvars hela tid vid förslaget genomförande säkerligen komme att tagas i anspråk för landtmäterikontorets skötsel, borde befrias från alla göromål på fältet, således äfven från de i landtmäteristyrelsens förslag till omorganisation af landtmäterikåren af den 3 augusti 1903 för dessa tjänstemän föreslagna åligganden att verkställa landtmäteriförrättningar för kronans räkning och såsom sakkunniga biträda vid ägodelnings- och häradsrätter äfvensom vid pröfning af besvär öfver skiftes- och syneförrättningar, och deras aflöning bestämmas till så högt belopp, att de med hänsyn till sin ställning bereddes en tryggad existens; samt att, om, på sätt kommitterade föreslagit, en eller flera på eget ansvar arbetande landtmätare inom länen skulle ryckas från sina landtmäteriförrättningar för att biträda förste landtmätarne vid jordregistrets upprättande, detta icke kunde ske utan skada för förrättningsgöromålens behöriga gång och dessa landmätares fortsatta praktik, utan att det, då förste landtmätarne i allt fall blefve ansvariga för arbetets ordentliga utförande, vore lämpligare att till deras biträde med jordregistrets första uppläggande i stället förordna skickliga landtmäteriauskultanter, hvarvid företräde borde gifvas åt dem, som ägde en redig och prydlig handstil;

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att stor svårighet torde komma att uppstå att till hjälp vid jordregistrets första uppläggande erhålla skickliga och erfarna samt i länets jordbruksförhållanden kunniga landtmätare, hvilka därjämte kunde tyda de svårlästa handlingarna;

af *förste landtmätaren i Örebro län*: att den förändring i förste landtmätarnes ställning och i hans löneförmåner, hvarom det tidigare afgifna förslaget till omorganisation af landtmäterikåren förmålde, före eller åtminstone samtidigt med frågan om jordregistret borde komma under ompröfning, enär förste landtmätarnes göromål ökats år från år och en så väsentlig förändring och tillökning i deras tjänstegöromål, som förslaget medförde, äfven måste medföra en tillökning i deras löneförmåner, då med sådana tjänsteåligganden, som nu vore i fråga, förste landtmätarne helt och hållet blefve afstängda från att åtaga sig uppdrag och enskilda tjänsteförrättningar, hvilket visserligen med hänsyn till förste landtmätarnes ställning gent emot landtmätarne inom länet i öfrigt vore ej blott mycket lämpligt utan äfven önskvärdt, men förutsatte, att ersättning bereddtes förste landtmätarne i form af ökad aflöning och därtill uppflyttning i högre pensionsklass;

af *förste landtmätaren i Kopparbergs län*: att, då förste landtmätarne ej vidare skulle äga åtaga sig landtmäteriförrättningar af enskilda, desamma efter kommitterades förslag skulle erhålla ökade löneförmåner, på sätt innehölles i landtmäteristyrelsens förslag af den 3 augusti 1903 till omorganisation af landtmäterikåren, men att han därvid ville anmärka, att, enär efter sagda förslag förste landtmätaren i Kopparbergs län skulle erhålla i lön 3,200 kronor samt i tjänstgöringspenningar 1,200 kronor, eller tillsammans 4,400 kronor, denne blefve en af de minst aflönade förste landtmätarne i riket, ehuru han med säkerhet blefve en af de med arbeten mest betungade;

af *förste landtmätaren i Gäfleborgs län*: att förslaget, att en eller flera skickliga och i länets jordförhållanden kunniga landtmätare skulle förordnas att under förste landtmätarens ledning och tillsyn utföra vissa delar af jordregistret, syntes böra utsträckas därhän, att de förordnades att upprätta jordregistret för en eller flera socknar eller domsagor *på eget ansvar*, emedan, om förste landtmätaren skulle ansvara för annans arbete, det nära nog blefve detsamma, som om han själf utförde arbetet; samt

af *häradsskrifvaren i Sunnervikens fögderi*: att, då häradsskrifvarens arbete, därest kommitterades förslag blefve antaget, högst betydligt komme att ökas och det för honom blefve nödvändigt att anställa bi-

träde under tiden för upprättandet af jordeboksutdrag och fastighetsförteckning enligt § 22 i förslaget till förordning om jordregister, häradskrifvaren syntes böra tillerkännas ersättning för det arbete, som han finge ombesörja och för de kostnader, som han komme att vidkännas på grund af nämnda förordning.

Kommer ett jordregister sådant som det föreslagna till stånd, förutsätter detta en sådan omreglering af förste landtmätarens ställning och löneförhållanden, att han hvarje helgfri dag kan vara å landtmäterikontoret tillgänglig samt att han ej vidare skulle äga att åtaga sig enskilda landtmäteriförrättningar, och är på Eders Kungl. Maj:ts pröfning beroende ett af landtmäteristyrelsen under denna förutsättning den 3 augusti 1903 afgifvet förslag till omorganisation af landtmäterikåren m. m.

Dessutom måste förste landtmätaren för jordregistrets uppläggande beredas tillgång på erforderligt antal biträden.

Kommitterade hafva tänkt sig, att förste landtmätarne vid jordregistrets första uppläggande borde befrias från det tidsödande arbetet med granskning af akterna i landtmäterikontoret samt införande i jordregistret af de genom delning och afsöndring af jord tillkomna fastigheter, och att i stället för utförande af detta arbete borde för hvarje län förordnas en eller, hvad de större länen anginge, två eller flera skickliga och erfarna samt i länets jordförhållanden kunniga landtmätare, som under förste landtmätarens ledning och tillsyn kunde egna hela sin arbetstid däråt. Häremot hafva åtskilliga af de myndigheter, som yttrat sig, anmärkt, att det vore olämpligt att rycka en eller flera på eget ansvar arbetande landtmätare inom länen från deras landtmäteriförrättningar, utan att till biträde åt förste landtmätarne i stället borde förordnas skickliga landtmäteriauskultanter. Det synes emellertid kollegium, som om frågan härom ej lämpligen kunde afgöras i detta sammanhang, utan att det vid den tidpunkt, då jordregistret komme att uppläggas, torde böra af landtmäteristyrelsen tillses, hvilken anordning med hänsyn till tillgängliga arbetskrafter befinnes mest ändamålsenlig.

Då de nya jordeböckerna skulle upprättas, förklarade Eders Kungl. Maj:t, enligt nåd. bref den 16 maj 1856, att det borde ankomma på Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen att hos Eders Kungl. Maj:t i

underdånighet anmäla det behof af anslag till aflöning af biträden åt häradsskrifvarne vid arbetet med förvandlingsuträkningarnas upprättande, som Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hvar för sitt län, ansåge vara oundgängligt, samt att det likaledes skulle bero på Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att, i den mån arbetet hunnit fullbordas, föreslå den godtgörelse till landskamrerarna för deras vid jordeböcker-
nas och förvandlingsuträkningarnas granskning begagnade biträden, som kunde anses erforderlig eller lämplig, och synes det kunna förfaras på liknande sätt vid bestämmande af de ersättningar för extra arbeten, hvilka skola utgå till häradsskrifvarne och det antal tjänstemän å landskontoren, som komma att betungas med arbete för jordregistret.

Kostnadsberäkningarna för jordregistret och tiden för dess upprättande.

(Allmän motiv. s. 109—110.)

I afseende härå har anförts:

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län*: att de beräknade kostnaderna för jordregistret torde ökas därigenom, att i flera af de nuvarande landtmäterikontoren lokalerna antagligen icke kunde rymma den stora mängd registerböcker, som där skulle förvaras, i följd hvaraf det i flera län blefve nödvändigt att anskaffa nya lokaler för dessa böcker;

af *Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västerbottens län*: att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej vore i tillfälle att verkställa utredning angående den för jordregistrets uppläggande beräknade kostnad, men att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig böra uttala den förmodan, att denna kostnad, i hvad den afsåge ett jordregister för Västerbottens län, torde blifva högre, än hvad kommitterade beräknat, enär genom den år 1888 Umeå stad öfvergångna eldsvåda alla å länets landtmäterikontor då befintliga kartor och handlingar gått förlorade, hvadan de för registrets uppläggande erforderliga upplysningar från handlingar och kartor tillhörande före år 1888 afslutade landtmäteriförrättningar ej därstädes kunde erhållas, utan måste förskaffas från generallandtmäterikontoret i Stockholm, hvarvid Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande emellertid tillade, att denna omständighet naturligtvis ej finge utgöra något hinder för den föreslagna åtgärdens införande inom sagda län;

af *förste landtmätaren i Stockholms län*: att den af kommitterade gjorda beräkningen, att jordregistret skulle kunna uppläggas för en ungefärlig kostnad af 4 kronor per jordeboksenhet, ej syntes vara fullt tillräcklig, då upplägget för en sådan jordeboksenhet ofta kunde taga flera blad i jordregistret i anspråk och dessutom forskningar måste verkställas icke allenast i landtmäterihandlingarna utan äfven i domböckerna eller i häradsskrifvarekontoren eller annorstädes, hvadan afsevärd tid erfordrades för att erhålla hvarje upplägg i fullständigt skick;

af *förste landtmätaren i Jönköpings län*: att de flesta landtmäterikontoren icke hade plats för ett registerverk, utan att lämpligt utrymme därför på annat sätt måste beredas, hvarigenom åstadkommes en ej oväsentlig tillökning i den ursprungliga kostnadsberäkningen;

af *förste landtmätaren i Kalmar län*: att sannolikt Kalmar län komme att draga större kostnader för hvarje jordeboksenhet än något annat län, då dess jordförhållanden vore mer än vanligt orediga samt af 3,398,1 mantal ännu återstode 1,136,516 mantal, som ej undergått enskifte eller laga skifte, utan endast storskiften, till hvilka handlingarna i de flesta fall vore skrifna med »gammaltysk» och nästan oläslig stil samt hvaruti ägorna vore på det mest hänsynslösa sätt fördelade och med hvarandra sammanblandade;

af *förste landtmätaren i Gottlands län*: att, om arbetet med jordregistrets första uppläggande ordnades på det sätt, kommitterade tänkt sig, upprättandet af ett jordregister för Gottlands 96 socknar med något öfver 10,000 fastigheter torde komma att taga en tid af högst två år;

af *förste landtmätaren i Kristianstads län*: att den af kommitterade beräknade kostnaden för jordregistrets första uppläggande vore alldeles för lågt tilltagen;

af *förste landtmätaren i Kopparbergs län*: att kostnaden för första upplägget af jordregistret, som kommitterade beräknat till i medeltal 4 kronor för jordeboksenhet, efter hans förmenande vore för låg, åtminstone i Kopparbergs län, hvarest sagda kostnad i följd af de invecklade ägande- och rättsförhållanden, som där förekomme, torde uppgå till dubbla beloppet om ej mer;

af *förste landtmätaren i Gäfleborgs län*: att särskildt inom Gäfleborgs län det vore högst sällsynt, att regeln »all skifteslagets mark skall i skifte ingå» fått vara gällande, utan hade hvarje ägoslag och ägotrakt skiftats för sig, så att t. ex. för hemmanet nr 2 Trösten om 2 öres 21 penningland i Bergsjö socken följande förrättningsakter måste genomgå för erhållande af utredning om dess ägovidd:

- 1:o år 1835 fastställt laga skifte å byns hemskogsmark,
 2:o » 1853 » » » » » inrösningsjord,
 3:o » 1892 fastställt laga skifte å byns fäbodskog i Norrkitte,
 4:o » 1904 fastställd delning af byns samfälligheter och Nipskogs-
 skiftet, samt
 5:o » 1904 » skogsjämkning, som förrättats år 1854 efter
 laga skiftet på inägorna;

att då detta exempel, med undantag för skogsjämkningen, kunde anses typiskt för Gäfleborgs län, och därtill komme, att en del beskrifningar upprättats i tunnland och kappland, en del i ref och stänger samt en del i gällande ytmått, däraf tydligt framginge, att kostnaderna för jordregister inom sagda län blefve betydande, men att, då besparingar möjligen kunde uppstå inom andra län med redigare skiftesförhållanden, det ej vore oantagligt, att den af kommitterade förslagsvis beräknade kostnaden skulle blifva tillräcklig; samt

af *förste landmätaren i Västerbottens län*: att såväl med hänsyn till särskildt inom länet förekommande förhållanden som i öfrigt de beräknade kostnaderna för jordregistret syntes nog knappt tilltagna.

Den af kommitterade gjorda kostnadsberäkningen är allenast approximativ, men synes det kollegium, som om, äfven om det skulle visa sig, att kostnaden för jordregistret skulle, på sätt af åtskilliga Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande framhållits, behöfva upptagas till något högre belopp per jordeboksenhet än hvad kommitterades förslag innehåller, denna kostnad väl uppväges af fördelen därutinnan, att välbehöflig ordning och reda genom jordregistret kunde åstadkommas i våra jordförhållanden.

Hvad tiden för jordregistrets upprättande angår, torde densamma väl närmast blifva beroende af den tidpunkt, vid hvilken fastighetsböcker med ledning af jordregistret skola uppläggas.

Jordregistret och ekonomiska kartverket.

Förste landtmätaren i Älfsborgs län har anført, att det kunde ifrågasättas, huruvida icke arealuppgifter för jordregistret kunde hämtas ur ekonomiska kartverkets beskrifningar, där sådana funnos.

Gifvetvis utgör det en ej oväsentlig brist, att jordregistret ej be-
träffande de särskilda fastigheterna skulle komma att utvisa den nuvarande fördelningen i olika ägoslag. Då emellertid bland uppgifterna för det ekonomiska kartverket just ingår att åstadkomma säker kännedom om rikets areal samt dennas olika beskaffenhet och nuvarande fördelning i ekonomiskt afseende, har kollegium ansett sig böra till undersökning upptaga frågan, huruvida icke denna brist skulle kunna i någon mån undanröjas genom en förändrad anordning beträffande beskrifningarna till de af nämnda kartverk utgifna kartorna.

Enligt nåd. bref den 14 november 1862 förordnade Kungl. Maj:t, att i beskrifningarna till de ekonomiska kartorna hvarje hemman och lägenhet, som enligt jordeboken utgjorde en possession för sig själf och antingen af ålder vore enstaka eller ock undergått sådant skifte, som ej utan alla delägares medgifvande kunde rubbas, borde, där det sig göra läte, särskildt upptagas.

Sedan emellertid rikets ständer för kartverkets påskyndande ifrågasatt, om icke utan ändamålets förfelande den ändring kunde göras, att särskilda beskrifningar skulle lämnas endast för enstaka hemman och lägenheter med egna ägoområden och för byar i deras helhet, samt styresmannen för rikets ekonomiska kartverk i anledning därpå framhållit, att, med bibehållande af den för de ekonomiska kartorna fastställda skala, det ej vore möjligt att i afseende å hvarje i jordeboken beskrifven byadel kunna med säkerhet redogöra för den olika fördelningen af ägoslagens areal, förordnade Kungl. Maj:t, enligt nådigt bref den 13 november 1863, att, så länge det ekonomiska kartverket icke utgäfves i större skala än $\frac{1}{50,000}$ -del af naturliga storleken, väl hvarje hemman eller lägenhet, som enligt jordeboken utgjorde en possession för sig själf, borde upptagas till namn, nummer och mantal, men att

redogörelse för arealens olika beskaffenhet och indelning i ekonomiskt afseende finge, utan särskild fördelning å de olika hemmansnumren eller hemmansdelägarne, utföras i en summa för byn eller hemmanet i dess helhet, äfvensom att, då flere byar, hemman eller lägenheter låge under sambruk i en ägares hand, utan att gränserna emellan den sålunda bildade samfällighetens olika delar kunde genom befintliga geometriska kartor utrönas, de till denna possession lydande ägoområden finge såsom en enhet redovisas.

Anledningen till den förändring beträffande beskrifningarna till de ekonomiska kartorna, som skedde genom 1863 års nådiga bref, låg gifvetvis hufvudsakligen däruti, att kartorna ej utgifvas i större skala än 1—50,000. Då numera ifrågasatt blifvit, att en större skala skulle komma att användas vid utgifningen af nämnda kartor, har kollegium ansett sig böra hemställa, huruvida icke, därest en sådan ändring sker, jämväl beträffande beskrifningarna till de ekonomiska kartorna den ändring kunde vidtagas, att desamma komme att i så stor utsträckning som möjligt särskildt redovisa arealen för hvarje i jordregistret under särskildt nummer upptagen fastighet, som ej uppkommit genom af-söndring, eller, om hinder därför skulle möta, att man åtminstone återginge till de bestämmelser härutinnan, som innehållas i nådiga brefvet af den 14 november 1862.

Protokollsutdrag, innefattande under ärendets föredragning uttalade särskilda meningar, bifogas.

Stockholm den 29 september 1906.

Underdånigst

GUSTAF MUNTHE.

KARL RYDIN.

G. THULIN.

HJ. NEHRMAN.

Föredragande.

A. BJÖRKMAN.

VILHELM DYBERG.

CASTEN VON OTTER.

T. Sternhoff.

Utdrag af Kungl. Maj:ts och rikets kammarkollegii protokoll, hållet i Stockholm den 29 september 1906.

Närvarande:

Herr presidenten m. m. *Munthe*,
Herr kammarrådet m. m. *Rydin*,
Herr kammarrådet m. m. *Thulin*,
Herr kammarrådet m. m. *Nehrman*,
Herr kammarrådet m. m. *Björkman*,
Herr kammarrådet m. m. *Dyberg*,
Herr t. f. kammarrådet, friherre *von Otter*.

S. D. Afslutades föredragningen af handlingarna till Kungl. Maj:ts nådiga remiss den 15 december 1905 å det af utsedde kommitterade den 20 därförutgångne november afgifna betänkande med förslag till förordning angående jordregister m. m.; och beslöts underdånigt utlåtande till Kungl. Maj:t af innehåll registraturet utvisar.

Föredraganden herr kammarrådet Thulin uttalade följande särskilda mening:

»Lika med kollegium anser jag, att, såsom landtmäteriväsendet för närvarande är ordnad, föreskrift ej kan lämnas, att fastställelse å afsondrad lägenhet ej får meddelas, utan att karta däröfver upprättats af behörig landtmätare, men synes det mig att, med hänsyn till de olägenheter, som med de nuvarande förhållandena äro förbundna, snarast möjligt åtgärder borde vidtagas för att få de hinder undanröjda, som ligga i vägen för en sådan ändring, i hvilket afseende jag anser mig böra hänvisa till hvad landtmäteristyrelsen anfört uti sitt den 24 augusti 1905 afgifna utlåtande angående Norrlandskommitténs betänkande af den 24 oktober 1904.»

I samband med förestående ärende föredrog herr kammarrådet Thulin frågan om upprättande af nya jordeböcker och deras förhållande till jordregistret, hvarvid herr kammarrådet Thulin anförde:

»Under erinran att kungl. kollegium uti underdånigt utlåtande den 4 april 1902, med anledning af väckt fråga om undersökning af Sveriges ortnamn, framhållit, att kungl. kollegium, sedan med år 1904 grundskatterna till största delen afskrifvits samt rustnings- och roteringsbördan aflyftats, måste vara betänkt på uppläggandet efter förändradt formulär af nya jordeböcker, samt att kungl. kollegium jämväl sedermera uti underdåniga utlåtanden dels den 23 maj 1902 med anledning af ifrågasatt utredning rörande behovet af ändringar i den för kungl. kollegium gällande lönestat, dels den 18 september 1903 angående kammararkivet och dess förhållande till riksarkivet inför Kungl. Maj:t gjort en del uttalanden beträffande det nya jordeboksarbetet, hemställde dåvarande presidenten H. Wikblad vid föredragning den 13 maj 1904, huruvida icke underdånig framställning i ämnet snarast möjligt borde göras hos Kungl. Maj:t. Med anledning däraf anförde jag, att åtskilliga förarbeten i denna fråga redan vidtagits, men att jag, innan slutligt förslag i ämnet framställdes, ansett mig böra afvakta, huruvida icke med hänsyn till uppläggandet af nya fastighetsböcker efter förändradt formulär, hvilken fråga i samband med revisionen af jordabalken vore föremål för pröfning af lagberedningen, sådana anspråk komme att ställas på jordeböckerna, att däraf föranleddes väsentliga ändringar i deras uppställning och innehåll; att, då lagberedningen emellertid uti underdånig skrifvelse den 3 maj 1904 närmare redogjort för de önskemål, den med hänsyn till nya fastighetsböcker ansett böra ställas på de nya jordeböckerna, jag ville hemställa, att kungl. kollegium måtte gifva mig såsom chef för 1:sta roteln i uppdrag att, så snart ske kunde, närmare utreda, huruvida med hänsyn till ofvan omförmälda förändringar i beskattningsväsendet eller på grund af andra förhållanden det vore af behovet påkalladt, att nya jordeböcker blefve upprättade, och i så fall låta utarbета förslag till de förändringar i gällande jordeboksformulär, som däraf föranleddes, hvartill kungl. kollegium gaf sitt bifall.

Uti ofvanberörda skrifvelse af den 3 maj 1904 anhöll lagberedningen, som förutsatt att i följd af inträdda ändrade förhållanden i fråga om jordbeskattningen erfordrades uppläggandet af nya jordeböcker, på anförda grunder, att Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke åt de åtgärder, som för uppläggandet af de nya jordeböckerna påkallades, kunde gifvas den omfattning, att däri-

genom tillika behofvet af ett förändradt fastighetsbokssystem blefve tillgodosedt.

Vid föredragning den 30 september 1904 af berörda skrifvelse förordnade Kungl. Maj:t särskilda kommitterade att verkställa utredning, huruvida åt de uppgifter angående fastighetsförhållandena, hvilka för närvarande skulle upptagas i jordeboken, kunde gifvas den omfattning och i öfrigt sådan anordning, att därigenom bereddes jämväl ett ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, äfvensom afgifva det förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Såväl lagberedningen som — vid kommitterades tillsättning — Kungl. Maj:t torde hafva gått ut ifrån, att ett nytt underlag för fastighetsböckerna skulle kunna erhållas genom en utvidgning och förändrad anordning af jordeböckerna, men hafva kommitterade uti sitt den 20 november afgifna betänkande hemställt, att ett sådant underlag i stället skulle beredas genom att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som skett i Finland, för riket upprättades ett af landtmäterimyndigheter fördt särskildt jordregister, hvartill kungl. kollegium denna dag uti afgifvet underdånigt utlåtande tillstyrkt nådigt bifall, emedan jordeböckerna för närvarande endast upptoge jämte fastställda afsöndringar de särskilda jordeboksenheterna, men de viktigaste urkunder, ur hvilka vid såväl uppläggandet som förandet af ett underlag för fastighetsböckerna af ofvan angifven beskaffenhet upplysningar vore att hämta, utgjordes af landtmäterihandlingarna.

Ehuru jordregistret skulle föras af landtmäterimyndigheter, skulle det emellertid grunda sig på jordeboken, hvilken fortfarande skulle föras vid sidan af jordregistret, och hafva kommitterade gått ut ifrån, att jordregistret kunde uppläggas med de nuvarande jordeböckerna såsom underlag. Häruti har kungl. kollegium instämt, dock under uttalande, att, därest beslut meddelas om upprättande af jordregister med underlag af de nu gällande jordeböckerna, kungl. kollegium måste vara betänkt på att vidtaga åtgärder för att de felaktigheter i sagda jordeböcker, som ej i anledning af arbetet med jordregistrets uppläggande blefve rättade, kunde varda undanröjda samt att det kunde ifrågasättas, huruvida icke detta, sedan åtskilliga i samband med skatteväsendet stående äldre förhållanden reglerats, lämpligast kunde ske i samband med upprättande af nya jordeböcker eller fastighetsförteckningar efter ändradt formulär.)

Efter att närmare hafva redogjort för jordeböckernas tillkomst och nuvarande betydelse samt för de uppgifter, som, därest nya jordeböcker komme att upprättas, borde i desamma upptagas, anförde herr kammarrådet Thulin vidare:

»Den redogörelse, som lämnats i afseende å jordeböckerna, torde tydligen ådagalägga, att största delen af de i desamma för närvarande införda uppgifter redan förlorat sin betydelse, liksom också anställda försök visat, att de uppgifter, hvilka fortfarande böra i jordeböckerna kvarstå, ej skulle kräfva större utrymme, än att på ett upplägg, hvarest tidigare endast införts 2 å 3 jordeboksenheter, skulle blifva plats för 18 sådana; och då härtill kommer, att den ordning, i hvilken fastigheterna i jordeboken upptagas efter jordnaturen, numera är mindre lämplig och bör utbyttas mot en alfabetisk ordning, samt det dessutom torde kunna väntas, dels att ett stort antal af de i jordeboken införda lägenheterna komma att ur densamma uteslutas såsom ej för sig bestående, dels ock att många nya enheter komma att i jordeboken införas, synes det mig, som om det för vinnande af reda vore nödvändigt att efter hand och sedan en del i samband med skatteväsendet stående äldre förhållanden reglerats nya jordeböcker eller fastighetsförteckningar uppläggas efter formulär, uppgjort med hänsyn till jordebokens förändrade ställning att, i stället för det den tidigare hufvudsakligen varit en uppbördsbok för räntor, tionde o. d. och utvisat fastigheternas fördelning efter de olika jordnaturerna, hädanefter skola utgöra en i alfabetisk ordning gjord förteckning öfver de fastigheter, som äro för sig bestående kamerala enheter, hvilken förteckning, jämte det den utvisar den administrativa och kyrkliga indelningen, tillika skall angifva fastigheternas namn, nummer, skattetal m. m. äfvensom, beträffande egendomar under allmän disposition, det sätt hvarpå de äro disponerade.

Äfven om jordregister upprättas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af kommitterade uppgjorda förslag blir därigenom ej behofvet af nya jordeböcker undanröjdt, och synes det mig att, då de upplysningar, som från skilda håll framkomma under arbetet för jordregistret, torde komma att i hufvudsak göra för jordeböckerna eljest erforderliga jordrannsakingar öfverflödiga, upprättandet af de nya jordeböckerna bör sättas i närmaste samband med och följa omedelbart efter uppläggandet af jordregistret och det så mycket hällre, som därigenom vinnes den fördel, att de anmärkningar mot jordeböckerna, som framkomma under arbetet för jordregistret, på så sätt med minsta omgång kunna blifva pröfvade och afgjorda, liksom ock sådana felaktigheter i jordeböckerna, som ej i anledning af jordregistrets uppläggande blifvit rättade, kunna blifva undanröjda, innan med ledning af jordregistret fastighetsböcker komma att uppläggas.

Sättes upprättandet af nya jordeböcker på ofvan angifvet sätt i samband med arbetet för jordregistret, torde det kunna verkställas genom

nuvarande ämbetsmyndigheter utan afsevärdt större tidsutdräkt, än pröfningen af de vid jordregistrets uppläggande framkommande anmärkningar mot jordeböckerna i allt fall skulle kräfva, och utan åtminstone mera betydande kostnader för statsverket.

Jag anser därför, att kungl. kollegium redan nu bör till Kungl. Maj:t ingå med förslag såväl till formulär för nya jordeböcker, i hvilket afseende förslag af mig uppgjorts, som ock till sättet för jordeböckernas upprättande i samband med arbetet för jordregistret.»

Häruti instämde herrar kammarråden Dyberg och Nehrman.

Däremot uttalade herr t. f. kammarrådet friherre von Otter, med hvilken herrar kammarråden Björkman och Rydin samt herr presidenten förenade sig, den mening, att upplägget af nya jordeböcker åtminstone icke för närvarande syntes vara af något verkligt behof påkalladt, men väl att erforderliga rättelser i de redan befintliga borde i föreskrifven ordning vidtagas; och torde i allt fall, för undvikande af onödiga utgifter för statsverket, böra afvaktas, huruvida jordregister komme att anordnas, enär de i samband med ett dylikt arbete införskaffade uppgifter helt säkert skulle i stor omfattning kunna tillgodogöras för de nya jordeböckerna, om sådana funnes behöfliga.

Som ofvan.

In fidem

T. Sternhoff.